

RAPPORT

2009:1

Årsmelding 2008

Årsmelding 2008

Institutt for samfunnsforskning

Oslo 2009

© ISF 2009
Rapport 2009:1

Institutt for samfunnsforskning
Munthes gate 31
Postboks 3233 Elisenberg
0208 Oslo
www.samfunnsforskning.no

ISBN: 978-82-7763-286-5
ISSN: 0333-3671

Omslag: Keops AS
Trykk: Allkopi

Innhold

1. Institutt for samfunnsforskning.....	5
2. Styret.....	7
Styrets sammensetning 2008	7
Styrets beretning	8
3. Staben	11
3.1 Vitenskapelige stillinger.....	11
3.2 Øvrige vitenskapelige medarbeidere	19
3.3 Gjesteforskere	20
3.4 Prosjektassistenter.....	20
3.5 Administrasjonen	20
3.6 Informasjonsavdelingen	21
3.7 Biblioteket.....	22
3.8 IT-avdelingen	23
3.9 Kantinen	23
3.10 Faglig bakgrunn i staben	24
3.11 Forskningsledere	24
3.12 Vitenskapelig kompetanse.....	25
4. Prosjekter under arbeid i 2008.....	27
4.1 Sysselsetting og arbeidsvilkår	28
4.2 Kjønn og samfunn.....	36
4.3 Sivilsamfunn i endring	44
4.4 Politikk, opinion og demokrati.....	57
4.5 Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske minoriteter	68
5. Tilknytning til universiteter og høyskoler	85
5.1 Bistillinger ved universiteter og høyskoler	85
5.2 Bistillinger ved ISF	85
5.3 Undervisning og sensorvirksomhet.....	86
5.4 Bedømmelseskomitéer	86
6. Internasjonale kontakter og forskningssamarbeid	89
6.1 Prosjekter med utenlandske samarbeidspartnere:.....	89
6.2 Forskeropphold ved utenlandske institusjoner.....	92
6.3 Gjesteforelesninger ved utenlandske læresteder	92

6.4	Verv i internasjonale faglige organisasjoner	93
7.	Stabens faglige oppgaver utenom ISF	95
7.1	Norges forskningsråd.....	95
7.2	Forskningsinstitusjoner og styringsgrupper.....	95
7.3	Søknadsbehandling og konsulentoppgaver	97
7.4	Verv i norske faglige organisasjoner	98
7.5	Vitenskapelige akademier.....	98
7.6	Redaksjonelt arbeid	98
	Tidsskriftkonsulenter	100
7.7	Offentlige styrever, råd og utvalg.....	101
8.	Publikasjoner	103
8.1	ISF-publikasjoner	103
8.2	Bøker og monografier.....	104
8.3	Rapporter utgitt av andre institusjoner	105
8.4	Tidsskrift- og bokartikler.....	106
8.5	Vitenskapelig publisering	109
8.6	Kongresspapers og -foredrag.....	110
8.7	Ledere, kommentarer, anmeldelser, kronikker	115
9.	Konferanser og seminarer.....	119
9.1	Konferanser	119
9.2	Seminarer.....	119
9.3	Instituttseminarer	121
9.4	Arvid Brodersens minneforelesning	122
10.	Formidling	123
10.1	Tidsskrifter.....	123
10.2	ISF-rapporter	124
10.3	ISF Sammendrag	125
10.4	www.samfunnsforskning.no.....	125
10.5	Andre nettsider	126
10.6	Nettverksbygging og brukerkontakt	126
10.7	Mediekontakt og formidling til allmennheten	127
10.8	Annen forskningsformidling.....	128
11.	Administrasjon og økonomi.....	129
11.1	Biblioteket	129
11.2	IT-avdelingen.....	130
11.3	Sekretariatsoppgaver	131
11.4	Instituttets økonomi	131
11.5	Regnskap	133
11.5	Regnskap	133
	Regnskapsprinsipper og noter 2008.....	135
	Revisjonsberetning 2008.....	138

Institutt for samfunnsforskning

Det overordnede mål for Institutt for samfunnsforskning er å bidra til kunnskap om samfunnets oppbygging og utvikling, samt å utvikle modeller og metoder til å analysere disse forhold.

Fra det ble opprettet i 1950 til omkring 1970 spilte instituttet en avgjørende rolle for fremveksten i samfunnsforskningen i Norge. Institutt for samfunnsforskning har hele tiden vært tverrfaglig orientert, og vil føre denne tradisjonen videre.

Institutt for samfunnsforskning er et av de få samfunnsvitenskapelige forskningsmiljøene utenfor universitetene som ikke er sektorspesialisert. Instituttet søker å skape et bredt fagmiljø uten skarpe institusjonelle grenser mellom grunnforskning og anvendt eller problemorientert forskning, og ønsker å bidra til at begge typer forskning drives innenfor samme miljø. Dette kommer til uttrykk gjennom et mangfold av samarbeidspartnere og oppdragsgivere. Instituttet samarbeider blant annet med Universitetet i Oslo, med høyskoler og andre forskningsinstitutt, og har forskningsoppdrag fra både Norges forskningsråd, departementene, frivillige organisasjoner og næringslivet.

Institutt for samfunnsforskning ser det som en sentral oppgave å drive opplæring av yngre forskere og å legge forholdene til rette for at medarbeiderne kan ta doktorgrad og kvalifisere seg for høyere vitenskapelige stillinger.

Forskningsaktiviteten er organisert i fem forskningsgrupper. Det foregår imidlertid utstrakt samarbeid både på ledernivå og om prosjekter mellom de fem gruppene:

- Kjønn og samfunn
- Sivilsamfunn i endring
- Politikk, opinion og demokrati
- Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske relasjoner
- Sysselsetting og arbeidsvilkår

På disse områdene er det et mål å kartlegge og forklare trekk ved norske samfunnsforhold, samt i størst mulig grad se dem i et komparativt perspektiv.

Styret

Styrets sammensetning 2008

Oppnevnt av Norges forskningsråd:

Departementsråd Anne Kari Lande Hasle (2005-2008)

Konsulent Laila Stange (varamedlem) (2006-2008)

Oppnevnt av Universitetet i Oslo:

Professor Aanund Hylland (nestleder) (2005-2008)

Professor Helge Pharo (varamedlem) (2005-2008)

Professor Dag Album (2005-2008)

Professor Signe Howell (varamedlem) (2005-2008)

Oppnevnt av styret ved Institutt for samfunnsforskning:

Professor Eivind Smith (leder) (2007-2010)

Seniorrådgiver Marit Wårum (varamedlem) (2007-2010)

Rådgiver Terje Hauger (2007-2010)

Politisk rådgiver Marianne Seip (varamedlem)(2007-2010)

Oppnevnt av de ansatte ved Institutt for samfunnsforskning

Forsker Pål Schøne (2007- september 2008)

Forsker Inés Hardoy (varamedlem til september 2008) (2007-2008)

Forsker Karl Henrik Sivesind (varamedlem) (september 2008-2008)

Forsker Ragnhild Steen Jensen (2007-2008)

Forsker Aagoth Storvik (varamedlem) (2007-2008)

Styrets beretning

ISF skal kombinere forskning på høyt vitenskapelig nivå med samfunnsmessig relevans. Det siste året har institusjonen både faglig og administrativt nedlagt et betydelig arbeid for å kunne realisere og videreutvikle denne ambisjonen under endrede rammebetingelser. Mens forskningsprosjekter tidligere som hovedregel ble bevilget til enkeltforskere eller en liten gruppe forskere på samme institutt, går tendensen i dag i retning av store samarbeidsprosjekter. Dette gjelder i særlig grad utlysninger i regi av Norges Forskningsråd og EU, men også mange departementsprosjekter. Store samarbeidsprosjekter øker kravet til tverrfaglig samarbeid. Som arbeidsform internt har dette medført at mange prosjekter blir bemannet med forskere fra mer enn én forskningsgruppe. ISF samarbeider også med en rekke andre forskningsinstitusjoner både nasjonalt og internasjonalt.

Et eksempel på nye, store prosjekter er Virtuelt senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. Senteret er bevilget av Kultur- og kirkedepartementet for tre år, med mulighet for forlengelse. Etter hvert har flere departementer bidratt med ytterligere finansiering. Senteret er et samarbeid mellom ISF og Rokkan-senteret. Det blir administrert av ISF, som også har ansvaret for å utvikle og drifte www.sivilsamfunn.no. Det stilles høye krav til nettstedet som følge av senterets virtuelle karakter – det har ikke fysisk og geografisk plassering.

Store samarbeidsprosjekter fører til merarbeid med hensyn til administrasjon og koordinering. Det samlede antallet prosjekter øker betydelig ettersom enkeltforskere til enhver tid som regel deltar i mer enn ett prosjekt. Kravene til prosjektledelse medfører at vertsinstituttet får overordnet ansvar for administrativ koordinering, også for forskningsaktivitet som foregår ved andre institusjoner. ISF har startet et betydelig utviklingsarbeid i administrasjonen for å møte de nye kravene, både når det gjelder arkiv, prosjektoppfølgning og regnskaps- og budsjetteringsrutiner. I 2008 ble det også påbegynt en prosess med sikte på å forbedre det fysiske arbeidsmiljøet ved ISF.

Det ble totalt utført 50,5 årsverk i 2008, hvorav 34,5 er forskerårsverk. 59 medarbeidere var ansatt ved ISF pr. 31. desember 2008. 42 var ansatt i vitenskapelige stillinger, hvorav 3 i bistilling (II'er-stilling). Forskerstaben fordeler seg med 62 prosent kvinner og 38 prosent menn. Innenfor administrasjonen er kjønnsfordelingen 58 prosent kvinner og 42 prosent menn.

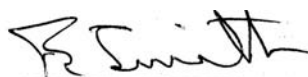
Den vitenskapelige produksjonen har vært god. Til sammen har instituttets forskere vært forfattere, medforfattere eller redaktører av 5 bøker, og utgitt 37 artikler i tidsskrifter og fagbøker. Dette er lavere enn i 2007, noe som i stor grad kan forklares med at man i fjor avsluttet en rekke store prosjekter.

ISF's omsetning var i 2008 på kroner 43 680 590 (inklusive kostnader felles-tjenester refundert av NOVA). Resultatregnskapet for 2008 og balansen med noter viser resultatet av virksomheten og den økonomiske stilling pr. 31. desember 2008. Inntjeningen har vært god. Det framkommer likevel et underskudd på kroner 796.282 etter finansielle poster. Underskuddet blir trukket fra instituttets egenkapital. Det skyldes ikke den regulære driften, men har sammenheng med en beregnet vekst i framtidig pensjonsforpliktelse til Statens Pensjonskasse på kroner 3 249 683. Forpliktelsen føres inn i resultatregnskapet og balansen i tråd med Norsk Regnskapsstandard. ISF er i kontakt med berørte departementer m.fl. om problemer blant annet knyttet til likebehandling mellom statsinstitusjoner og andre institusjoner som det nåværende pensjonsregimet medfører.

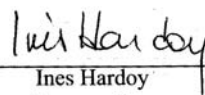
Instituttets økonomi er solid, og forutsetningene for fortsatt drift er etter styrets oppfatning fortsatt til stede.

Sykefraværet i 2008 var 2.2 prosent av den totale arbeidsmengden. Skader eller ulykker i forbindelse med arbeidet er ikke konstatert. Det er ikke noe i instituttets virksomhet som forurensrer det ytre miljø.

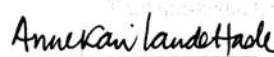
Oslo, 23. februar 2009

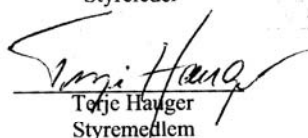
Eivind Smith
Styreleder

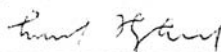
Ines Hardoy
Styremedlem

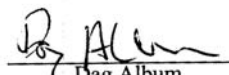
Anne Kari Lande Hasle
Styremedlem

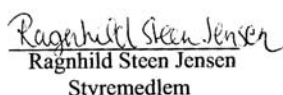
Torje Hauge
Styremedlem

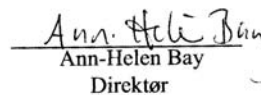
Aanund Hylland
Styremedlem

Dag Album
Styremedlem

Ragnhild Steen Jensen
Styremedlem

Ann-Helen Bay
Direktør

Staben

Det ble totalt utført 50,5 årsverk, hvorav 34,5 forskerårsverk, ved Institutt for samfunnsforskning i 2008. Fem vitenskapelig ansatte er forskningsledere i 50 % stilling.

3.1 Vitenskapelige stillinger

Aardal, Bernt

Dr. philos, statsvitenskap, Forskningsleder, Politikk, opinion og demokrati
Arbeidsfelt: Valgforskning, politiske stridsspørsmål, offentlig opinion,
valgordninger, e-valg
Tlf: 23 08 61 60
E-post: bernt.aardal@samfunnsforskning.no

Aarebrot, Erik

Cand.polit, sammenliknende politikk, Vit.ass., deltid (f.o.m. 1/4 t.o.m. 20/12-08)
Tlf: 23 08 61 51
E-post: erik.aarebrot@samfunnsforskning.no

Aarset, Monica Five

Cand.polit, sosialantropologi, Vit.ass.
Arbeidsfelt: Integrasjon, kjønn, religion
Tlf: 23 08 61 39
E-post: monica.f.aarset@samfunnsforskning.no

Allern, Elin Haugsgjerd

Dr. polit., statsvitenskap, Forsker II (t.o.m. 10/8-08)

Arbeidsfelt: Partiorganisasjoner, partier og interesseorganisasjoner, partier og demokrati

Tlf: 23 08 61 00

Barth, Erling

Dr.polit, sosialøkonomi, Forskningsleder, Sysselsetting og arbeidsvilkår (permisjon t.o.m. 30/6-2009)

Arbeidsfelt: Lønnsdannelse, arbeidskraftsetterspørsmål, mobilitet

Tlf: 23 08 61 63

E-post: erling.barth@samfunnsforskning.no

Bay, Ann-Helén

Dr.polit, statsvitenskap, Direktør

Arbeidsfelt: Velferdspolitik, opinion, politikktutforming

Tlf: 23 08 61 84

E-post: ann.h.bay@samfunnsforskning.no

Bentzen, Tonje

Cand.polit, sosialantropologi, Vit.ass. (t.o.m. 31/5-08)

Arbeidsfelt: Kjønn, Afrika, endring

Tlf: 23 08 61 00

Bergh, Johannes

Dr.polit, statsvitenskap, Forsker II

Arbeidsfelt: Holdninger, valg, likestilling

Tlf: 23 08 61 40

E-post: johannes.bergh@samfunnsforskning.no

Borchgrevink, Tordis

Mag.art., sosialantropologi, Forsker II

Arbeidsfelt: Integrasjon, menneskerettigheter, religion

Tlf: 23 08 61 62

E-post: tordis.borchgrevink@samfunnsforskning.no

Bredal, Anja

Dr.polit, sosiologi, Forsker II

Arbeidsfelt: etniske minoriteter, kjønn og generasjon

Tlf: 23 08 61 38

E-post: anja.bredal@samfunnsforskning.no

Brekke, Jan-Paul

Dr. polit., sosiologi, Forsker II
Arbeidsfelt: Flyktninger, innvandring, velferd
Tlf: 23 08 61 29
E-post: jan.p.brekke@samfunnsforskning.no

Brochmann, Grete

Dr. polit., sosiologi, Forsker I, 20 %
Arbeidsfelt: Innvandring, internasjonal migrasjon, Vest-Europa
Tlf: 23 08 61 56
E-post: grete.brochmann@samfunnsforskning.no

Dale-Olsen, Harald

Dr. polit., sosialøkonomi, Forsker II
Arbeidsfelt: Lønn, rekruttering, mobilitet
Tlf: 23 08 61 34
E-post: harald.dale-olsen@samfunnsforskning.no

Dapi, Bjorn

Master, samfunnsøkonomi, Vit.ass. (t.o.m. 31/8-08)
Arbeidsfelt: Arbeidsmarked
Tlf: 23 08 61 00

Dugstad, Line

Masterstudent, sosiologi, Vit.ass. (t.o.m. 8/6-08)
E-post: ldu@samfunnsforskning.no

Engelstad, Fredrik

Dr. philos., sosiologi, Forsker I, 20 %
Arbeidsfelt: Makt, kultursosiologi, vitenskapsteori
Tlf: 23 08 61 56
E-post: fredrik.engelstad@samfunnsforskning.no

Enjolras, Bernard

PhD økonomi, PhD sosiologi, Forskningsleder, Sivilsamfunn i endring. Leder,
Virtuelt senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor
Arbeidsfelt: Sivile samfunn, frivillige organisasjoner, kommersialisering,
offentlig politikk, modernisering, identitet
Tlf: 23 08 61 24
E-post: bernard.enjolras@samfunnsforskning.no

Gulbrandsen, Trygve

Dr. philos., sosiologi, Forsker I

Arbeidsfelt: Makt og eliter, tillit, eierskap, familiebedrifter

Tlf: 23 08 61 83

E-post: trygve.gulbrandsen@samfunnsforskning.no

Gullestad, Marianne

Dr. philos., sosialantropologi, Forsker I (til 10/3-08)

Arbeidsfelt: familie, sosial klasse, livshistorier, postkoloniale studier, studier av bilder

Hagelund, Anniken

Dr. polit., sosiologi/sosialantropologi, Forsker II (permisjon 1/1-31/10-08)

Arbeidsfelt: Innvandrings- og integreringspolitikk, politiske diskurser, velferdsstat

Tlf: 23 08 61 54

E-post: anniken.hagelund@samfunnsforskning.no

Hardoy, Inés

Dr. polit., samfunnsøkonomi, Forsker II

Arbeidsfelt: Arbeidsmarkedspolitikk, effektevaluering, familiepolitikk

Tlf: 23 08 61 35

E-post: ines.hardoy@samfunnsforskning.no

Heidenreich, Vibeke

Cand.polit, sosiologi, Cand. philol, historie, Stipendiat (f.o.m. 18/8-08)

Arbeidsfelt: Arbeid og organisasjon, privat eierskap, kjønn og ledelse

Tlf: 23 08 61 55

E-post: vibeke.heidenreich@samfunnsforskning.no

Huse, Marte Kari

Master, samfunnsøkonomi, Stipendiat

Arbeidsfelt: Arbeidsmarked, omstillinger, produktivitet

Tlf: 23 08 61 23

E-post: marte.k.huse@samfunnsforskning.no

Jensen, Ragnhild Steen

Dr.polit, samfunnsgeografi, Forsker II

Arbeidsfelt: Kjønn, arbeidsmarked, eierskap

Tlf: 23 08 61 45

E-post: ragnhild.s.jensen@samfunnsforskning.no

Karlsen, Rune

Cand.polit., statsvitenskap, Stipendiat

Arbeidsfelt: Valg, politisk kommunikasjon, offentlig opinion

Tlf: 23 08 61 42

E-post: rune.karlsen@samfunnsforskning.no

Klaveness, Luisa

MA Communication, masterstudent medievitenskap,

Informasjonsmedarbeider/Vit.ass., 50 % stilling (f.o.m. 1/11-08)

Arbeidsfelt: Informasjon, internett og publikasjoner

Tlf: 23 08 61 19

E-post: luisa.klaveness@samfunnsforskning.no

Lange, Even

Dr. philos., historie, Forsker I, 20 % stilling

Arbeidsfelt: Moderne historie, økonomisk historie

Tlf: 23 08 61 54

E-post: even.lange@samfunnsforskning.no

Langvasbråten, Trude

Master, statsvitenskap, Stipendiat

Arbeidsfelt: Kjønn, likestillingspolitikk, multikulturalisme

Tlf: 23 08 61 53

E-post: trude.langvasbraten@samfunnsforskning.no

Lidén, Hilde

Dr. polit., sosialantropologi, Forskningsleder, internasjonal migrasjon, intergrasjon og etniske minoriteter

Arbeidsfelt: Migrasjon, menneskerettigheter, kjønn og generasjon

Tlf: 23 08 61 26

E-post: hilde.liden@samfunnsforskning.no

Lorentzen, Håkon

Dr. philos., sosiologi, Forsker I

Arbeidsfelt: Sivilsamfunn i endring

Tlf: 23 08 61 22

E-post: hakon.lorentzen@samfunnsforskning.no

Lundin, Sunniva

Mastergrad, sosiologi, Vit.ass. (f.o.m. 8/12-08)

Arbeidsfelt: Frivillige organisasjoner

Tlf: 23 08 61 61

E-post: sunniva.lundin@samfunnsforskning.no

Mastekaasa, Arne

Dr.philos., sosiologi, forsker II 15,4 % stilling (f.o.m. 1/3-08)

Midtbøen, Arnfinn Haagensen

Master, sosiologi, Vit.ass. (f.o.m. 4/8-08)

Arbeidsfelt: Innvandrings- og integrasjonspolitik, statsborgerskapslovgivning, diskriminering

Tlf: 23 08 61 98

E-post: arnfinn.h.midtboen@samfunnsforskning.no

Nilsen, Kjersti Misje

Master, samfunnsøkonomi, Stipendiat

Arbeidsfelt: Arbeidsmarked

Tlf: 23 08 61 36

E-post: kjersti.m.nilsen@samfunnsforskning.no

Orupabo, Julia

Master, Sosiologi, Stipendiat

Arbeidsfelt: Etniske minoriteter, arbeidsliv

Tlf: 23 08 61 66

E-post: julia.orupabo@samfunnsforskning.no

Otterbekk, Stine Renate

Masterstudent, statsvitenskap, Vit.ass., 50 %

Tlf: 23 08 61 43

E-post: stine.r.otterbekk@samfunnsforskning.no

Rogstad, Jon

Dr. polit., sosiologi, Forsker II, 20 % stilling

Arbeidsfelt: Etniske minoriteter, arbeidsmarked, politisk deltakelse, tillit

Tlf: 23 08 61 31

E-post: jon.rogstad@samfunnsforskning.no

Rusten, Hilde

Master, Menneskerettigheter, Vit.ass. (t.o.m. 16/5-08)

Arbeidsfelt: Barns rettigheter, innvandrings-og asylpolitikk, internasjonal politikk

Tlf: 23 08 61 00

Røed, Marianne

Dr.polit., sosialøkonomi, Forsker II

Arbeidsfelt: Migrasjon, utdanningsøkonomi, lønnsutvikling

Tlf: 23 08 61 92

E-post: marianne.roed@samfunnsforskning.no

Saglie, Jo

Dr. polit., statsvitenskap, Forsker II

Arbeidsfelt: Partiorganisasjoner, lokaldemokrati, valg

Tlf: 23 08 61 50

E-post: jo.saglie@samfunnsforskning.no

Sandbæk, Miriam Latif

Cand.polit, sosialantropologi, Vit. ass. (f.o.m. 27/10-08)

Arbeidsfelt: Internasjonal migrasjon, integrasjon

Tlf: 23 08 61 58

E-post: miriam.l.sandbak@samfunnsforskning.no

Schøne, Pål

Dr. polit., samfunnsøkonomi, Forsker I, Forskningsleder, sysselsetting og arbeidsvilkår (vikariat f.o.m. 12/7-2008 t.o.m. 30/6-2009)

Arbeidsfelt: lønn, kompetanse, arbeidstilbud

Tlf: 23 08 61 82

E-post: pal.schone@samfunnsforskning.no

Seippel, Ørnulf

Dr. polit., sosiologi, Forsker I (t.o.m. 15/8-08)

Arbeidsfelt: Frivillige organisasjoner, idretts sosiologi, sosiale bevegelser og miljø sosiologi

Tlf: 23 08 61 00

E-post: ornulf.seippel@samfunnsforskning.no

Seland, Idunn

Cand.polit, Statsvitenskap, Stipendiat

Arbeidsfelt: Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske minoriteter, velferdstat, ungdom

Tlf: 23 08 61 37

E-post: idunn.seland@samfunnsforskning.no

Sivesind, Karl Henrik

Dr. polit., sosiologi, Forsker I

Arbeidsfelt: Frivillige organisasjoner, sivilsamfunn, velferd

Tlf: 23 08 61 27

E-post: karl.henrik.sivesind@samfunnsforskning.no

Skjørten, Kristin

Dr. philos, Forsker II (t.o.m. 15/9-08)

Arbeidsfelt: kjønn, velferdsstat, familie

Tlf: 23 08 61 00

E-post: kristin.skjorten@samfunnsforskning.no

Solbrække, Kari Nyheim

Dr. polit, sosiologi, Forsker II, 20 % (f.o.m. 1/9-08)

Tlf: 23 08 61 63

E-post: kns@samfunnsforskning.no

Solheim, Jorun

Mag. art, antropologi, Forsker I, 50 % stilling

Arbeidsfelt: kjønn, kultur, modernitet

Tlf: 23 08 61 21

E-post: jorun.solheim@samfunnsforskning.no

Storvik, Aagoth Elise

Dr. polit., sosiologi, Forsker II

Arbeidsfelt: Kjønn, ansettelsesprosesser, eliter, politikk

Tlf: 23 08 61 32

E-post: aagoth.storvik@samfunnsforskning.no

Teigen, Mari

Dr. polit., sosiologi, Forskningsleder, Kjønn og samfunn

Arbeidsfelt: likestillingspolitikk, kjønn, etniske minoriteter

Tlf: 23 08 61 85

E-post: mari.teigen@samfunnsforskning.no

Theien, Iselin

Ph.D., moderne historie, Forsker II (t.o.m. 13/11-08)

Arbeidsfelt: Forbruk, organisasjonshistorie, 2.verdenskrig

von Simson, Kristine

Master, samfunnsøkonomi, Stipendiat

Arbeidsfelt: Arbeidsmarked, innvandring

Tlf: 23 08 61 62

E-post: kristine.von.simson@samfunnsforskning.no

Waldahl, Ragnhild Holmen

Cand.polit, statsvitenskap, Stipendiat

Arbeidsfelt: Sivilsamfunn, offentlig politikk, idrett

Tlf: 23 08 61 46

E-post: ragnhild.h.waldahl@samfunnsforskning.no

3.2 Øvrige vitenskapelige medarbeidere

Omfatter medarbeidere som har hatt arbeidsplass ved Institutt for Samfunnsforskning i 2008, uten et formelt ansettelsesforhold.

Berglund, Frode

Dr. polit., statsvitenskap, Gjesteforsker

Arbeidsfelt: Valg, partier, opinion

E-post: frode.berglund@nibr.no

Bjørklund, Tor

Dr.philos, statsvitenskap, Gjesteforsker

Arbeidsfelt: Lokalvalg, komparativ politikk

Tlf: 23 08 61 33

E-post: tor.bjorklund@stv.uio.no

Narud, Hanne Marthe

Professor, statsvitenskap, Gjesteforsker

Arbeidsfelt: Valg og regjeringsdannelser, politisk representasjon, politiske nominasjoner

Tlf: 23 08 61 21

E-post: h.m.narud@stv.uio.no

Sejersted, Francis

Dr.h.c., historie, Seniorforsker

Arbeidsfelt: Moderne historie

Tlf: 23 08 61 41

E-post: francis.sejersted@samfunnsforskning.no

Slagstad, Rune

Dr. philos., idéhistorie/filosofi, Gjesteforsker

Arbeidsfelt: moderne idehistorie og teologi

Tlf: 22 45 27 41 (HiO)

E-post: rune.slagstad@hio.no

Vevstad, Vigdis

Dr.juris, juss, Gjesteforsker

Arbeidsfelt: Flyktning- og asylrett, menneskerettigheter, EU-utvikling

E-post: vvevstad@online.no

3.3 Gjesteforskere

Ferrari de Carli, Eli

1. september 2007-1.mars 2008

3.4 Prosjektassistenter

Grinna, Lotte Vamnes

Løvstad, Marte Holm

Krag, Ellen

Christiansen, Petter

3.5 Administrasjonen

Bay, Ann-Helén

Dr.polit, statsvitenskap, Direktør

Arbeidsfelt: Velferdspolitik, opinion, politikkutforming

Tlf: 23 08 61 84

E-post: ann.h.bay@samfunnsforskning.no

Svensen, Grete
Administrasjonssjef
Arbeidsfelt: Økonomi, personal
Tlf: 23 08 61 48
E-post: gsv@samfunnsforskning.no

Denstad, Katrine
Førstekonsulent
Arbeidsfelt: Administrasjon, informasjon, Tidsskrift for samfunnsforskning
E-post: katrine.denstad@samfunnsforskning.no
Tlf: 23 08 61 86

Lund, Lillian
Førstekonsulent
Arbeidsfelt: Lønn, personal og prosjekter/arkiv
Tlf: 23 08 61 49
E-post: lillian.lund@samfunnsforskning.no

Aarseth, Jorunn
Konsulent, 70 % stilling
Arbeidsfelt: Post, resepsjon, registre, publikasjoner og scanning
Tlf: 23 08 61 17
E-post: jorunn.aarseth@samfunnsforskning.no

Blaasvær, Nora
Førstefullmektig, vikar (f.o.m. 19/5 t.o.m. 20/7-08)
Arbeidsfelt: Post, resepsjon, informasjon

Berg, Bjørn
Vaktmester
Tlf: 22 54 12 33
E-post: bjorn.berg@samfunnsforskning.no

3.6 Informasjonsavdelingen

Moland, Jørgen
Informasjonsleder
Arbeidsfelt: Informasjon og samfunnskontakt
Tlf: 23 08 61 67
E-post: jorgen.moland@samfunnsforskning.no

Severinsen, Johanne

Informasjonsrådgiver

Arbeidsfelt: Web, presse, publikasjoner, arrangementer

Tlf: 23 08 61 25

E-post: johanne.severinsen@samfunnsforskning.no

Galaasen, Anders Mølster

Masterstudent, sosiologi, Informasjonsmedarbeider, 50 % (f.o.m. 1/11-08)

Arbeidsfelt: Resepsjon, informasjon, web, rekvisita

Tlf: 23086117

E-post: amg@samfunnsforskning.no

Sørbye, Marte Rua

Førstefullmektig, 40 % stilling (t.o.m. 5/11-08)

Masterstudent, sosiologi

Arbeidsfelt: Informasjon, publikasjoner, resepsjon

Tlf: 23 08 61 17

E-post: mrs@samfunnsforskning.no

Klaveness, Luisa

MA Communication, masterstudent, medievitenskap,

Informasjonsmedarbeider/Vit.ass., 50 % (f.o.m. 1/11-08)

Arbeidsfelt: Informasjon, internett og publikasjoner

Tlf: 23 08 61 19

E-post: luisa.klaveness@samfunnsforskning.no

3.7 Biblioteket

Hustad, Jon Haakon

Bibliotekar (t.o.m. 29/6-08, Hovedbibliotekar (f.o.m. 30/6-08)

Tlf: 22 54 12 76

E-post: jon.h.hustad@samfunnsforskning.no

Lindblad, Sven

Hovedbibliotekar (t.o.m. 30/6-08)

Tlf: 23 08 61 91

E-post: sven.a.lindblad@samfunnsforskning.no

Grevle, Sidsel
Bibliotekar, 50 % stilling
Tlf: 23 08 61 90
E-post: sidsel.grevle@samfunnsforskning.no

Hagen, Eva
Avdelingsbibliotekar
Tlf: 22 54 12 57
E-post: eva.hagen@samfunnsforskning.no

Hoelseth, Rune
Bibliotekassistent
Tlf: 23 08 61 90
E-post: rune.hoelseth@samfunnsforskning.no

3.8 IT-avdelingen

Kleiven, Vegard
Avdelingsleder IT
Tlf: 23 08 61 88
E-post: vegard.kleiven@samfunnsforskning.no

Naas, Nils-Eivind
Rådgiver IT
Tlf: 23 08 61 87
E-post: nils-eivind.naas@samfunnsforskning.no

Muren, Stig
Konsulent IT
Tlf: 23 08 61 28
E-post: stig.muren@samfunnsforskning.no

3.9 Kantinen

Skistad, Wenche
Kantineleder
Tlf: 23 08 61 97

Haugen, Audhild
Kantineassistent, 50 % stilling
Tlf: 23 08 61 97

3.10 Faglig bakgrunn i staben

Sett på bakgrunn av utdanning fordeler den vitenskapelige staben seg som vist i tabell 1. Tabellen beskriver det samlede forskningsmiljø ved ISF. Ansatte i mindre enn 1/2 stilling er ikke tatt med i statistikken. Heltids ansatte i permisjon er regnet inn.

Tabell 1. Den vitenskapelige staben etter fagområde, pr. 31. desember 2008

Fagområde	2006	2007	2008
Sosiologi	12	11	12
Statsvitenskap	9	10	9
Økonomi	10	10	8
Kommunikasjon	0	0	1
Sosialantropologi	4	6	6
Historie	3	1	0
Kriminologi	1	1	0
Samfunnsgeografi	1	1	1
Menneskerettigheter	1	1	0
I alt	41	41	38

3.11 Forskningsledere

Ved utgangen av 2008 har instituttet følgende forskningsledere:

- Erling Barth (Sysselsetting og arbeidsvilkår) (permisjon t.o.m. 30/6-2009)
- Pål Schøne (Sysselsetting og arbeidsvilkår) (vikariat t.o.m. 30/6.2009)
- Mari Teigen (Kjønn og samfunn)
- Bernard Enjolras (Sivilsamfunn i endring)
- Bernt Aardal (Politikk, opinion og demokrati)
- Hilde Lidén (Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske relasjoner)

3.12 Vitenskapelig kompetanse

Vitenskapelige medarbeidere tilkjennes formell kompetanse etter samme regler som gjelder ved universitetene. De fordelte seg etter kompetanse som vist i tabell 2. Ved utgangen av 2008 hadde instituttet 22 ansatte med kompetanse som forsker II/I og 9 ansatt i stipendiatstillinger. Ansatte i mindre enn 50 % stilling er ikke tatt med i statistikken. Heltidsansatte i permisjon er regnet inn.

Tabell 2. Ansatte forskere etter kompetanse, pr. 31. desember 2008

	2005	2006	2007	2008
Forsker I	9	10	10	9
Forsker II	22	16	16	13
Stipendiat	3	4	7	9
Vitenskapelig assistent	3	11	8	6
I alt	37	41	41	37

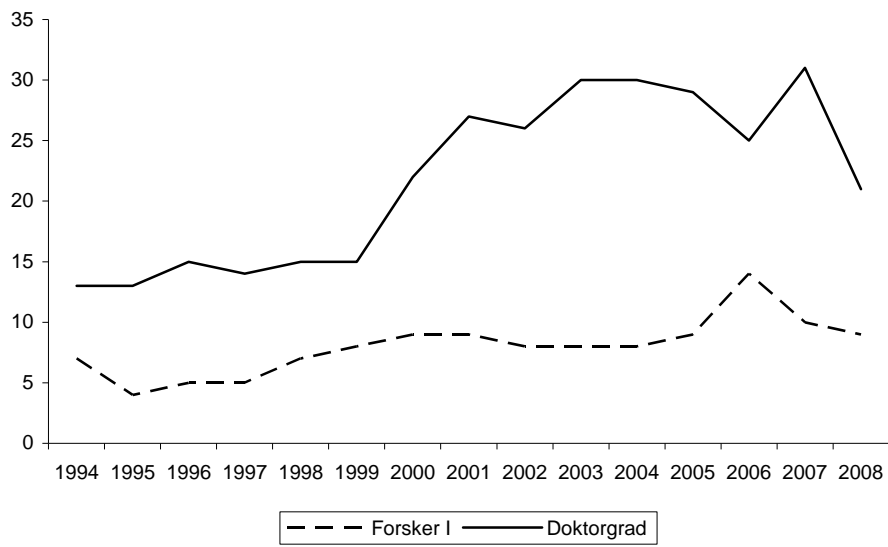
Tabellen omfatter de forskere som er nevnt under pkt. 3.10 foran. Ansatte i mindre enn 1/2 stilling er ikke tatt med. Heltids ansatte i permisjon er regnet inn.

Ved årets utgang hadde 21 forskere ved instituttet doktorgrad.

Anne-Lene Bakken Ulseth disputerte fredag 18. januar for Dr. polit.-graden i sosiologi med avhandlingen «Mellom tradisjon og nydannelse. Analyser av fysisk aktivitet blant voksne i Norge». Doktorgraden ble avlagt ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi ved Universitetet i Oslo.

Johannes Bergh disputerte 28. februar for Dr. polit.-graden i statsvitenskap med avhandlingen «Gender Attitudes, New Politics, and Modernization – Four Studies of Continuity and Change in Modern Democracies». Doktorgraden ble avlagt ved Institutt for statsvitenskap ved Universitetet i Oslo.

Figur 1. Antall ansatte forskere med med doktorgrad og kompetanse som forsker I pr. 31. desember 1994–2008

Prosjekter under arbeid i 2008

Ved instituttet ble det i 2008 arbeidet med i alt 66 prosjekter. Forskningsaktiviteten er organisert i fem hovedområder:

- Sysselsetting og arbeidsvilkår
- Kjønn og samfunn
- Sivilsamfunn i endring
- Politikk, opinion og demokrati
- Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske relasjoner

Det foregår nært samarbeid mellom enkeltprosjekter. Flere prosjekter er samarbeidsprosjekter med deltakelse fra flere av forskningsgruppene på ISF og/eller med eksterne samarbeidspartnere.

Ved hvert prosjekt er de viktigste publiserte arbeider tatt med. Av plasshensyn er ikke all rapportering ført opp.

En økonomisk oversikt over prosjektbevilgningene etter kilde, er gitt i kapittel 11.4.

4.1 Sysselsetting og arbeidsvilkår

En bærekraftig velferdsstat

Likhet og stabilitet

Bemanning: Erling Barth
Kalle Moene, Institutt for økonomi, Universitetet i Oslo
Kjersti Misje Nilsen
Tidsplan: 2005-2008
Finansiering: Frischsenteret v/ Norges forskningsråd
Prosjekt nr. 410.057

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet tar for seg sammenhengen mellom økonomisk utjevning og velferdsstatens evne til å opprettholde seg selv. På den ene siden bidrar omfattende velferdsordninger til økt likhet. På den andre siden påvirker inntektsutjevningen velferdsstatens oppslutning.

Prosjektet har både et teoretisk og empirisk utgangspunkt. Den empiriske delen vil benytte omfattende komparative internasjonale analyser. Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Frischsenteret, Institutt for Økonomi ved Universitetet i Oslo og Yale University og Institutt for samfunnsforskning (ISF).

De viktigste arbeidene

Barth, Erling og Moene, Kalle (2008), "Likhet og åpenhet." *Tidsskrift for velferdsforskning*, 11 (1):5-16.
Barth, Erling og Moene, Kalle (2008), *The Equality Multiplier*. ESOP Working Paper, University of Oslo

Changing Work - The impact of Reorganisation and Reallocation on Establishment Performance and Worker Well Being

Bemanning: Erling Barth
Harald Dale-Olsen
Aagoth Elise Storvik
Arne Mastekaasa, Universitetet i Oslo
Alex Bryson, Policy Studies Institute, London.
Bernt Bratsberg, Frischsenteret
Oddbjørn Raaum, Frischsenteret
Torbjørn Hægeland, Statistisk sentralbyrå
Marte Kari Huse
Kjersti Misje Nilsen

Tidsplan: 2006-2009

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 410.064

Prosjektbeskrivelse

Hva kan samfunnet, bedrifter og arbeidstakere tjene på reorganisering og reallokering mellom bedrifter? Hva slags typer reorganisering har vært en suksess. Hvem har vært taperne? Og hvordan kan institusjoner og fagforeninger forandre fordelingen av vinnere og tapere? Dette tverrfaglige prosjektet søker å produsere ny kunnskap om hvordan nedskjæringer, fusjoner og oppsplittinger og interne reorganiseringsprosesser påvirker arbeidsytelser og velferden til arbeidstakerne. Vi vil spesielt undersøke hvordan arbeidsmarkedspolitik og forhandlinger og samarbeid mellom arbeidsgivere og arbeidstakerorganisasjoner påvirker utfallet for arbeidere og bedrifter.

Vi tolker arbeidsytelser og velferd i vid forstand, og måler derfor effekter både på sykefravær, subjektive mål på velferd, sysselsetting og inntekt. Hovedfokus vil være på strategier som sikrer inkludering og reduserer marginalisering og ekskludering av arbeidstakere. Prosjektet er et samarbeid mellom ISF, Frischsenteret, Universitetet i Oslo og Policy Studies Institute i London. Komparative analyser mellom Norge og Storbritannia gjør at vi kan sette forskjellige modeller for arbeidsmarkedspolitik opp mot hverandre.

De viktigste arbeidene

- Barth, Erling og Hægeland, Torbjørn og Raaum, Oddbjørn (2008) *Performance Pay and Within-Firm Wage Inequality*. Discussion Paper No. 535. Oslo: Statistisk sentralbyrå.
- Dale-Olsen, Harald (2008) «Firm performance, executive pay and tax reforms». Paper presentert ved EEA/ESEM2008 i Milano 27-30.8.2008.
- Dale-Olsen, Harald (2008) «Executive pay determination and firm performance». Paper presentert ved EALE2008 i Amsterdam 19-20.9.2008.
- Dale-Olsen, Harald (2007), «Labour mobility and turnover in the beginning of the 21st century». Paper presentert ved Workshop on Linked Employer-Employee Data Sets for European Labour Market Policy Analysis i Brussel 3-4.5.07

Dale-Olsen, Harald og Alex Bryson (2007), «A tale of two countries: Unions, closures and growth in UK and Norway». Paper presentert ved CEP/ESRC conference The Survival of Growth of Firms i London 7. desember 2007.

Huse, Marte Kari (2007) "Anmeldelse av Per Heum, Torstein Nesheim, Odd Nordhaug og Kjell Gunnar Salvanes (red.): Arbeidsliv i omstilling." *Søkelys på arbeidslivet*, 24 (3):383-387.

Labour market integration of non-western immigrants - identifying policies that work

Bemanning: Pål Schøne
 Marianne Røed
 Inés Hardoy
 Jon Rogstad
 Jan-Paul Brekke
 Erling Barth
 Bernt Bratsberg, Frischsenteret
 Tao Zhang, Frischsenteret
 Oddbjørn Raaum, Frischsenteret
 Eskild Wadensjö, Universitetet i Stockholm
 Kristine von Simson

Tidsplan: 2006-2009

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 410.065

Prosjektbeskrivelse

Tema for dette prosjektet er den svake integrasjonen av ikke-vestlige innvandrere på det norske arbeidsmarkedet. Prosjektet fokuserer spesielt på årsaker til mangelfull integrering. Vi ønsker å identifisere strategier, tiltak og mekanismer - sett både fra myndighetene og det enkelte individ - som bidrar til å forklare og forstå integrering og mangel på integrering for ulike grupper av ikke-vestlige innvandrere.

De viktigste arbeidene

Brekke, Jan-Paul og Tordis Borchgrevink (2008), «Varför misslyckas integrationspolitiken?»

Invandrare och minoriteter, 4/2008.

Hardoy, Inés og Pål Schøne (2008), «Avkastning av utdanning for ikke-vestlige innvandrere:

Hvorfor er den så lav?» *Søkelys på arbeidslivet* 25 (3):401-416.

Hardoy, Inés og Pål Schøne (2008), «Squeezing out the marginalized? On the effect of losing unemployment benefits for non-western immigrants». Paper presentert på *IEA-konferansen* i Istanbul, juni 2008.

Hardoy, Inés og Pål Schøne, (2008), «Incentives to Work: How Sensitive is the Labour Supply of Non-Western Immigrant Mothers to Changes in Economic Incentives?» Paper presentert på *EEA-konferansen* i Milano, august 2008.

Hardoy, Inés og Pål Schøne (2007), «Returns to Pre-Immigration Education for Non-Western Immigrants: Why so low?» Paper presentert på *XXI Annual Conference of the European*

- Society for Population Economics*, Chicago, 14.-16. juni 2007, og på *EALE-konferansen* (European Association of Labour Economists), Oslo, 20.-22. september 2007.
- Midtbøen, Arnfinn Haagensen og Jon Rogstad (2008), «Diskrimineringsens art, omfang og årsaker», *Søkelys på arbeidslivet*, 25:417-430.
- Orupabo, Julia (2008), «I andre land betyr ikke hudfarge noe, har du papirer, så får du en jobb», *Søkelys på arbeidslivet*, 25:51-62.
- Rogstad, Jon og Julia Orupabo (2007), «Vennligst vent, du rykker stadig fram til start», *Søkelys på arbeidslivet*, 24(1):33-42.
- Røed, Marianne og Pål Schøne (2008), «Does increased competition benefit immigrants?» Paper presentert på EALE-konferansen i Praha, august 2008.

The economic impacts of immigration in receiving countries - konferanse

Bemanning: Marianne Røed

Tidsplan: 2007-2008

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 410.068

Prosjektbeskrivelse

Forskerseminar om effekter av innvandring i mottakerlandene. Våren 2008 arrangerte ISF et forskerseminar om effekter av innvandring for lønn og sysselsetting i mottakerlandenes arbeidsmarkeder. På seminaret deltok en rekke forskere fra Europa og Nord-Amerika.

Bidrar innvandring til å «smøre hjulene» i regionale arbeidsmarkeder?

Bemanning: Marianne Røed

Pål Schøne

Bernt Bratsberg, Frischsenteret

Kjetil Sørli, Norsk institutt for by- og regionforskning

Michael Rosholm, Universitetet i Aarhus

Tidsplan: 2007-2009

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 410.070

Prosjektbeskrivelse

I dette prosjektet analyserer vi om innvandrere bidrar til å redusere ubalanser i tilbud - og etterspørsel etter arbeidskraft mellom geografiske regioner i Norge. Det sentrale utgangspunktet er analyser fra andre land som tyder på at immigranter er mer geografisk mobile innenfor det nasjonale arbeidsmarkedet enn de innfødte. Å være mer mobil innebærer i denne sammenheng at man trenger mindre premie - i form av bedre arbeidsmarkedsbetingelser - for å flytte fra et område til et annet. Det skal dermed mindre til for at mer mobile individer flytter fra et område med arbeidsløshet til et område med mangel på arbeids-

kraft. De overordnede spørsmålene i prosjektet er om økt innvandring - gjennom denne mekanismen - bidrar til å effektivisere fordelingen av produktjonsressurser mellom regionale arbeidsmarkeder i Norge og, i så fall, under hvilke betingelser dette bidrar til å styrke den nasjonale og regional økonomisk utvikling?

Utstøting fra arbeidsmarkedet

Bemanning: Inés Hardoy
Knut Røed, Frischsenteret
Tidsplan: 2007-2009
Finansiering: Frischsenteret v/ Norges forskningsråd
Prosjekt nr. 410.072

Prosjektbeskrivelse

Dette prosjektet er en videreføring av et tidligere prosjekt ved Frischsenteret, «Mobilisering av arbeidstilbudet». Siktemålet med prosjektet er å analysere årsaker til utstøting og uttrekning fra det norske arbeidsmarkedet.

Baksiden av medaljen?

Bemanning: Erling Barth
Tidsplan: 2008-2009
Finansiering: Statistisk sentralbyrå v/Norges forskningsråd
Prosjekt nr. 410.076

Prosjektbeskrivelse

I dette delprosjektet analyserer vi betydningen av seleksjonseffekter, tilbaketrekning- og utstøtningsmekanismer på lønnsulikhet. Effektene på lønnsulikhet av tilbaketrekning fra arbeidsmarkedet står i fokus. Avspeiler de små lønnsforskjellene en systematisk seleksjon der arbeidstakerne med lavest lønn og dårligst kvalifikasjoner som trer ut av jobb? Slike analyser fordrer at man har paneldata med detaljert informasjon om individuelle kjennetegn, lønn, sysselsetting og andre arbeidsmarkedsutfall. Prosjektet gjør omfattende bruk av årlige registerdata fra 1986, i tillegg til Folke- og boligtellingsdata fra 1980. Disse omfatter hele befolkningen på individnivå, og gir detaljert demografisk informasjon i tillegg til informasjon om sysselsettings- og lønns/inntektsforhold, arbeidsledighet og trygdeforhold, utdanning, osv. I tillegg vil vi bygge på kunnskap som er oppnådd gjennom de studiene som allerede har vært gjennomført (Hægeland, 2002, Barth og Børing, 2002).

Challenges of Nordic Labour Markets: A Polarisation of Working Life?

Bemanning: Erling Barth
Kjersti Misje Nilsen
Tidsplan: 2008-2009
Finansiering: ETLA (The Research Institute of the Finnish Economy)
v/Nordisk Ministerråd
Prosjekt nr. 410.077

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet analyserer endringer i jobbstrukturen de siste ti årene i Finland, Norge og Sverige. Hvilke konsekvenser har strukturelle og teknologiske endringer? Vi vil spesielt ta for oss hvilken påvirkning opprettelse og nedleggelse av jobber har for «gode», «middels» og «dårlige» jobber målt ved kvalifikasjonskrav og avlønning.

Friends or foes? Understanding the role of firms and workplaces for worker health

Bemanning: Harald Dale-Olsen
Inés Hardoy
Pål Schøne
Gunnel Hensing, Sahlgrenska Academy-Gøteborgs universitet
Niels Westergård Nielsen, Handelshøjskolen i Århus
Arne Mastekaasa, Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi,
Universitetet i Oslo
Oddgeir Kjell Osland, Transportøkonomisk Institutt (TØI)
Tidsplan: 2008-2011
Finansiering: Norges Forskningsråd
Prosjekt nr. 410.078

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet tar sikte på å framskaffe kunnskap om betydningen av bedrifters tilpasning for ansattes helse. Mens det er den individuelle arbeidstaker som blir syk og er fraværende fra jobb, så vil dette bli sterkt påvirket av kjennetegn ved arbeidsplassen og virksomheten. Delprosjekter vil fokusere på betydningen av eierskap og ledelsesstruktur, normer og sosial interaksjon, avlønningformer, konkurranse, samt hvordan de forannevnte forhold er viktig for helseforskjeller knyttet til kjønn og etnisitet.

Det viktigste arbeidet

Dale-Olsen, Harald: «Absenteeism, efficiency wages and tax reforms». Paper presentert ved *National Institute of Economic and Social Research (NIESR)* i London, 9. desember 2008.

Lederlønninger og andre topplønninger i det norske arbeidsmarkedet

Bemanning: Harald Dale-Olsen
Kjersti Misje Nilsen
Tidsplan: 2008-2009
Finansiering: Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Prosjekt nr. 410.079

Prosjektbeskrivelse

I dette prosjektet anvender vi tilgjengelig data og statistikk og beskriver utviklingen i lønnsforskjeller blant arbeidstakere i Norge langs flere ulike dimensjoner. Vi studerer også sammenhengen mellom lønnsomhet og lønnsspredning, samt sammenhenger mellom lederlønnsutviklingen og andre viktige kjennetegn som ansattes lønnsutvikling og ulike resultatmål for bedrifter og foretak. Vårt prosjekt vil også gi en oversikt over lønnsdannelsen for ulike grupper i Norge, med fokus på endringer i økonomiske, sosiale og normative forhold, som kan være med å forklare den observerte utviklingen i lønnsforskjeller. Avslutningsvis vil vi også produsere en kunnskapsstatus som oppsummerer internasjonal statistikk og forskning knyttet til lønnsdannelse og lønnsforskjeller, herunder også forskning knyttet til avlønning av spesielle grupper som ledere.

Analyse av husholdningers økonomiske tilpasning. Pensjoner og familietilpasning

Bemanning: Inés Hardoy
Pål Schøne
Tidsplan: 2008-2009
Finansiering: Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Prosjekt nr. 410.080

Prosjektbeskrivelse

Pensjonsytelsene representerer en fordeling av inntekt over livsløpet for den enkelte. Pensjonssystemet er i økende grad individorientert. Samtidig er det potensielle sammenhenger mellom både yrkesaktivitet, inntektsnivå, pensjoneringsatferd og pensjonsytelser mellom ektefeller i samme husholdning.

Disse sammenhengene er viktige for å forstå både pensjoneringsatferd og for å analysere fordelingsvirkninger av pensjonssystemet, og betydningen av slike sammenhenger mellom ektefeller i samme husholdning er omdiskutert. Spenningsflaten mellom individorientering og husholdningsorientering er kanskje særlig tydelige når det gjelder etterlattepensjoner. I sammenheng med pensjonsreformen er det også behov for framtidige avklaringer av en rekke spørsmål knyttet til behandling av ektefeller husholdningenes felles og individuelle tilpasning.

Prosjektet tar for seg sammenhengen mellom pensjonsytelser og pensjoneringsatferd mellom ektefeller. Prosjektet søker å bidra til en kunnskapsbasis når det gjelder sammenhengene både mellom ektefellers yrkesaktivitet, pensjoneringsatferd og pensjonsinntekter. Prosjektet gjennomføres dels som en litteraturstudie av eksisterende forskningslitteratur, og dels gjennom to deskriptive empiriske analyser basert på koblede registerdata. Prosjektet har tre deler: (i) en kunnskapsstatus, (ii) en analyse av samvariasjonen mellom ektefeller når det gjelder yrkesaktivitet, deltidstilknytning og inntekt, og (iii) en analyse av samvariasjonen mellom ektefeller når det gjelder pensjonsytelser.

4.2 Kjønn og samfunn

Krysningspunkter - Likestillingspolitikk, familiepolitikk og minoritetspolitikk

Bemanning: Mari Teigen
Trude Langvasbråten
Tidsplan: 2006-2009
Finansiering: Norges Forskningsråd
Prosjekt nr. 412.052

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet retter søkelyset mot sider ved kjønnslikestillingsproblematikk som er forbausende lite studert. Det gjelder hvordan kjønnslikestillingsproblematikk håndteres i krysningspunktet familie- og minoritetspolitikk. Prosjektet undersøker i hvilken grad og på hvilke måter likestillings- og familiepolitikk behandles i lys av den norske minoritetspolitikken. Det empiriske prosjektet vil undersøke politikkutforming og politisk debatt i krysningspunktene familiepolitikk, likestillingspolitikk og minoritetspolitikk gjennom analyse av politiske dokumenter på aktuelle saksområder, som f.eks. stortingsmeldinger, stortingskomitéinnstillinger, stortingsdebatt og partienes politiske programmer og utvalgsarbeid. De empiriske analysene vil først rettes inn mot den overordnede politikkutforming på feltet, gjennom analyse av sentrale familie- og minoritetspolitiske meldinger. Deretter vil et utvalg konkrete politiske saksfelt, som mer direkte berører spenningsflatene kjønnslikestilling, familie- og minoritetspolitikk studeres i mer detalj. Resultater fra analysene vil videre bli sammenlignet med en parallell studie av politikkutforming på dette feltet i Danmark. Denne delen er basert på et samarbeid med Anette Borchorst, lektor ved Institutt for historie, internasjonale studier og samfunnsforhold, Aalborg Universitet

De viktigste arbeidene

- Langvasbråten, Trude (2008) «A Scandinavian Model? Gender Equality Discourses on Multiculturalism». *Social Politics. International Studies in Gender, State & Society* 15 (1):32-52.
- Skjeie, Hege og Teigen, Mari (2007) «Likestilling og minoritetspolitikk». *Tidsskrift for kjønnsforskning* (2-2007):21-38.
- Skjeie, Hege og Teigen, Mari (2007) *Likestilling og minoritetspolitikk*. ISF-rapport 2007:006. Institutt for samfunnsforskning.
- Skjeie, Hege og Mari Teigen (2007), «Behov for balanse». *Tidsskrift for kjønnsforskning*, (4-2007): 86-92.
- Teigen, Mari og Trude Langvasbråten (2008), «Contested Diversity: Public debate on female genital mutilation». Paper presented on the conference Power and Resistance. What is the

impact of gender concerning relations between minorities and majorities? Workshop, Images and Representations stream B, med Trude Langvasbråten.
Teigen, Mari (2008), "Kriselikestilling på norsk. Likestilling og multikulturalisme i mediedebatten. Foredrag Likestillings- og diskrimineringsombudet, 28. oktober 2008.

Integration, exclusion and job mobility in different types of Norwegian work organizations

Bemanning: Jorun Solheim
Jon Rogstad
Ragnhild Steen Jensen
Julia Orupabo
Tidsplan: 2008-2011
Finansiering: Norges Forskningsråd
Prosjekt nr. 412.056

Prosjektbeskrivelse

The aim of this project is to generate new knowledge about specific factors that influence work place integration, exclusion and job mobility for employees within different areas of Norwegian working life. Based on a selection of firms/organizations from different branches and sectors within the labour market, we will undertake a series of studies to disclose mechanisms of inclusion and exclusion that operate in particular work contexts, in relation to specific categories of employees. We will primarily focus on how processes of integration and differentiation operate in relation to ethnic background, gender and age, and how such processes interact within particular work environments.

The main premise for such a project is that processes of work life integration are not uniform. On the contrary, the character of these processes may be expected to be quite different between various sectors, industries and occupational contexts. This is not only because jobs are designed differently and demand particular skills and standards of work performance, but also because these differences tend to generate specific work environments and occupational cultures with their own implicit norms and values, which function as important rules for inclusion and exclusion (Jenkins 1986). Such local and context specific mechanisms of integration and segregation have been relatively little studied within Norwegian work life research.

Secondly, processes of inclusion and exclusion do not only concern the «point of entrance» to work life – the fact of being or not being in an employment contract. Such processes also concern selection mechanisms affecting the further development of people's work careers. By studying patterns of career development and job mobility for different categories of employees (both within and out of the selected organizations), we will be able to obtain

further knowledge about mechanisms of inclusion and exclusion operating at various stages within particular occupational cultures.

The project will make it possible to identify conditions that are of particular importance in order to promote institutional change. Our main question will be: what are the «cogs and wheels» of the integration processes within a firm? To answer this question, we want to apply a design aimed to go behind statistical measures, through an in-depth analysis of the actual processes at work. By studying and comparing the specific character of such processes within different organizational and occupational settings, our aim is to contribute to a qualitative and contextual understanding of work life integration.

Nettverket Feminisme og multikulturalisme (FEMM)

Bemanning: Mari Teigen
Hilde Lidén
Anja Bredal
Monica Five Aarset
Tidsplan: 2008-2010
Finansiering: Norges Forskningsråd
Prosjekt nr. 412.057

Prosjektbeskrivelse

Institutt for samfunnsforskning har fra 1.1.2008 overtatt prosjektleder og koordinatoransvaret for FEMM-nettverket, med sikte på å videreføre og videreutvikle det eksisterende nettverket. Koordinatoren skal sammen med en styringsgruppe ha ansvar for administrasjon av nettverket gjennom:

- Organisering av en seminarserie (jfr. dagens seminarrekke i regi av FEMM), som henvender seg til forskere, studenter, politikere og praktikere på feltet. Utvikling av nytt nettsted for FEMM-nettverket, med informasjon om arrangementer, samt formidling av artikler, papers, foredrag mm.
- Organisering av nettverksseminarer for aktive forskere fra hele landet
- Planlegging og arbeid for finansiering av internasjonalt samarbeid og utveksling på sentrale temaområder innenfor FEMM-nettverkets interessefelt.

Kjønnskvoltering til ASA-selskapenes styrer. Demokrati og inklusjon

Bemanning: Fredrik Engelstad
Mari Teigen
Aagoth Elise Storvik
Harald Dale-Olsen
Pål Schøne
Vibeke Heidenreich
Ellen Krag
Marte Løvstad
Lotte Grinna
Trond Løyning, Universitetet i Bergen
Mette Verner, Århus Universitet

Tidsplan: 2008-2011

Finansiering: Norges Forskningsråd

Prosjekt nr. 412.058

Prosjektbeskrivelse

Lovregulert kjønnsrepresentasjon i bedriftsstyrer har vært gjenstand for offentlig debatt i Norge i mer enn 10 år. Juridisk utredning om vilkårene for en slik lovregulering fulgte to regjeringer før vedtak i Stortinget i 2003. Forslaget var svært kontroversielt, ble sett som nok en norsk likestillingspolitisk oppfinnelse. Ingen andre land har grepet inn i rekrutteringen til lederposisjoner i næringslivet på slike måter. Det er stor internasjonal oppmerksomhet rundt denne lovreformen, og det er av stor betydning at et så radikalt tiltak får grundig belysning og dokumentasjon. En bred analyse av reformen vil kaste lys over muligheter og begrensninger for politiske inngrep for inklusjon i arbeidslivet, likestillingspolitikk i en bredere forstand, samt gi dypere forståelse av teoretiske problemer knyttet til eiendomsrett og statlig intervensjoner i private sfærer.

Prosjektet er en paraply over fire delprosjekter: (i) Analyse av rekruttering til styrer gjennom hodejegerfirmaer, data-baser og uformelle nettverk. (ii) Analyse av overlappende styrenettverk med henblikk på kjønn, der spørsmålet er om kjønnskvoltering fører til større eller mindre konsentrasjon i styrenettverk. (iii) Analyse av kjønnsrelasjoner i styrerommet. Fører reformen til endringer i samhandlingsformer mellom styremedlemmer? (iv) Lønnsomhet. Fører økt kvinnerepresentasjon i styrene til at bedriften bedrer sine resultater?

Det viktigste arbeidet

Teigen, Mari (2008) «Norwegian quota policies». Paper presented at *the Nineteenth Meeting of the Helsinki Group on Women and Science*, Brussels, 4-5 November 2008..

Evaluering av forsøk med moderat kvotering av personer med innvandrerbakgrunn i statlige virksomheter

Bemanning: Ragnhild Steen Jensen
Aagoth Elise Storvik
Julia Orupabo
Tidsplan: 2008-2010
Finansiering: Fornyings- og administrasjonsdepartementet
Prosjekt nr. 412.059

Prosjektbeskrivelse

Prosjekt er en evaluering av det statlige forsøket med moderat kvotering av personer med innvandrerbakgrunn. Ved å gå inn i 12 forsøksvirksomheter og følge dem over tid – her to år – vil vi kunne identifisere mekanismer og følge prosesser som gjør seg gjeldende i de ulike virksomhetene. Prosjektet vil altså ha karakter av følgeforskning, hvor vi innhenter informasjon og kunnskap før, underveis og i etterkant av forsøket med moderat kvotering av personer med innvandrerbakgrunn. I prosjektet vil vi undersøke om bruk av moderat kvotering har hatt de ønskede effektene. Det vil særlig si om andelen ansatte med innvandrerbakgrunn øker i de utvalgte virksomhetene. Hva kjennetegner de virksomhetene som særlig har lyktes? Hvordan er iverksettingen gjennomført i disse virksomhetene? Hvilke forhold kan bidra til å forklare svakere eller manglende rekruttering av personer med innvandrerbakgrunn i andre virksomheter? Vi vil også analysere holdning til moderat kvotering blant de som ansetter, de som ansettes og kollegaer.

Multidimensional equality - Legislative reforms and juridical practices

Bemanning: Mari Teigen
Trude Langvasbråten
Hege Skjeie, Universitetet i Oslo
Tidsplan: 2009-2012
Finansiering: Norges Forskningsråd
Prosjekt nr. 412.060

Prosjektbeskrivelse

Nordisk likestillingspolitikk er inne i en større omlegging. Det innebærer en endring fra et dominerende endimensjonalt rammeverk, basert på kjønnslikestilling, til en flerdimensjonal likestillingspolitikk. Det felles grunnlaget for disse store endringsprosessene er forståelser av flerfoldige diskrimineringsgrunnlag, altså at anti-diskrimineringslovgivningen og håndheving utgjør sentrale politiske styringsverktøy for å fremme likhet. Prosjektet tar sikte på å framskaffe kunnskap om variasjon og endring i Nordisk likestillingslovgivning, samt å studere disse endringer i lys av hvordan initiativ for å fremme

mangfold og forhindre diskriminering på flere grunnlag er debattert, fortolket, begrunnet og problematisert av politiske partier og sivilsamfunnsaktører i Norge, Sverige og Danmark. Sentrale forskningsspørsmål som vil bli belyst:

- Er bekjempelse av diskriminering innenfor rammene av en interseksjonell tilnærming vektlagt som et viktig motiv bak juridiske reformer og endring?
- Hva innebærer en interseksjonell tilnærming for etablerte kjønnslikestillingsparadigmer?
- Hvordan håndteres utfordringene fra multippel diskriminering og interseksjonalitet i praksis av håndhevingsorganer?
- Hvilke roller spiller og hvilke posisjoner inntar sivilsamfunnsaktører og organisasjoner i utviklingen av disse juridiske reformene?
- Utvikles reformene innenfor et rammeverk av gjensidig forståelse eller av konkurrerende interesser?

Disse spørsmålene vil danne utgangspunkt for tre tett sammenkoblete empiriske studier om variasjon og endring i nordisk likestillingslovgivning; om likestillingsparadigmer i de politiske prosessene som ligger til grunn for juridisk reform; og om flerdimensjonalitet og interseksjonalitet i juridisk praksis.

Evaluering av likestillingslovens § 21

Bemanning: Mari Teigen

Trude Langvasbråten

Tidsplan: 2008-2008

Finansiering: Universitetet i Oslo v/Barne- og likestillingsdepartementet

Prosjekt nr. 412.061

Prosjektbeskrivelse

Evalueringen vil bestå av fire hovedpunkter. For det første vil den gi en generell beskrivelse av rettstilstanden på området. For det andre en beskrivelse av praksis på området, ved en spørreskjemaundersøkelse i departementene, ved en begrenset intervjuundersøkelse som følger opp spørreskjemaundersøkelsen; ved en gjennomgang av departementets dispensasjonsadgang og praksis i forhold til denne. I hvilken grad BLD overvåker oppnevnelser av komiteer i strid med loven vil også belyses. For det tredje vil prosjektet gi en vurdering av hvorvidt bestemmelsen virker i tråd med sitt formål, basert på det tallmaterialet som innhentes gjennom undersøkelsen, og tallmateriale generert av andre instanser, vil praksis i departementene og statlige etater bli vurdert i forhold til bestemmelsenes formål. For det fjerde vil vi søke å komme med forslag til endringer i lov/forskrift.

Gender, ownership and local culture

Bemanning: Ragnhild Steen Jensen
Jorun Solheim

Tidsplan: 2008-2011

Finansiering: Nordlandsforskning v/Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 412.062

Prosjektbeskrivelse

På hvilken måte vokser kjønnsrelasjoner ut av eiendomsrelasjoner og eierskapstradisjoner? Varierer slike tradisjoner innen det norske samfunnet? Hva er de historiske røttene til slike variasjoner, og hvordan har de vokst frem? I hvilken grad er det mulig å snakke om lokale «kjønnskulturer» når det kommer til eiendom, eierskap og ressursforvaltning? Og hvordan påvirker ulikheter i disse lokale tradisjonene økonomisk utvikling og mulighetsstrukturer for kvinner og menn i lokalsamfunnet? Prosjektet vil undersøke i hvilken grad lokale tradisjoner for eierskap kan sies å påvirke - og selv bli formet av - kulturelle normer for kjønn innen lokalsamfunnet. Særlig de som gjelder «passende» økonomiske roller for kvinner og menn.

Prosjektet har både historiske og komparative perspektiver og er et samarbeid mellom ISF, Nordlandsforskning og Insitutt for arkeologi, konservering og historie ved Universitetet i Oslo.

A Comparative Study of Gender Attitudes

Bemanning: Johannes Bergh

Tidsplan: 2003-2007

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 418.025

Prosjektbeskrivelse

Formålet med doktorgradsprosjektet er å studere holdninger til kjønnsroller og likestilling i et komparativt perspektiv. To overordnede problemstillinger står sentralt: 1) Hva forklarer variasjon i holdninger til likestilling, mellom land og på individnivå? 2) Hva er effekten av disse holdningene på stemmegivning?

Doktorgradsprosjektet tar i bruk et stort utvalg av nasjonale og internasjonale survey-undersøkelser. Til nå har følgende undersøkelser vært en del av analysene: den norske medborgerundersøkelsen fra 2003, «National Election Studies» og «General Social Surveys» fra USA, den internasjonale undersøkelsen «World Values Surveys», samt en del av de Europeiske undersøkelsene som går under navnet «Eurobarometer».

To delprosjekter (av til sammen fire) er til nå avsluttet:

«Gender Attitudes and Modernization Processes» tar for seg flere vestlige land, og forsøker å forklare holdninger til kjønnsroller ved hjelp av en teori om «materielle forklaringer», samt en teori om «verdiforklaringer». De mate-

rielle faktorene som er en del av analysen har alltid større forklaringskraft. En hypotese om at verdier er viktigere i land med høyt utviklingsnivå, enten økonomisk eller på likestillingsområdet, finner ikke støtte.

«Explaining the Gender Gap». Utgangspunktet for dette prosjektet er en internasjonal trend de siste 10-20 år, hvor kvinner har en sterkere tilbøyelighet til å stemme på politiske partier på venstresiden enn menn, mens menn er overrepresentert på den politiske høyresiden. En modell som kan forklare «kjønnsgapet» i flere land hvor dette fenomenet eksisterer, kombinerer flere forklaringer fra den akademiske litteraturen på området. Modellen testes i tre land: Norge, USA og Nederland. Et sentralt funn er betydningen av «feministisk bevissthet». En stor del av kjønnsgapet kan forklares av menns og kvinners ulike grad av «feministisk bevissthet», noe som i liten grad har vært vektlagt i den omfattende statsvitenskapelige forskningen på dette området tidligere.

De viktigste arbeidene

Bergh, Johannes (2008), *Gender Attitudes, New Politics, and Modernization. Four Studies of Continuity and Change in Modern Democracies*. Dr. polit.-avhandling. Universitetet i Oslo: Institutt for statsvitenskap.

Bergh, Johannes (2008) «Årsaker til kjønnsforskjeller i stemmegivning . – En kunnskapsstatus». *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 49(3):421-434.

Bergh, Johannes (2007), «Explaining the Gender Gap. A Cross-National Analysis of Gender Differences in Voting». *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*, 17:235-261

Bergh, Johannes (2007), «Public Opinion and Representation of Women in National Legislatures: An Analysis of Cause and Effect», antatt for publisering i *The Journal of Legislative Studies*.

Bergh, Johannes (2007), «Gender Attitudes and Modernization Processes». *International Journal of Public Opinion Research*, 19 (1):5-23.

4.3 Sivilsamfunn i endring

Treningssentre og idrettslag: Trening i det moderne samfunn

Bemanning: Anne-Lene Bakken Ulseth

Tidsplan: 2003-2007

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 413.044

Prosjektbeskrivelse

Formålet med dette doktorgradsprosjektet er å forklare den økningen i kommersielle treningssentre som har funnet sted i siste del av 1990-årene. Hva er det med samfunnet og den frivillige idrettens utvikling som gjør at trenings-sentrene har blitt så populære? Videre undersøkes det hvordan utviklingen setter sitt preg på aktiviteten blant de som trener på disse to treningsarenaene. Her blir forhold omkring klasse, kjønn og sosial integrasjon tatt opp. Det blir også gitt en beskrivelse av hvilke tilbud treningssentrene har.

De viktigste arbeidene

Ulseth, Anne-Lene Bakken (2008), *Mellom tradisjon og nydannelse. Analyser av fysisk aktivitet blant voksne i Norge*. Dr. polit.-avhandling. Oslo: Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo.

Ulseth, Anne-Lene Bakken (2004), «Social Integration in Modern Sport. Commercial Fitness Centres and Voluntary Sports Clubs». *European Sport Management Quarterly*, 4(2): 95-115.

Ulseth, Anne-Lene Bakken (2003), *Treningssentre og idrettslag. Konkurrerende eller supplerende tilbud?* ISF-rapport 2003:2. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Ulseth, Anne-Lene Bakken (2002), «Rekreasjon eller prestasjon? Kvinner og menns begrunnelser for å trene.» I: Ørnulf Seippel (red.) *Idrettens bevegelser. Sosiologiske studier av idrett i et moderne samfunn*. Oslo: Novus forlag:44-70.

Fordeling av momskompensasjon til frivillige organisasjoner

Bemanning: Karl Henrik Sivesind
Tidsplan: 2008-2008
Finansiering: Kultur- og kirkedepartementet
Lotteri- og stiftelsestilsynet
Prosjekt nr. 413.050

Prosjektbeskrivelse

Stortinget har satt av 187 millioner kroner som skal brukes til kompensasjon for innføring av moms på tjenester for frivillige organisasjoner i 2007. Stiftelses- og lotteritilsynet administrerer ordningen for Kultur- og kirkedepartementet. ISF har bidratt til utformingen av en sjablongmodell som inngår i retningslinjene for fordeling av midler mellom kategorier av frivillige organisasjoner med utgangspunkt i organisasjonenes økonomi og frivillige arbeid. ISF skal opptre som rådgiver overfor Stiftelses- og lotteritilsynet, noe som bl.a. innebærer:

- beregning av sjablongtildeling til hver organisasjon basert på en nasjonal spørreundersøkelse om frivillig arbeid som ble gjennomført av SSB våren 2004.
- deling av kompensasjonsbeløp mellom dokumentert og sjablongordning
- å foreslå plassering av organisasjoner som søker momskompensasjon i kategorier med utgangspunkt i FNs «Handbook for Non-Profit Institutions in the System of National Accounts».

FNs håndbok kan lastes ned fra <http://www.jhu.edu/~gnisp/>

Dokumentasjonsrapport fra SSB kan lastes ned på:
http://www.ssb.no/emner/00/90/omnibus/notat_200456/notat_200456.pdf

European Voluntary Associations network

Bemanning: Karl Henrik Sivesind
Per Selle, Universitetet i Bergen
Tidsplan: 2005-2008
Finansiering: European Voluntary Associations Network (NOR-FA)
Prosjekt nr. 413.052

Prosjektbeskrivelse

The aim of this project is to form a network of distinguished scholars and young researchers who study voluntary associations in contemporary Europe both in a comparative and historical perspective. Extensive research undertaken in a range of national contexts from across Europe will be brought together to analyze nationally differentiated cultures of association-patterns, parameters and functions – and through this work to illuminate wider differences in political cultures.

The network organizes every year an interdisciplinary seminar and two workshops for the doctoral students. The seminars will be held with invited established scholars from selected countries to compare the national cases, with the aim of producing a major edited volume on voluntary associations in historical and comparative perspective. The workshops will be led by the members of the steering committee. The foci will be, first, on the nationally specific conceptions and parameters of associations, and, second, on the nature of associational activity at a micro level. The first theme implies the study of voluntary associations in relation to the state and other forms of collective action and pressure group activity. The second theme will enable a close-textured examination of the character of associational activity in relation to community structures, sociability, innovation and local identity.

Det viktigste arbeidet

Sivesind, Karl Henrik (2006), «The Scandinavian voluntary sector in comparison». Paper presented at the conference «Nordic Civicness Revisited in the Age of Association», organized by Centre for Civil Society Study and Development (KUAK), and Network on European Voluntary Associations, Tallinn University, 23.-25. november, 2006

Idrettsdemokratiet: deltakelse og diskurs

Bemanning: Bernard Enjolras
Ragnhild Holmen Waldahl
Thor Christian Bjørnstad
Tidsplan: 2005-2007
Finansiering: Norges Forskningsråd
Prosjekt nr. 413.056

Prosjektbeskrivelse

Fungerer det demokratiske, representative systemet i idretten etter sine intensjoner i det komplekse samspillet mellom sivile, offentlige og markedsbaserte interesser? Dette spørsmålet danner utgangspunkt for dette prosjektet.

Norsk idrett koordineres gjennom den nasjonale paraplyorganisasjonen Norges Idrettsforbund. Denne enheten skal ivareta interessene til breddeidrettens lokale lag og foreninger, men også en rekke spesialiserte idretter med utøvere på høyt internasjonalt nivå. Idrettens fremste samarbeidspartner er offentlige myndigheter, i første rekke staten som hvert år sluser i overkant av en milliard kroner til bevegelsens formål.

Demokrati kan sees som en måte å oppnå enighet om en fordeling av et felles gode. Teoretisk skiller en gjerne mellom en numerisk og diskursiv forståelse av demokratiet. Et tilleggsmoment, spesielt for organisasjonsdemokratiet, er spørsmålet om representasjon. Mot denne bakgrunnen undersøker prosjektet tre aspekter ved organisasjonsdemokratiet.

For det første det numeriske: Hvor mange deltar i beslutningssammenhenger, i diskusjoner og ved avstemninger? Forholdet mellom de som kan delta og de som faktisk involverer seg er en viktig indikator på om idrettsdemokratiet fungerer etter sine intensjoner.

For det annet det representative: For at øverste ledd i beslutningspyramiden skal ivareta interessene til «grasrota» må det representative systemet fungere. Representasjon handler om hvordan medlemmene er representert oppover i systemet.

For det tredje det diskursive: Det diskursive elementet dreier seg om hvilke saksforhold som blir gjenstand for demokratisk meningsdanning, hvem som ytrer seg, hva slags argumenter som benyttes og hvem som vinner fram og hvorfor. Mens de to foregående punktene dreier seg om formelle sider ved idrettsdemokratiet, er det her de faktiske saksforholdene og måten de håndteres på, som kommer i fokus.

De viktigste arbeidene

Enjolras, Bernard og Waldahl, Ragnhild Holmen (2009), *Idrettsdemokratiet. Makt og styring i idretten*. Oslo: Akilles.

Enjolras, Bernard og Ragnhild Holmen Waldahl (2008), «Democratic governance and oligarchy in voluntary organizations: the case of the Norwegian Olympic Committee and Confe-

deration of Sports». Paper til *the 8th International conference of ISTR*, Barcelona, 9.-12. juli 2008.
Enjolras, Bernard og Waldahl, Ragnhild Holmen (2007) «Policy-making in Sport. The Norwegian Case». *International Review for the Sociology of Sport*, 42 (2):201-216.

CINEFOGO – Network of Excellence

Bemanning: Karl Henrik Sivesind
Bernard Enjolras
Per Selle, Universitetet i Bergen
Guro Ødegård, NOVA
Dag Wollebæk, Universitetet i Bergen
Kristin Strømsnes, Universitetet i Bergen
Tidsplan: 2005-2009
Finansiering: EU
Prosjekt nr. 413.057

Prosjektbeskrivelse

Civil Society and New Forms of governance in Europe (CINEFOGO) er et nettverk med fokus på betydningen av å bedre medborgernes deltakelse i styring. Dette krever ny kunnskap om betydningen av mangfoldige av identiteter, aktivt medborgerskap og det organiserte sivilsamfunnet.

CINEFOGO er et konsortium bestående av mer enn 40 universiteter og forskningsinstitutter, samt en rekke samfunnsinstitusjoner i femten europeiske land. I tillegg deltar Harvard University fra USA. Til sammen inkluderer nettverket rundt 100 forskere. Karl Henrik Sivesind fra ISF er koordinator for den norske aktiviteten i nettverket. De øvrige norske deltakerne i nettverket kommer fra NOVA, Universitetet i Bergen og Universitetet i Oslo.

Nettverkets målsetning er å generere og spre kunnskap om utviklingen av samfunnsborgerskap og mangfoldige identiteter i Europa, samt årsaker til sivil apati og sosial eksklusjon i Europa. CINEFOGO har organisert sine aktiviteter ved å sette fokus på forskning, utdanning og offentlig debatt innen tre tematiske områder, som alle reflekterer nettverkets hovedmål og ambisjoner: «Identities, Values, and Civic Cultures – Integration and Diversity», «Citizenship and Civic Participation in Relation to Social Protection» og «Multi-level Governance and Organized Civil Society.»

Nettverket gjør seg nytte av de deltakende forskningsinstitusjonenes og forskernes felles målsetninger, samt av utvalgte deltakere utenfor akademia med erfaring og engasjement for spredning av informasjon og deltakelse i den offentlige debatt. Dette samspillet er ment å sikre bred dekning og effektiv spredning av forskningsresultater.

Et annet resultat av CINFOGO vil være utviklingen av en internasjonalt anerkjent forskningsplattform for kobling av sivilsamfunn og styring i et Europa preget av en økende grad av kulturelt mangfold.

De viktigste arbeidene

- Enjolras, Bernard (2007), «Towards a post-national European model of citizenship?» Paper presentert på the CINEFOGO Mid-term Conference «European Citizenship - Challenges and Possibilities». Roskilde University, Danmark, 1.-3. juni, 2007.
- Enjolras, Bernard (2007), «Between market and civic governance regimes: modernisation strategies in the governance of social services in Europe». Paper presentert på CINEFOGO-konferansen «Between States and Citizen - the role of civic elements in the governance and production of social services», Berlin, 30.-31. mars, 2007
- Sivesind, Karl Henrik (2008) «Nonprofit organisasjoner på velferdsfeltet i Norden». I: Bjarne Ibsen, Thomas P. Boje & Torben Fridberg (red.) *Det frivillige Danmark*:161-178.
- Sivesind, Karl Henrik og Erik Amnå (2007), «Normative implications of new forms of participation. Three phases of citizen involvement in Scandinavian welfare services». Paper presentert på Cinefogo-workshopen *The Normative implications of new forms of participation for democratic policy processes*, Hotel Colosseum, Roma, 4.-5. oktober 2007.
- Sivesind, Karl Henrik (2006), «The Nordic Nonprofit Sector in Comparative Perspective – is there a Nordic Model of Civil Society?» Paper presented at the CINEFOGO conference «The Role and Organisation of European Civil Society – Its relationship to state and business and its importance for welfare provision and social cohesion», Comwell Hotel, Roskilde, 15. – 17. november, 2006.
- Sivesind, Karl Henrik (2006), «Volunteering and social protection. The Nordic Countries in Comparative Perspective.» Paper presented at the 16th World Congress in Sociology, International Sociological Association (ISA) i Durban, South-Africa, 23. – 29 July, 2006.

Undersøkelse av tjenester av allmenn interesse i helse- og sosialsektoren innenfor EU

Bemanning: Bernard Enjolras
 Tidsplan: 2006-2007
 Finansiering: EU
 Prosjekt nr. 413.063

Prosjektbeskrivelse

EU-kommisjonen (DG Employment, Social Affairs and Equal Opportunities) har valgt et konsortium ledet av European Centre for Social Welfare policy and Research (Wien, Østerrike) for å undersøke tjenestene av allmenn interesse i helse- og sosialsektoren innenfor EU. ISF er en del av konsortium og har som oppgave å analysere moderniseringsproblemstillinger knyttet til disse tjenestene. Prosjektet har som formål å:

- kartlegge situasjonen av tjenester av allmenn interesse innenfor EU;
- sammenline moderniseringstrender og endringer samt offentlig politikkers rolle når det gjelder disse tjenestene;
- vurdere hvordan EU lovgivning er applisert;

- kartlegge initiativer knyttet til implementering og kontroll av EU kvalitetsstandarder;
- analysere innovative praksiser i forbindelse med disse tjenestene.

De viktigste arbeidene

Enjolras, Bernard (red.) (2008), *Gouvernance et intérêt général dans les services sociaux et de santé* (Governance og allmenn interesse i helse- og sosialtjenester). Bruxelles, Bern, Berlin, Frankfurt am Main, New York, Oxford, Wien: Le Centre International de Recherches et d'Information sur l'Économie Publique, Sociale et Coopérative (CIRIEC).

Huber, Manfred og Maucher, Mathias og Sak, Barbara og Enjolras, Bernard (2008), *Study on Social and Health Services of General Interest in the European Union. Final Synthesis Report*. European Commission, DG Employment, Social Affairs og Equal Opportunity.

Redigering og skriving av hovedrapport fra evaluering av trosopplæringsreformen

Bemanning: Håkon Lorentzen

Tidsplan: 2007-2008

Finansiering: Arbeidsfellesskapet v/ Det teologiske Menighetsfakultet

Prosjekt nr. 413.069

Prosjektbeskrivelse

I mai 2003 iverksatte Stortinget den såkalte Trosopplæringsreformen, som i korthet dreier seg om at Den norske kirke selv tar hånd om sin egen trosopplæring for barn og unge mellom 0 og 18 år. Reformen bel i første omgang gjennomført som et femårig prosjektorganisert forsøks- og utviklingsarbeid.

Evalueringen av forsøksfasen i reformen har blitt gjennomført som et selvstendig forskningsarbeid. Menighetsfakultetet har, sammen med Diakonhjemmet og Otto Hauglin Consulting hatt ansvar for en omfattende kartleggings- og forskningsinnsats, der ulike virkninger av reformarbeidet har vært undersøkt. ISF har vært trukket inn i evalueringsarbeidet med empiriske arbeidsoppgaver, og Håkon Lorentzen har vært medredaktør i sluttrapporten fra evalueringen.

ISFs innsats har i hovedsak dreid seg om å bearbeide informasjon fra tiltaksrapporter som er fylt ut av forsøksmenighetene. I alt dreier det seg om mer enn 3000 tiltak fordelt på årene 2004 – 2007.

Det viktigste arbeidet

Hauglin, Otto og Lorentzen, Håkon og Mogstad, Sverre Dag (2008), *Kunnskap, opplevelse og tilhørighet. Evaluering av forsøksfasen i Den norske kirkes trosopplæringsreform*. Bergen: Fagbokforlaget.

Oslo fotballkrets - Spilleroverganger 2006

Bemanning: Ørnulf Seippel
Tidsplan: 2007-2008
Finansiering: Oslo fotballkrets
Prosjekt nr. 413.070

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet ser på overganger av spillere mellom klubber i Oslo i 2006. Målet er helt grunnleggende å beskrive mønster i overgangene: antall overganger totalt og i ulike undergrupper: kjønn og alder. Dernext er det, ved hjelp av nettverksanalyser, meningen å skille mellom ulike typer av klubber i dette feltet av overganger, og forsøke å si noe om hva slags roller de ulike klubbene spiller i dette feltet.

Det viktigste arbeidet

Seippel, Ørnulf (2008), *Spilleroverganger og klubbutfordringer i Oslo-fotballen*. ISF-rapport 2008:004. Institutt for samfunnsforskning.

Frivillighetssentraler som nærmiljøsentraler

Bemanning: Håkon Lorentzen
Line Dugstad
Tidsplan: 2007-2008
Finansiering: Kultur- og kirkedepartementet
Prosjekt nr. 413.073

Prosjektbeskrivelse

I prosjektet Sivile eierformer. Med frivillighetssentralene som case (ISF-rapport 2007:8) viste vi at frivillighetssentralene er innrettet rundt eierformene andelslag, forening, stiftelser, menighetseie eller kommunale. De ulike eierformene er formelle kategorier med bestemte kjennetegn, men vi fant at sentraler i hver kategori i realiteten var til dels svært ulike og mangfoldige i sin organisatoriske utforming. Variasjonene – blant annet i grad av selvstendighet i forhold til offentlig forvaltning og/eller andre organisasjoner, demokratisk struktur og deltakelse fra frivillige og brukere i styrende organer – syntes ikke å være bestemt ut fra formell eierform. Også tidligere forskning har vist at landets rundt 270 frivillighetssentraler har utviklet seg i ulike retninger uten en tydelig, felles profil.

I den senere tid - senest i St.meld. 39 (2006/2007) om frivillighet - har staten blitt tydeligere i sine visjoner for hva en frivillighetssentral skal være. Meldingen tegner bildet av en idealtypisk frivillighetssentral som en nærmiljøsentral, som koordinerer og formidler frivillig innsats i lokalmiljøet, snarere enn en selvstendig organisasjon med aktiviteter i egen regi.

I dette prosjektet undersøker vi hva slags virksomhetsideer sentralene selv oppfatter at deres virksomhet er tuftet på. Med virksomhetsidé menes grunnleggende forestillinger om hvilke hensikter sentralen skal tjene, hva som er grunntanken bak dens opprettelse og eksistens, hvilke oppgaver den tar på seg og hvilke relasjoner den har til myndigheter og andre frivillige organisasjoner. Vi undersøker videre ulike relasjoner som kan tenkes å påvirke sentralenes virksomhetsidé. Vår teoretiske antakelse er at organisasjoner er åpne systemer, og at organisasjonsinterne forhold og forhold i omgivelsene må sees i sammenheng når vi søker å forstå sentralenes visjoner, eierformer og organisasjonsmessige uttrykk.

Det viktigste arbeidet

Dugstad, Line og Lorentzen, Håkon (2008) *Alle til lags. Frivillighetsentralene i nærmiljøet*. ISF-rapport 2008:011. Institutt for samfunnsforskning.

Røde Kors samfunnsanalyse

Bemanning: Håkon Lorentzen
Tidsplan: 2008
Finansiering: Norges Røde Kors
Prosjekt nr. 413.074

Prosjektbeskrivelse

Hensikten med dette prosjektet er å undersøke hvordan en skal forstå de utfordringene Røde Kors står overfor som moderne, humanitær organisasjon. Hvordan bør organisasjonen innrette seg strategisk for å møte utfordringene fra det moderne samfunn? Dette spørsmålet danner utgangspunktet for denne analysen. Dels retter de fokus mot samfunnsutviklingen i stort, og det feltet av oppgaver som tradisjonelt har vært Røde Kors' domene. Dels peker de mot organisasjonen selv og mulige justeringer som må til for å møte de utfordringene som kommer.

Metodisk baserer prosjektet seg på analyse av eksisterende data; plandokumenter, tidligere forskning, utredninger, årsrapporter med mer, samt på intervjuer med ansatte i Røde Kors.

Det viktigste arbeidet

Lorentzen, Håkon (2008), *Visjoner og virkelighet. Røde Kors: Samfunnsanalyse 2007*. ISF-rapport 2008:006. Institutt for samfunnsforskning.

Idrettsrådet - organisasjon, roller og oppgaver

Bemanning: Ragnhild Holmen Waldahl
Bernard Enjolras
Tidsplan: 2008-2008
Finansiering: Kultur- og kirke departementet
Prosjekt nr. 413.075

Prosjektbeskrivelse

Hvordan det organiserte sivilsamfunnet spiller en rolle i det lokale demokratiet, er spørsmålet som danner utgangspunkt for dette prosjektet.

For idrettsfeltet betyr dette hvordan idrettslagene og idrettsrådene tar del i politikktutformingene i kommunene og hvordan disse aktørene er med å implementere kommunal idrettspolitik. I tillegg har det betydning hvordan kommunene organiserer idrettsfeltet og hvordan kommunene fatter beslutninger på feltet.

Delproblemstillinger i prosjektet er:

- På hvilken måte tar sivilsamfunnet (idretten) del i policynettverk?
- Hvordan utformes kommunal politikk overfor sivilsamfunnet (idrettsfeltet)?
- Hvordan benyttes sivilsamfunnet (idretten) som implementeringsledd for kommunal politikk?

Den empiriske undersøkelsen er en kvalitativ studie av idrettsfeltet i seks kommuner. De institusjonelle aktørene i hver kommune er: idrettsrådet, idrettslagene, den kommunale forvaltningen og det kommunale politiske miljø. Intervjuobjekter er i første rekke leder for idrettsrådet, kommunalt ansatte med ansvar for idrett og leder for politisk utvalg som har ansvar for idrettssaker. I tillegg vil det gjennomføres fokusgruppeintervjuer med et utvalg idrettslagsledere i kommunen. Ut over dette vil det bli gjort et hensiktsmessig utvalg av personer, også fra eventuelt andre institusjonelle aktører.

Kunnskapsstatus om nettverkssamfunn og frivillige organisasjoner

Bemanning: Bernard Enjolras
Håkon Lorentzen
Karl Henrik Sivesind
Tidsplan: 2008-2008
Finansiering: Kultur- og kirke departementet
Prosjekt nr. 413.076

Prosjektbeskrivelse

Vi ønsker å utarbeide en kunnskapsstatus hvor vi studerer hvordan utviklingen av et nettverkssamfunn påvirker frivillig organisering. Utviklingen av nettverkssamfunnet vil muligens påvirke frivillige organisasjoner på flere måter.

For det første vil en slik utvikling påvirke frivillig innsats ved at nye former for mobilisering og koordinering av frivillig innsats oppstår, samt at frivillige vil stå overfor flere muligheter for selvorganisering og kollektive aksjoner. For det andre vil det også berøre organisasjonenes virkemåte ved at nettverk som koordineringsform blir viktigere. For det tredje reiser det spørsmål om hvordan nettverk kan forenes med de grunnleggende prinsippene for organisasjonsdemokrati som kjennetegner norske frivillige organisasjoner. For det fjerde vil nettverkskoordinering påvirke frivillige organisasjoners samarbeidsformer både med andre sivile aktører og med offentlige myndigheter (governance). Kunnskapsstatusen vil dermed ta sikte på å oppsummere eksisterende kunnskaper på disse fire områdene: frivillig innsats, organisatoriske former, demokrati og governance

Det viktigste arbeidet

Enjolras, Bernard (2008), *Nettverkssamfunn og frivillig organisering. En kunnskapsstatus*. ISF-rapport 2008:010. Institutt for samfunnsforskning.

Den norske dugnaden

Bemanning: Håkon Lorentzen

Tidsplan: 2008-2009

Finansiering: Sparebankstiftelsen DnB NOR

Prosjekt nr. 413.078

Prosjektbeskrivelse

Dette prosjektet tar på seg den norske dugnadstradisjonen, forstått som kollektive måter å løse felles anliggender på, eller skaffe frem økonomiske midler til å realisere fellesskapets oppgaver. Ved overgangen fra industrielt til postindustrielt samfunn gjennomgår det sivile samfunn store forandringer. Også dugnadstradisjonen antar nye former. Måten dugnaden er organisert og fungerer på, vil her bli fortolket som indikatorer på endringer av relasjonene mellom individ og sivile fellesskap i det postindustrielle samfunn.

Hensikten med prosjektet er å sette søkelys på to sentrale trekk ved dugnaden. For det første dens økonomiske sider, dugnaden som en kollektiv måte å finansiere prosjekter på. For det annet dens sosiale aspekter. Dugnaden bringer folk sammen på måter som ofte skjærer på tvers av sosiale og økonomiske skillelinjer. Den er med på å styrke folks omgangs- og kjennskapskrets, og styrker dermed det som i moderne språkbruk kalles sosial kapital.

Metodiske vil prosjektet blir gjennomført som casestudier av dugnadstradisjoner i et utvalg frivillige organisasjoner, plassert innenfor ulike segment av den sivile sfæren: barn/unge, kultur, nærmiljø og idrett.

Virtuelt senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor

Bemanning: Bernard Enjolras
Håkon Lorentzen
Karl Henrik Sivesind
Ragnhild Holmen Waldahl
Jo Saglie
Johannes Bergh
Per Selle, Rokkansenteret
Dag Wollebæk, Universitetet i Bergen
Kristin Strømsnes, Rokkansenteret
Jacob Aars, Rokkansenteret, Universitetet i Bergen
Dag Arne Christensen, Rokkansenteret
Tone Hellesund, Rokkansenteret

Tidsplan: 2008-2011

Finansiering: Kultur- og kirkedepartementet
Barne- og likestillingsdepartementet
Kultur- og kirkedepartementet
Kunnskapsdepartementet

Prosjekt nr. 413.079

Prosjektbeskrivelse

Programmet «Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor» er et samarbeid mellom Institutt for samfunnsforskning og Rokkansenteret/ UiB finansiert av Kultur – og kirkedepartementet.

Senteret for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor er et frittstående og faglig uavhengig senter basert på et samarbeid mellom Institutt for samfunnsforskning (ISF) og Rokkansenteret/UiB. Senteret har følgende overordnede formål:

- lede og gjennomføre et tre- til femårig forskningsprogram med tema hentet fra forskningsfeltet sivilsamfunn/frivillig sektor;
 - initiere og koordinere virksomhet i tilknytning til forskning og formidling av forskning;
 - styrke utviklingen av kunnskap om frivillig sektors betydning i samfunnet, og bidra til å videreutvikle den statlige frivillighetspolitikken og styrke frivillig sektor gjennom økt forskningsbasert kunnskap;
 - bidra til fagutvikling, utvikling av nye forskningstilnærminger og problemstillinger, samt styrke fagmiljøer, blant annet gjennom skolering av doktorstipendiater og unge forskere;
 - gjennomføre programmets uttalte forskningsprosjekter og styrke og videreutvikle forskning og kompetanse på området sivilsamfunn/frivillig sektor;
 - være en møteplass for forskere og brukere der forskningsbasert kunnskap formidles til brukerne, og ideer og innsikter fra feltet formidles til forskerne.
- Forskningsprogrammet definerer ved senteret prioriterer tre hovedtemaer:

deltakelse, endringsprosesser, finansieringsordninger og rammevilkår.

Nettsidene www.sivilsamfunn.no og www.civilsociety.no ble lansert 7.1.2009

Idrettens strategier

Bemanning: Rune Slagstad

Tidsplan: 2001-2004

Finansiering: Kultur- og kirke departementet

Prosjekt nr. 415.079

Prosjektbeskrivelse

Studien *De nasjonale strategier* (1998) søker å rekonstruere norsk historie gjennom 1800- og 1900-tallet, organisert rundt beskrivelsen av de tre regimer «embetsmannsstaten» (1814–1884), «venstrestaten» (1884–1940) og «arbeiderpartistaten» (1945 ca. 1980). Studien munner ut i en skisse av dagens uoversiktelige regimesituasjon («Skiftende fronter»).

En av tesene i *De nasjonale strategier* er at arbeiderpartistaten i mye er venstrestatens fortsettelse langs tre dimensjoner: som reguleringsstat, som velferdsstat og som idrettsstat. I beskrivelsen av arbeiderpartistaten stilles Rolf Hofmo, idrettens store handlingsideolog, sammen med Haakon Lie og Einar Gerhardsen: «Skal en forstå arbeiderpartistatens egenart som et politisk kommissariat, er Gerhardsen-Lies duumvirat for knapt. Arbeiderpartistaten var et kommissarisk triumvirat.»

I den nye studien utvides idrettens plass ved historiske studier med et samtididiagnostisk sikte. Studien søker å fange ulike dimensjoner, så som samfunnslivets utvikling analysert med idretten som prisme; idrettens egenutvikling; idrettens vitenskapeliggjøring – vitenskapens plass i idretten og idrettens plass i vitenskapen.

De viktigste arbeidene

Slagstad, Rune (2008) (*Sporten*). *En idéhistorisk studie*. Oslo: Pax.

Slagstad, Rune (2004) «Nietzsche som sportsfilosof». *Morgenbladet* 23.04.2004.

4.4 Politikk, opinion og demokrati

Stortingsvalgundersøkelsene

Bemanning: Bernt Aardal
Rune Karlsen
Frode Berglund
Hanne Marthe Narud
Stine Renate Otterbekk

Tidsplan: 2005-2008

Finansiering: Kommunal- og regionaldepartementet

Prosjekt nr. 414.028

Prosjektbeskrivelse

Valgundersøkelsene er en videreføring av et forskningsprogram som kom i gang ved Institutt for samfunnsforskning (ISF) i 1957, og som omfatter samtlige senere stortingsvalg, med unntak av valget i 1961. Forskningsprogrammet har hele tiden lagt vekt på å analysere sosiale og politiske endringsprosesser i det moderne samfunn. Gjennom valgstudier i 50 år er det ikke bare etablert verdifulle tidsserier for analyser av det norske samfunn, men det er også skrevet en lang rekke bøker, artikler og avhandlinger med utgangspunkt i Valgforskningsprogrammets datamateriale.

Konkurransen om velgerne er hard. Rekordhøye velgervandringer tyder på at velgernes partiloyalitet er svakere enn før, og at det derfor kan være lettere for partiene å nå andre velgergrupper enn de som tradisjonelt har sluttet opp om partiet. Samtidig må partiene forsøke å holde på sine tidligere velgere. Hvordan lykkes partiene med denne balansegangen, spør forfatterne i *Norske velgere*, som er hovedrapporten fra valgundersøkelsen i 2005. Hva med svekkelsen av de sosiale båndene mellom parti og velger? Fører dette til at vi får et mer «flytende velgermarked» der partiene i stor grad konkurrerer om de samme velgerne? Blir valg av parti gradvis tømt for politisk innhold og i stedet et spørsmål om livsstil og forbruksvaner? Hva med nye utfordringer knyttet til en stadig mer globalisert økonomi der nasjonalstatens handlefrihet settes under press? Og endelig: hva gjør oljeformuen med det norske folk? Bygges det opp stadig økende forventninger og misnøye, uansett hva myndighetene og politikerne gjør?

I *Norske velgere* settes søkelyset på norske velgeres holdninger til aktuelle stridsspørsmål og deres politiske atferd. Selv om utgangspunktet for analysene er stortingsvalget i 2005, trekkes det store vekslers på den lange tidsserien som er bygget opp av Valgforskningsprogrammet ved Institutt for samfunnsforskning.

De viktigste arbeidene

- Aardal, Bernt (red.) (2007), *Norske velgere. En studie av stortingsvalget i 2005*. Oslo: N.W. Damm & Søn.
- Narud, Hanne Marthe og Henry Valen (2007), *Demokrati og ansvar. Politisk representasjon i et flerpartisystem*. Oslo: Damm.
- Aardal, Bernt (red.) (2003), *Velgere i villrede... En analyse av stortingsvalget 2001*. Oslo: N.W.Damm & søn.
- Aardal, Bernt og Berglund, Frode og Narud, Hanne Marthe og Valen, Henry (1999), *Velgere i 90-årene*. Oslo: NKS-forlaget.
- Aardal, Bernt og Valen, Henry (1995), *Konflikt og opinion*. Oslo: NKS-forlaget.
- Valen, Henry (1981), *Valg og politikk. Et samfunn i endring*. NKS-Forlaget, Oslo.

Makten på nettet, makten i nettet: Informasjonsregimer i 24-timersdemokratiet

- Bemanning: Jo Saglie
Rune Karlsen
Anne Krogstad
Elin Haugsgjerd Allern
Harald Baldersheim, Universitetet i Oslo
Morten Øgård, Universitetet i Agder
Signe Bock Seggaard, Universitetet i Oslo
Are Vegard Haug, Universitetet i Oslo
- Tidsplan: 2004-2008
- Finansiering: Norges forskningsråd
Fritt ord
- Prosjekt nr. 414.045

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet er i hovedsak finansiert av Norges forskningsråds program for kommunikasjon, IKT og medier (KIM), og analyserer hvilken betydning IKT har for makt og demokrati i samfunnet. I debatten finnes glødende optimister, som gjerne kombinerer kritikk av tradisjonelle representative systemer med teknologisk entusiasme. Pessimister framhever derimot problemer knyttet til en digitalisering av demokratiet. Vårt inntak til debatten er analyser av digitalt baserte informasjonsregimer i sentrale demokratiske institusjoner (politiske partier, medier, offentlig forvaltning) i Norge – med vekt på den omformede effekt som slike regimer har på institusjonene.

Med «informasjonsregimer» siktes det til valg av informasjonsplattformer og organisasjonsformer for forvaltning av digitale kommunikasjonskanaler. Effektene studeres mht. deltakelsesmønstre, offentlighetsstrukturer og lederskap. Nærmere bestemt studerer prosjektet fire mulige omformingsprosesser: For det første, i hvilken grad medborgernes politiske deltakelse endres gjennom bruk av internettbaserte kanaler. For det andre, omforming av politisk

kommunikasjon innenfor og mellom partier og nyhetsmedier, og dermed omforming av den nasjonale politiske offentligheten. For det tredje, omforming av politisk deltakelse og kommunikasjon innenfor de politiske partiene. For det fjerde, framveksten av «nettforvaltning» i form av digitale partnerskap på regionalt og kommunalt nivå, med vekt på potensial og problemer mht. politisk-demokratisk styring.

De viktigste arbeidene

- Karlsen, Rune (forthcoming) «Fear of the Political Consultant. Campaign Professionals and New Technology in Norwegian Electoral Politics», forthcoming in *Party Politics*.
- Karlsen, Rune (forthcoming) «Campaign Communication and the Internet. Party Strategy in the 2005 Norwegian Election campaign», forthcoming in *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*.
- Karlsen, Rune (2007) «Den første internettvalgkampen? . Velgernes informasjonskilder». I: Bernt Aardal (red.) *Norske velgere. En studie av stortingsvalget i 2005*:281-302.
- Karlsen, Rune, Bernt Aardal og Dag Arne Christensen (2005), «Elektronisk stemmegivning. De første norske erfaringer». I: Jo Saglie og Tor Bjørklund (red.) *Lokalvalg og lokalt folkestyre*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Krogstad, Anne (2007) «En bok, en blogg og en blondine. Personlig politisk lederskap i nye medier». *Sosiologisk Tidsskrift* 15 (3):195-225.
- Pedersen, Karina og Jo Saglie (2005), «New Technology in Ageing Parties: Internet Use in Danish and Norwegian Parties». *Party Politics*, 11 (3):359-377.
- Saglie, Jo (2007) «Massepartier i cyberspace? Om bruk av IKT i norske partier». *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift*, 23 (2):123-147.
- Saglie, Jo og Signy Irene Vabo (kommer), «Size and e-Democracy: Online Participation in Norwegian Local Politics». Kommer i *Scandinavian Political Studies*.

The politics of welfare policy

Bemanning:

Ann-Helén Bay
Jo Saglie
Rune Karlsen
Elin Haugsgjerd Allern
Axel West Pedersen, NOVA
Edda Stang, NOVA
Henning Finseraas, NOVA

Tidsplan: 2005-2008

Finansiering: NOVA v/ Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 414.049

Prosjektbeskrivelse

Hovedmålet for prosjektet er å analysere den velferdspolitiske debatten på elitenivå, opinionens velferdspolitiske oppfatninger og samspillet mellom disse. Søkelyset rettes spesielt mot pensjonsreform og fattigdomsbekjempelse.

Prosjektet inneholder nærstudier av disse forholdene i Norge, og sammenlignende studier av europeiske land.

En vesentlig del av tidligere forskning om hva som former velferdspolitikken har vært opptatt av samfunnsmessige endringer som betingelse for velferdspolitiske reformer, så som utvikling i demografi, økonomiske rammebetingelser og befolkningens krav og forventninger. For å forklare nasjonale variasjoner i betydningen av disse faktorene for enkeltlands velferdspolitikk, har man særlig framhevet institusjonelle og konstitusjonelle forhold. Vekten på sosial endring kan imidlertid ta oppmerksomheten vekk fra det faktum at det er politikere som, med betydelige frihetsgrader, fatter beslutninger om velferdspolitikk. Vi fokuserer derfor her på de politiske elitene: de valgene de står overfor, de alternativene de diskuterer og bekjenner seg til. Ettersom politikere er ansvarlige overfor velgerne, må vi også inkludere velgernes oppfatninger. Ved å studere politiske eliter og velgere rettes oppmerksomheten mot «the politics of welfare policy».

Nærmere bestemt studerer prosjektet: 1) norske politiske partiers utforming av velferdspolitiske programmer foran valget i 2005; 2) velferdspolitikkenes rolle i den norske valgkampen i 2005, og opinionens reaksjoner på partiens velferdspolitiske markeringer; og 3) velferdspolitisk relevante verdiorienteringer i europeiske land, den velferdspolitiske debatten på elitenivå i de samme landene, og mulige sammenhenger mellom disse.

De viktigste arbeidene

- Allern, Elin Haugsgjerd og Jo Saglie (2008) «Between Electioneering and 'Politics as Usual': The Involvement of Interest Groups in Norwegian Electoral Politics». I: David Farrell og Rüdiger Schmitt-Beck (red.) *Non-Party Actors in Electoral Politics: The Role of Interest Groups and Independent Citizens in Contemporary Election Campaigns*. Baden-Baden: Nomos.
- Allern, Elin Haugsgjerd, Ann-Helén Bay og Jo Saglie (2008) «Welfare Policy Consensus and Elite Cooperation? Party Manifestos and Policy-Making in Norway». Paper presentert på Nasjonal fagkonferanse i statsvitenskap, Tromsø, 28.–30. april 2008.
- Bay, Ann-Helén, Axel West Pedersen og Jo Saglie (red.) (2009), *Når velferd blir politikk. Partier, organisasjoner og opinion*. Oslo: Abstrakt, 2009.
- Hatland, Aksel og Bay, Ann-Helén (2009), «Forskningens rolle i velferdspolitikken: instrumentell eller strategisk?» I: Bjørn Richard Nuland, Bent Sofus Tranøy og Johan Christensen (red.) *Hjernen er alene. Institusjonalisering, kvalitet og relevans i norsk velferdsforskning*:217-227.
- Karlsen, Rune og Ann-Helén Bay (2009), «Avoiding Blame & Looking Good. Campaignin on Welfare Issues in the Norwegian Campaign». Paper presented at *the Annual Norwegian Conference in Political Science*, January, 2009.

Nye storbyregioner - endret deltakelse? Borgere, partier og frivillighet

Bemanning: Jo Saglie
Elin Haugsgjerd Allern
Jacob Aars, Rokkansenteret, Universitetet i Bergen
Dag Arne Christensen, Rokkansenteret, Universitetet i Bergen
Kristin Strømsnes, Rokkansenteret, Universitetet i Bergen
Hans-Erik Ringkjøb, Rokkansenteret, Universitetet i Bergen
Tor Midtbø, Universitetet i Bergen

Tidsplan: 2006-2009

Finansiering: Rokkansenteret v/Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 414.050

Prosjektbeskrivelse

En hovedantakelse som ligger til grunn for dette prosjektet er at utviklingen av dynamiske storbyregioner - med høy grad av mobilitet og samhandling innenfor et større territorium - har skapt nye kontekster for folks politiske deltakelse. Det er en viktig oppgave å undersøke hvilke forbindelser det er mellom forskyvninger i deltakelsesmønstre og de betydelige endringene som har skjedd i de kontekstene borgerne deltar innenfor. Primært er prosjektet konsentrert om borgernes politiske deltakelse og engasjement. Men det folkelige engasjementet struktureres av et sett formidlingsorganisasjoner. Vi tenker da i første rekke på politiske partier og frivillige organisasjoner.

Vi utforsker spørsmålet om politisk deltakelse gjennom: 1. En studie av innbyggernes politiske atferd innenfor de utvalgte storbyregionene. 2. En studie av partiorganisasjonenes aktivitet innenfor de samme regionene. 3. En studie av frivillige organisasjoners aktivitet innenfor de samme regionene. Prosjektet omfatter de tre storbyområdene Stavanger, Bergen og Oslo

Politikken som arena for integrasjon: Politisk deltakelse og representasjon av innvandrere i Norge

Bemanning: Johannes Bergh
Tor Bjørklund
Jo Saglie

Tidsplan: 2007-2009

Finansiering: Universitetet i Oslo v/ Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 414.051

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet er en studie av politisk deltagelse og representasjon av personer med innvandrerbakgrunn i Norge. Det er et felt hvor tidligere forskning har dokumentert flere eksempler på det man kan kalle vellykket integrasjon av

innvandrere. Tilgangen på nye datakilder, samt mangelen på omfattende nasjonal forskning på feltet, aktualiserer behovet for et prosjekt av denne typen. Søkelyset settes på norske kommunestyre og med en særlig vekt på valgene i 2003 og 2007. Den overordnede problemstillingen er: hva forklarer overrepresentasjon og underrepresentasjon av innvandrere generelt, og av ulike etniske grupper mer spesielt? Utgangspunktet er et sosial kapital-perspektiv hvor hypotesen tilsier at et aktivt organisasjonsmedlemskap bidrar til politisk deltagelse. Prosjektet er et samarbeid mellom Institutt for statsvitenskap (ISV) ved Universitetet i Oslo og Institutt for samfunnsforskning (ISF). Videre inngår det som en del av et internasjonalt forskernettverk som har som formål å gjennomføre denne typen studier i en komparativ kontekst. Datagrunnlaget er både kvantitativt og kvalitativt. Statistisk sentralbyrå gjennomfører en utvalgsundersøkelse fra registerdata for å måle valgdeltagelse i ulike grupper. Vi er dessuten engasjert i utforming og analyse av den første landsomfattende valgundersøkelse av ikke-vestlige innvandrere basert på et representativt landsomfattende utvalg, og gjennomført av Statistisk sentralbyrå. Fra blant annet IT-selskapet ErgoEphorma innhenter vi data om kandidater til kommunevalget 2007, deres bakgrunn (kjønn, alder, bosted, opphavsland mm), og alle typer resultater fra valget (personstemmer, hvem som blir valgt, listeplasing mm). Det planlegges også gjennomført en surveyundersøkelse med spørsmål til alle kandidater med innvandrerbakgrunn, fra valgene 2003 og 2007. Til slutt foretas komparative studier av utvalgte norske kommuner med et bredt tilfang av kvantitative og kvalitative data. Hva forklarer at innvandrere lykkes enkelte steder, men ikke andre?

De viktigste arbeidene

Bergh, Johannes, Tor Bjørklund og Vebjørn Aalandlid (2008), «Stemmer til venstre, men er ikke venstreorientert», *Samfunnsspeilet*, 22(2): 2-11.

Bergh, Johannes og Tor Bjørklund (2007), «Political Participation and Representation of Immigrants in Norwegian Local Politics». Paper presentert ved ECPR Joint Sessions of Workshops, #21 «Migration and Representation in Parliamentary Democracies», Helsinki 7-12 May 2007.

Lokaldemokratiundersøkelsen 2007

Bemanning: Jo Saglie
Tor Bjørklund, Universitetet i Oslo
Lawrence Rose, Universitetet i Oslo
Per Stava, Kommunenes Sentralforbund (KS)
Johannes Bergh
Rune Karlsen

Tidsplan: 2007-2009

Finansiering: Kommunal- og regionaldepartementet

Prosjekt nr. 414.052

Prosjektbeskrivelse

Institutt for samfunnsforskning har gjennomført velgerundersøkelsene ved lokalvalgene i 1995, 1999 og 2003, og har dermed begynt å bygge opp en tidsserie som vil bli vesentlig for å kartlegge endringer i lokaldemokratiet. Denne serien med undersøkelser videreføres ved lokalvalget i 2007. Data samles inn av Statistisk sentralbyrå, ved hjelp av telefonintervju og spørreskjema. I undersøkelsen inngår også et panel: halvparten av utvalget ble også intervjuet i 2003. Prosjektet samarbeider med flere forskningsmiljøer utenfor ISF.

Et gjennomgående tema i undersøkelsen er betydningen av geografisk nærhet for demokratisk legitimitet og politisk deltakelse. Norsk og internasjonal forskning om politisk deltakelse og legitimitet er først og fremst konsentrert om de nasjonale politiske institusjonene. Lokaldemokratiet er også blitt gjenstand for forskning, men det kommunale og regionale demokratiet er i liten grad blitt sammenlignet med demokratiet på nasjonalt plan. Vi forholder oss til to former for nærhet. For det første, forvaltningsnivå: vi sammenligner det nasjonale, det regionale og det lokale demokratiet. For det andre, enhetenes størrelse: vi sammenligner forhold i større og mindre kommuner og fylker.

Sentrale emner i undersøkelsen er: a) medborgernes partivalg ved lokalvalget; b) valgdeltakelsen, og synet på valgdeltakelse som borgerplikt; c) innbyggernes lokalpolitiske deltakelse utenom valg; d) lokaldemokratiets legitimitet; e) motivasjon for lokalpolitisk deltakelse; f) lokale medier og kilder til lokalpolitisk informasjon; og g) innbyggernes syn på de folkevalgte representantenes rolle i lokaldemokratiet.

De viktigste arbeidene

Monkerud, Lars Chr., Jo Saglie og Signy Irene Vabo (2008) «Representantroller i et reformert lokaldemokrati». Paper presentert på den 15. nordiske statsviterkongressen, Tromsø, 6.–9. august 2008..

Saglie, Jo (2008) «Hvorfor delta i lokalpolitikken – og hvorfor ikke». Paper presentert på den 17. nordiske kommunalforskerkonferansen, Kristianand, 28.–30. november 2008.

Demokratisk styring i et flernivåsystem: Lokal oppfølging av nasjonal politikk i Norge

Bemanning: Jo Saglie
Elin Haugsgjerd Allern
Eivind Smith, Universitetet i Oslo
Marit Reitan, NTNU
Signy Irene Vabo, Høgskolen i Oslo
Frank Egil Holm, Bygdeforskning
Gro Sandkjær Hanssen, Norsk institutt for
by- og regionforskning
Sigrid Stokstad, Universitetet i Oslo
Bjørn Ervik, Høgskolen i Oslo

Tidsplan: 2007-2010

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 414.053

Prosjektbeskrivelse

Demokratiet i en nasjonalstat utspiller seg på flere nivåer; statlig, regionalt og kommunalt. I et slikt flernivådemokrati oppstår spenninger mellom behovet for effektiv nasjonal styring og lokalpolitisk handlefrihet. På den ene siden oppleves samsvar mellom nasjonale politiske mål og lokal offentlig politikk som nødvendig for demokratisk legitimitet. På den annen side er det grenser for statlig styring av lokale folkevalgte organer med selvstendig demokratisk legitimitet. Prosjektet tar sikte på å øke kunnskapen om hva som bidrar til effektiv lokal iverksetting og oppfølging av nasjonal politikk, og utforske mulige kilder til konflikt mellom nivåene og hvordan slik spenning håndteres og eventuelt reduseres i det norske flernivådemokratiet.

Prosjektet inneholder tre delprosjekter som tar for seg ulike former for styringsteknikker, kommunikasjons- og koordineringsmekanismer, inkludert rettslige, økonomiske, administrative og partipolitiske uttrykk. En generell kartlegging av hvordan det rettslige forholdet mellom stat, fylker og kommuner har utviklet seg fungerer som en ramme for hele prosjektet. Videre analyserer vi variasjoner i kommunal oppfølging og iverksetting av nasjonal politikk gjennom case-studier av saksfeltene naturvern og eldreomsorg i utvalgte kommuner. Vi studerer også i hvilken grad de politiske partiorganisasjonene fungerer som et bindeledd mellom kommunalt, regionalt og statlig nivå.

Prosjektet tar sikte på å styrke forskningssamarbeidet mellom jurister og samfunnsvitere og mellom ulike deler av statsvitenskapen, og fører sammen forskere fra seks ulike institusjoner fra universitets-, institutt- og høyskolesektoren.

Effekter av en gjeninnføring av adgangen til å stryke listekandidater ved kommunestyrevalg

Bemanning: Johannes Bergh
Jacob Aars, Rokkansenteret, Universitetet i Bergen
Dag Arne Christensen, Rokkansenteret, Universitetet i Bergen

Tidsplan: 2008-2009

Finansiering: Kommunal- og regionaldepartementet

Prosjekt nr. 414.055

Prosjektbeskrivelse

Ved endringene av den norske valgloven forut for kommunevalgene i 2003 ble adgangen til å stryke listekandidater fjernet. Prosjektet skal vurdere mulige konsekvenser av en eventuell gjeninnføring av ordningen med strykeadgang. Fem spørsmål står sentralt:

- 1) Vil strykeadgang påvirke valgdeltagelsen?
- 2) Hva er listekandidaters holdninger til strykninger? Er ordningen en belastning for enkelte?
- 3) Hvordan ivaretas balansen mellom velgernes og partienes påvirkning på personutvelgingen, med og uten strykeadgang? Hva er effekten av organiserte velgeraksjoner med ulike valgordninger? Hvordan kan valgordninger med strykeadgang se ut?
- 4) Hva er velgernes kjennskap til valgordningen? I hvilken grad forstås sammenhengen mellom velgernes rettinger og sammensetningen av kommunestyret? Hvilke grunner oppgis for å rette på lister?
- 5) Hvilke grupper av kandidater (kvinner, unge, innvandrere) blir utsatt for strykninger?

Samisk valgforskningsprogram

Bemanning: Jo Saglie
Bernt Aardal
Rune Karlsen
Johannes Bergh
Torunn Pettersen, Sámi Allaskuvla
Eva Josefsen, Norut Alta-Álta

Tidsplan: 2009-2011

Finansiering: Norges Forskningsråd

Prosjekt nr. 414.056

Prosjektbeskrivelse

Ethvert demokrati har behov for kunnskap om samfunnet og dets medlemmer, og ethvert folk har behov for å produsere kunnskap om seg selv. Sametinget

er det eneste folkevalgte organ i Norge som ikke har vært gjenstand for systematisk valgforskning. Prosjektet «Samisk valgforskningsprogram» skal studere hvordan den samiske folkeviljen kommer til uttrykk gjennom valg. Prosjektet vil se erfaringene fra Sametinget i komparativt perspektiv, med sikte på internasjonal kunnskapsoppbygging om urfolk, demokrati og politisk representasjon og deltakelse.

Prosjektet er tredelt: 1) Samle og systematisere historiske valgdata. Dette omfatter perioden fra Sametingets første valg i 1989 og til i dag, og omfatter både valgmateriell, informasjon om kandidater og representanter, stemmegivning og manntalls- og valgoppslutning. 2) Gjennomføre kvantitative velgerundersøkelser med utvalg fra Sametingets valgmanntall, i første omgang en avgrenset undersøkelse ved sametingsvalget i 2009. Undersøkelsen vil omfatte sentrale valgforskningsspørsmål som politiske skillelinjer, Sametingets legitimitet, valgdeltakelse og velgernes informasjonskilder. 3) Utføre avgrensede studier av relevante tema, særlig valgordningen som tas i bruk for første gang ved sametingsvalget i 2009, og den nye valgordningens betydning for bl.a. nominasjonsprosess, valgkamp og valgavvikling.

Prosjektet er et samarbeid mellom Sámi Allaskuvla i Kautokeino, Norut Alta-Álta og ISF. Prosjektet legger vekt på kompetanseutvikling, og ønsker på lengre sikt å bygge opp samisk valgforskningskompetanse knyttet til fagmiljøet i Kautokeino.

Delprosjekt: Norske rederifamilier - entreprenørkultur og næringslivselite?

Bemanning: Even Lange
Trygve Gulbrandsen

Tidsplan: 2007-2009

Finansiering: Norsk Skipsfarts Historie – Institutt for arkeologi, konservering og historie, Universitetet i Oslo

Prosjekt nr. 415.088

Prosjektbeskrivelse

Norske redere har alltid vært en elite innenfor næringslivet, i kraft av de store verdiene de har forvaltet, sin internasjonale orientering og sine til tider solide inntekter. Et sentralt tema innenfor forskningen om eliter er om det er gjennomtrekk eller stabilitet i sammensetningen av en bestemt elitegruppe. Dette beskrives ofte som et spørsmål om «elitesirkulasjon». Finner man over tid at det er de samme personene som tilhører en bestemt elitegruppe eller skjer det over tid en utskifting av gruppens medlemmer? Rekrutteres nye medlemmer fra de samme familiene eller sosiale sjiktene, eller kommer det inn personer fra andre miljøer eller sosiale lag?

Over tid har det innenfor den norske rederstanden både vært atskillig utskifting, men også bemerkelsesverdig stabilitet. For eksempel var mange av

de rederier og redere som var aktive ved overgangen til 1900-tallet, bare et par tiår senere helt ute av rederinæringen. Da tankrederiene vokste fram på 1930-tallet, var det helt nye personer og familier som sto som eiere. Samtidig har enkelte rederifamilier vært aktive innenfor næringen i både fem og seks generasjoner.

I dette prosjektet vil vi dels, i samarbeid med de andre forskerne på det store prosjektet om rederinæringens historie, gi en samlet fremstilling av elitesirkulasjonen innenfor rederstanden gjennom de siste 150 årene. Fra hvilke miljøer ble de ulike generasjonene av redere rekruttert? Hva kan forklare at helt nye grupper kom inn som redere i næringen?

Dels vil vi konsentrere oppmerksomheten om de familiene som har klart å være aktive innenfor næringen i flere generasjoner. Hvordan har de klart å vedlikeholde evnen til å omstille familiens rederi til store endringer i de internasjonale markedene for skipsfart og i de økonomiske og politiske rammebetingelsene for næringen? Er denne omstillingsevnen et resultat av en bestemt familiekultur med vekt på entreprenørskap og vilje til risiko? Har den sammenheng med hvordan familiene har pekt ut og forberedt nye medlemmer til å overta lederskapet i rederiet? Eller er disse rederienes langsiktige overlevelse kanskje snarere snakk om flaks og historisk heldige disposisjoner?

Det viktigste arbeidet

Gulbrandsen, Trygve og Even Lange: «The Survival of Family Dynasties in Shipping». Paper presentert under *The Twelfth annual conference of the European Business History Association*, Bergen, Norway, 21.-23. august 2008

4.5 Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske minoriteter

Aylsøkerbarn og barns rettigheter

Bemanning: Hilde Lidén
Hilde Rusten
Tidsplan: 2005-2008
Finansiering: Helse og Rehabilitering
Prosjekt nr. 415.023

Prosjektbeskrivelse

Hensikten med forskningsprosjektet er å diskutere norsk flyktningpolitikk ut fra barnekonvensjonens grunnleggende prinsipper om barns beste, ikke-diskriminering, medvirkning og barns rett til optimal utvikling. Prosjektet omfatter:

- 1) En studie av barns status i asylprosessen. Dette delprosjektet undersøker hvilken grad barn gis individuelle rettigheter i asylsøkerprosessen, og diskuterer hvordan asylpolitikk og praksis påvirkes av rettighetsdilemmaer skapt av rettighetsdokumenter og lovverk på nasjonalt og internasjonalt nivå. Delstudien tar utgangspunkt i hva som er dagens praksis i UDI i forhold til samtaler med barn, og i hvilken grad barns synspunkter vektlegges i asylvedtaket.
 - 2) Deres livssituasjon i asylmottak, gjennom en survey undersøkelse og feltarbeid på et utvalg mottak.
 - 3) Case studier i to asylmottak av medfølgende barn og deres familie.
- Sentrale forskningsspørsmål vil være: I hvilken grad gis barn individuelle rettigheter i asylsøkerprosessen og asyloppholdet? Gis de samme rett til f.eks. skolegang, barnevern og helsetjenester, som andre barn? Hva er rammene rundt barnas tilværelse, hvilke særlige tilbud finnes for barna og barnefamiliene? Hvordan opplever de flukt og asylopphold? Det vil bli benyttet ulike metoder, som surveyundersøkelse, samtaler, intervjuer og dokumentanalyser.

Det viktigste arbeidet

Hilde Lidén, Hilde Rusten (2007), «Asylum, participation and the best interests of the child. New lessons from Norway», *Children & Society*. 21(4):273-283

Demokrati, religionsfrihet og kvinners menneskerettigheter

Bemanning: Tordis Borchgrevink
Kari Elisabeth Børresen, Universitetet i Oslo
Anne Hellum, Universitetet i Oslo
Hege Skjeie, Universitetet i Oslo

Tidsplan: 2004-2008

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 415.019

Prosjektbeskrivelse

ISF gjennomfører et delprosjekt under det tverrfaglige samarbeidsprosjektet Demokrati, religionsfrihet og menneskerettigheter. Delprosjektet bærer tittelen «Et stykke tøy til besvær: Muslimske kvinners sivile og religiøse rettigheter i sekulær kontekst». Her analyseres ulike aspekter ved spenningsforholdet mellom religionsfrihet og kvinners menneskerettigheter, og mellom teologisk basert rettsoppfatning og sekulære rettssystemer. Temaet er brennbart både nasjonalt og internasjonalt, og ikke minst inkorporering av FN's kvinnekonvensjon (CEDAW) i det nasjonale lovverket presser frem spørsmål om begrensning av trossamfunnenes autonomi i demokratiske (semi) sekulære stater. Samarbeidsprosjektets praktiske ambisjon er å etablere et kunnskapsgrunnlag for rettighetstenkning og rettighetspolitikk i konkrete kontekster der kvinners rett til ikke-diskriminering kommer på kollisjonskurs med retten til trosfrihet.

Delprosjektet tar utgangspunkt i den rettighetskonflikt som oppstår ved at gjeldende islamsk familierett frakjenner troende muslimske kvinner en rekke av de sivile rettigheter disse personene har som samfunnsborgere i liberale demokratier. Her står rett mot rett, og prosjektets empiriske fokus gjelder implikasjoner av muslimske kvinners krav om å bære religiøst hodeplagg i sekulære kontekster. Kravet er tvetydig, og inneholder et endringspotensiale som også er tvetydig. Mulige konsekvenser av en liberal/restriktiv lovgivning på området undersøkes med utgangspunkt i følgende antagelser: 1. Bruk av hijab gir religiøs legitimitet til samfunnsdeltakelse, og et fotfeste i majoritetssamfunnet som vil styrke kvinnenens kultiske posisjon med henblikk på intern teologisk/juridisk revisjon. 2. Fortetning av religiøsitet i det offentlige rom inspirer til konkurranse om medborgeres religionstilknytning; styrker majoritetspolitiske interesser for å koble kristendom og nasjonal identitet; åpner for juridisk pluralisme, og underminerer den sekulære rettsorden som gjør det mulig å kombinere religionsfrihet med borgernes likhet for loven. Prosjektet vil legge særlig vekt på å få frem hijab-brukeres oppfatning av egen religionsfrihet og av sitt medansvar for reproduksjon av samfunnsborgerskapets ikke-partikularistiske goder.

I samarbeidsprosjektet deltar forskere innen rettsvitenskap, religionsvitenskap, teologi, filosofi, statsvitenskap og sosialantropologi. Prosjektansvarlig institusjon: Juridisk fakultet, Institutt for offentlig rett, avdeling for kvinnerett.

De viktigste arbeidene

Borchgrevink, Tordis (2008) «From Hijab to Habermas». Paper presentert på Avslutningskonferanse for NFR-prosjektet *Demokrati og kvinners menneskerettigheter (DEMROK)*, Institutt for samfunnsforskning, 20/11-09.

Borchgrevink, Tordis (2004) *Dishonourable Integration: Between Honour and Shame*. AMID Working Paper Series 36/2004. Aalborg: Academy for Migration Studies in Denmark.

Borchgrevink, Tordis (2004) «Globalizing Secularity? Human Rights between Belief and the Pragmatics of Civility». I: Stålsett, Sturla J. og Oddbjørn Leirvik (red.) *The Power of Faith in Global Politics*. Oslo: Novus Forlag:56-69.

The Nordic Welfare State and its Others - Immigration, Citizenship and Governance in Norway, Sweden and Denmark 1945-2005

Bemanning: Grete Brochmann
Anniken Hagelund
Idunn Seland
Karin Borevi, Uppsala Universitetet
Klaus Petersen, Syddansk Universitet

Tidsplan: 2006-2009

Finansiering: Norges Forskningsråd

Prosjekt nr. 415.024

Prosjektbeskrivelse

Den nordiske velferdsstaten er et etablert begrep i internasjonal samfunnsforskning. Det står for en særskilt velferdsstatstype, kjennetegnet ved universelle rettigheter, sjenerøse støtteordninger, et sterkt offentlig engasjement og en relativt ambisiøs omfordelingspolitikk. Kombinasjonen av økonomisk suksess og sosial rettferdighet har vekket interesse, til og med beundring, for de nordiske velferdsstatene i internasjonal forskning. Nordiske løsninger på utfordringer skapt i kjølvannet av økende migrasjon og etnisk og kulturell forskjellighet har derimot vekket langt mindre interesse internasjonalt. Hvordan forholder ambisiøse og egalitært orienterte velferdsstater seg til innvandringspress og den utfordring mot nasjonal enhet som voksende innvandrerbefolkninger potensielt kan representere? Kan innvandringstematikken bidra til å belyse styrker og svakheter ved den generelle velferdspolitikken? Det er i lys av slike spørsmål dette prosjektet vil undersøke den historiske utviklingen av velferdsstaten i Norge, Sverige og Danmark i perioden fra etterkrigstiden til våre dager. De tre landene er interessante sammenlikningsobjekter – de deler den grunnleggende tilnærmingen til velferd, men fremviser samtidig interessante forskjeller i tiltak og resultater over tid.

De viktigste arbeidene

- Brochmann, Grete og Hagelund, Anniken (2007), «Velferd og innvandrere. For mye, feil eller ikke nok?» *Tidsskrift for samfunnsforskning* 48 (2):267-274.
- Hagelund, Anniken og Grete Brochmann (2008) «From rights to duties? Welfare and citizenship for immigrants and refugees in Scandinavia». Paper presentert på International Studies Association's årskonferanse i San Francisco 28.03.08.
- Hagelund, Anniken (2008), Bokanmeldelse av Bjørn Hvinden og Håkan Johansson (red.) «Citizenship in the Nordic Welfare States. Dynamics of choice, duties and participation in a changing Europe», *Tidsskrift for samfunnsforskning* 49 (1): 129-131.
- Seland, Idunn (2008), «Politikkutforming for nasjonal enhet og etnisk mangfold: den norske opplæringsloven som case». Paper til seminaret *Mangfold, inkludering og medborgarskap i Norden under Nordic Political Science Association (NOPSA) XVI Conference*, Tromsø, august 2008

Skolen som integreringsarena – en sammenligning av skolepolitikk i Skandinavia 1975-2005

Bemanning: Idunn Seland
Tidsplan: 2006-2009
Finansiering: Norges Forskningsråd
Prosjekt nr. 168101/S20

Prosjektbeskrivelse

Grunnskolen, som institusjon for samfunnsdannelse og som garantist for rett til utdanning og like muligheter, har en særstilling i velferdsstaten. Som ideologisk og velferdsmessig prosjekt skulle den skandinaviske enhetsskolen virke utjevne mot sosioøkonomiske forskjeller ved å gi like utdanningsmuligheter til en ellers homogen elevmasse. Ved økende innvandring har elevmassen blitt langt mer heterogen, noe som gjør skolepolitikk til et felt i stadig forandring.

Dette er et doktorgradsprosjekt som tar sikte på å undersøke utviklingen i ideologi og begrunnelse for ulike virkemidler i den nasjonale skolepolitikken i Norge, Sverige og Danmark i perioden 1975-2005. Som en del av prosjektet «The Nordic Welfare State and its Others» vil arbeidet bidra til å vise hvordan de skandinaviske velferdsstatene har arbeidet for å håndtere press skapt ved økende innvandring, og hvordan det nasjonale samholdet søkes opprettholdt i møte med nye grupper av innbyggere. I dette inngår en undersøkelse av ideologisk basert argumentasjon om hvordan skolen tjener som nasjonsbyggingsprosjekt, debatten om friskoler i lys av nye religiøse minoriteter, utviklingen av kollektive vs. segregerte undervisningsformer i grunnskolen samt debatt om minoritetsjentes rettigheter i den offentlige skolen.

Transnational informal child migration in Norway: Dilemmas in international and national regulations on family life and citizenship

Bemanning: Hilde Lidén

Tidsplan: 2006-2008

Finansiering: NFR

Prosjekt nr. 415.026

Prosjektbeskrivelse

Forskningsprosjektet *Informal child migration in Europe (N-ICME)*, er en komparativ studie av uformelle omsorgsnettverk som benyttes i barnemigrasjon innen og til Europa. Statlige strategier og diskurser for å kontrollere denne formen for migrasjon vil bli drøftet, men hovedfokus vil være på hvordan barnemigrasjon aktiverer sosiale relasjoner og slektskap. De empiriske studiene hentes fra fem land i Vest-Europa, to i Øst-Europa, to i Afrika og ett i Latin-Amerika. Forskerne kommer fra fire forskningsinstitutter: Sosialantropologisk institutt, Universitetet i Oslo, PRIO, FAFO og ISF, med professor Elisabeth L'orange Fürst (UiO) som prosjektansvarlig. Delprosjektet ved ISF har tittelen «Transnational informal child migration in Norway: Dilemmas in international and national regulations on family life and citizenship». Det skal se på hvordan myndighetene forholder seg til FNs barnekonvensjon i sin politikk overfor uformell barnemigrasjon. Hennes empiriske utgangspunkt er hvordan slektskaps- og familierelasjoner benyttes 1) av enslige mindreårige asylsøkere 2) i familiegjennforening der barn av slektninger inngår, og 3) barn og unge som sendes til foreldrenes hjemland for utdanning.

Transnasjonale nettverk - nasjonale demokratier. Politisk mobilisering og engasjement blant unge med innvandrerbakgrunnBemanning: Jon Rogstad
Mette Andersson Unifob Global/Sosiologisk institutt,
Universitetet i Bergen
Christine M. Jacobsen, Rokkansenteret,
Universitetet i Bergen
Viggo Vestel, NOVA

Tidsplan: 2007-2010

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 415.101

Prosjektbeskrivelse

I dette prosjektet setter vi søkelyset på hvordan transnasjonal mobilisering arter seg, samt hvilken betydning nye tilknytningsformer har for integrasjonen i et nytt land. Det ligger et potensial for spenninger som følge av at man er

bosatt i et samfunn, men har interesse og engasjement et annet sted. Dette innebærer at etniske minoriteter kan ha flere referanserammer på samme tid: Det nye samfunnet, hjemlandet, og forskjellige former for transnasjonale nettverk, forankret i felles politiske interesser eller delte identiteter.

Mot en slik bakgrunn, er prosjektets overordnede problemstilling: Hvilken betydning har transnasjonale nettverk basert på kollektiv identitet og universelle interesser for politisk mobilisering blant unge voksne med minoritetsbakgrunn? Formålet er å identifisere og analysere konsekvensen av eventuelle motsetningsforhold mellom tilhørighet til samfunnet man er bosatt, og tilhørighet til transnasjonale fellesskap. Relasjonen mellom unge voksne med innvandrerbakgrunn og det transnasjonale er relevant fordi mange unge, med sine oppveksterfaringer fra en ny kontekst, ofte befinner seg i et spenningsforhold til foreldrenes kulturelle bakgrunn; de orienterer seg gjerne ved hjelp av globale kommunikasjonsverktøy og de har vokst opp i et medielandskap som tilbyr et bredt spekter av ulike impulser for identifisering og mobilisering.

Prosjektet er et samarbeid mellom Unifob Global ved Universitetet i Bergen, NOVA, Antropologisk institutt ved UiO, ISF og Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi.

Policy på vold mot minoritetskvinner i Norge, Sverige og Danmark: På siden av eller del av mainstream?

Bemanning: Anja Bredal

Tidsplan: 2007-2009

Finansiering: Norges Forskningsråd

Prosjekt nr. 415.102

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet handler om hvordan offentlige myndigheter håndterer temaer knyttet til vold og undertrykking av kvinner når disse kvinnene tilhører etniske minoritetsgrupper. Er politikktutvikling, tiltak og tjenester forankret innen hovedstrømmen av tiltak mot familievold/vold i nære relasjoner, eller håndteres «minoritetsvolden» på andre måter og av andre instanser enn «majoritetsvold»? Hvilke konsekvenser får de ulike tilnærminger for politikken, tiltakene og tjenestene? Det spørres blant annet om noen voldsformer blir tatt mer alvorlig enn andre, og hvordan en universalistisk policy – som inkluderer alle former for vold mot kvinner og alle kvinner - kan se ut.

Det empiriske fokuset er på policy mot tvangsekteskap og æresrelatert vold i Norge, Sverige og Danmark, sett i sammenheng med den «generelle» satsingen mot vold i nære relasjoner i disse landene. Studien bygger på en analyse av policy-dokumenter og annet skriftlig materiale, en kartlegging av det institusjonelle rammeverket på statlig og regionalt nivå, gjennomgang av noen

relevante juridiske dommer, intervju med ressurspersoner, samt to lokale case-studier (én i Sverige og én i Norge).

Prosjektet er et delprosjekt innen paraplyen «Gender equality, cultural diversity, religious pluralism: State policies and feminist interventions» ledet av professor Hege Skjeie ved UiO. Felles tema er policyutvikling og kvinners organisering i krysningpunkter mellom kjønn, etnisitet og religiøs tilhørighet. Utgangspunktet er en antagelse om at disse makt-, identitets og rettighetsfeltene i stor grad behandles som separate policyområder, til tross for en økende erkjennelse av at de både henger sammen og kan stå i konflikt. Den teoretiske rammen hentes fra debatten om normativ multikulturalisme, med særlig vekt på kvinners aktive medborgerskap og europeisk islam. Feministers tematisering av kvinners status som «minoriteter i minoriteten» fokuseres, samtidig som det problematiseres at likestillingsargumenter brukes i innvandrerfiendtlig retorikk og policy. Minoritetskvinnens representasjon, deltakelse og organisering får særlig oppmerksomhet.

Det viktigste arbeidet

Bredal, Anja (2008), «Vold mot minoritetskvinner - mellom 'det spesielle' og 'det generelle'»

Key-note speech på Indvandrerdays i regi av Akademiet for migrasjonsstudier i Danmark (AMID), 13. november 2008,

Bredal, Anja (2007), «Den 'spesielle' volden. Vold mot minoritetsjenter på sidelinjen». I: Knut Storberget, Ellen Rømming, Kristin Skjørten, Astri Aas-Hansen (red.) *Bjørnen sover. Om vold i familien.*. Oslo: H. Aschehoug & Co.:57-60.

Minoritetsjenter som bryter ut. Om unge minoritetskvinnens livssituasjon og psykiske helse etter brudd med familien

Bemanning: Anja Bredal

Tidsplan: 2007-2008

Finansiering: Helse og Rehabilitering

Prosjekt nr. 415.103

Prosjektbeskrivelse

Hvordan går det med unge minoritetskvinner som bryter med eller blir utstøtt fra familien som følge av alvorlige konflikter rundt tvangsekteskap og æresrelatert vold? Tilbudet til denne gruppen har så langt fokusert på den unges behov for akutt krisehjelp og på faren for fysiske sanksjoner fra familien. Prosjektets utgangspunkt er at bruddet er begynnelsen på en ny krise der kvinnene må takle betydelige psykiske påkjenninger, og vi er bekymret for at disse problemene ikke følges opp av hjelpeapparatet. Kvinnenes opplevelse av «livet etterpå» er prosjektets tema. Hva er de viktigste utfordringene, og hvilke strategier har de for å håndtere disse? Hva slags hjelp får kvinnene og hvilke udekkede behov finnes? Kvinnenes historier analyseres i lys av noen fellestrekk: Konflikten handler om kontroll av kvinners seksualitet/ære, og om

individets stilling innenfor en kollektivorientert livsanskuelse. Og kvinnene lever som minoritet i et samfunn der både de selv og foreldrene kan oppleve ekskludering og fiendtlighet. Hvilken betydning har disse kulturspesifikke og strukturelle forholdene for kvinnes løsningsstrategier og for den hjelpen hun trenger – og får? Datainnsamling og analyse konsentreres om fire temaområder: 1. Konfliktforløp, psykisk helse og livssituasjon, 2. Relasjon til familien, 3. Selvbilde – kjønn og etnisitet, og 4. Erfaringer med hjelpeapparatet.

Data innsamles gjennom gjentatte kvalitative intervju med ca 20 kvinner som rekrutteres gjennom etablert nettverk. Det kan bli aktuelt å intervju personer i hjelpeapparatet om enkeltsaker, etter tillatelse fra kvinnen, samt noen nøkkelinformanter om generelle praksiserfaringer. Nordiske erfaringer trekkes inn i analysen og forslag til tiltak. For å ivareta informantenes eventuelle behov for å bearbeide følelser som aktiveres i intervjuene er det opprettet samarbeid med psykolog og sosionom med erfaring på feltet.

Om å høre barn i utlendingssaker

Bemanning: Hilde Lidén
Hilde Rusten
Monica Five Aarset
Tidsplan: 2007-2008
Finansiering: Utlendingsdirektoratet
Prosjekt nr. 415.105

Prosjektbeskrivelse

Formålet med prosjektet er å beskrive og vurdere hvordan gjeldende regelverk, rutiner og praksis hos UDI, politiet og utenriksstasjonen ivaretar forpliktelsene i FNs barnekonvensjons artikkel 12 om barns rett til å bli hørt. Prosjektet vil være tredelt: 1) Drøfte forpliktelsene om høring av barn slik de er nedfelt i lov og forskrift for ulike sakstyper og søknadssituasjoner. 2) Beskrive og vurdere hvordan barn høres i praksis i ulike sakstyper og søknadssituasjoner.

3) Beskrive og vurdere hvordan informasjon om barnets situasjon blir reflektert i vurdering av saken og synliggjort i vedtak.

Vi vil gjøre bruk av flere metodiske tilnærminger: intervju saksbehandlere i UDI, politiet og utenriksstasjoner, kartlegge omfang av barnesamtaler i UDI, kartlegge omfang og type saker som berører barn, og hvordan informasjon av og om barn innhentes ved et utvalg utenriksstasjoner, bisitte samtaler med barn, og gjennomgå aktuelle saksmapper.

Det viktigste arbeidet

Lidén, Hilde og Hilde Rusten og Monica Five Aarset (2008) *Å høre barn i utlendingssaker*. ISF-rapport 2008:002. Institutt for samfunnsforskning.

Kjønnslemlestelse i Norge - kartlegging av omfang og forslag til videre tiltak

Bemanning: Hilde Lidén
Tonje Bentzen
Monica Five Aarset
Johannes Bergh
Tidsplan: 2007-2008
Finansiering: Barne- og likestillingsdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Prosjekt nr. 415.106

Prosjektbeskrivelse

Formålet med prosjektet er å vurdere omfanget av kjønnslemlestelse, og da særlig i hvilken grad jenter som vokser opp i Norge omskjæres. Forskningsprosjektet skal videre gi innspill til hvilke tiltak som kan bidra til å avskaffe praksisen. Prosjektet vil være tredelt: a) gi en kvalifisert drøfting av mulig omfang av kjønnslemlestelse, b) gi kunnskap om forankring og bruk av avvergelses- og meldeplikten i ulike yrkesgrupper og c) innhente og drøfte ulike yrkesgruppers og målgruppers vurderinger av effektive tiltak mot kjønnslemlestelse.

Når det gjelder omfang vil vi ta utgangspunkt i statistiske indikatorer som så blir ytterligere kvalifisert gjennom en kartleggingsstudie og intervjuer med aktuelle profesjoner/institusjoner innen oppvekst og helse.

Vi vil gjøre bruk av flere datakilder: Statistisk materiale, kartleggingsstudie som inkluderer helsevesenet, barnevernet og skoler/barnehager, intervjuer med relevante yrkesgrupper innen helsevesenet, samt barnevernet og skoler/barnehager. Vi vil også intervju religiøse ledere og ressurspersoner innen det berørte miljøer. Et utvalg ungdommer i målgruppen vil bli intervjuet.

Det viktigste arbeidet

Lidén, Hilde og Tonje Bentzen (2008) *Kjønnslemlestelse i Norge*. ISF-rapport 2008:008. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Evalueringsoppdrag: Botilbud for ungdom over 18 år som trues med eller utsettes for tvangsekteskap

Bemanning: Anja Bredal
Julia Orupabo
Tidsplan: 2007-2008
Finansiering: Barne- og likestillingsdepartementet
Prosjekt nr. 415.107

Prosjektbeskrivelse

Formålet med studien er å kartlegge og evaluere botilbudet for unge over 18 år som utsettes for eller trues med tvangsekteskap. Med utgangspunkt i krisesentrene, kriseboligene, og Bokollektivet ved Oslo krisesenter, ønsker vi å avdekke bredden og variasjonen i målgruppens behov for bolig, og å identifisere udekte behov. Studien tar for seg botilbudenes organisering, innhold og kvalitet, med sikte på forbedringer og utvidelse av botilbudet som helhet. Det er særlig fokus på hvordan de unges sikkerhet ivaretas og i hvilken grad oppfølgingsarbeidet er tilfredsstillende.

Studien baseres på intervjuer med unge som har flyttet fra familien og fått hjelp til å finne en annen bolig, sentrale aktører som har befatning med botilbudet samt skriftlige kilder.

Det viktigste arbeidet

Bredal, Anja og Julia Orupabo (2008), *Et trygt sted å bo. Og noe mer. Evaluering av botilbudet til unge som bryter med familien på grunn av tvangsekteskap*. ISF rapport 2008:007. Oslo: Institutt for samfunnsforskning

Målrettet dialogarbeid i skolen om verdier og livsvalg

Bemanning: Hilde Lidén
Monica Five Aarset
Idunn Seland
Tidsplan: 2008-2008
Finansiering: Integrerings- og mangfoldighetsdirektoratet (IMDi)
Prosjekt nr. 415.108

Prosjektbeskrivelse

Litteraturstudien omfatter en gjennomgang av relevant forskning om verdi og normdannelse i handlingsfeltet mellom familie, jevnaldrende, skolen. Formålet med kunnskapsoversikten er å gi en kommentert framstilling av sentrale problemstillinger og perspektiver på feltet. Studien konsentrerer seg om tre felt: familien, skolen og jevnaldergruppen. Verdikonflikter og -forhandlinger oppstår gjerne på tvers av disse feltene, noe som vil bli gitt oppmerksomhet i kunnskapsstatusen. Prosjektet omfatter dessuten en

avgrenset kvalitativ studie bestående av fokusgrupper med ungdom og foreldre om deres verdiforankring og håndtering av verdikonflikter.

De viktigste arbeidene

Aarset, Monica Five, Hilde Lidén og Idunn Seland (2008), *Ungdom med innvandrerbakgrunn. Verdier, normdannelse og livsvalg*. IMDi-rapport 10-2008. Oslo: Integrerings- og mangfoldsdirektoratet.

Aarset, Monica Five (2008), «Unge med innvandrerbakgrunn og fremtidige ekteskap». Paper presentert på Norsk Antropologisk Forenings Årkonferanse 2008 Forestilte fellesskap, 23 - 24 mai, Universitetet i Oslo .

Aarset, Monica Five (2008), «The question of marriage - autonomy and value conflicts among minority youth in Oslo». Paper presented at NYRIS10 Nordic Youth Research Conference Bonds and Communities. Young People and their Social Ties. Lillehammer, Norway, 13-15 June 2008, and at Generation in Flux conference in Helsinki 23-24 October, 2008.

Evaluering av Flyktingehjelpens informasjonsprosjekt «Information and Counselling on Repatriation and Return (INCOR)»

Bemanning: Jan-Paul Brekke

Tidsplan: 2008-2008

Finansiering: Utlendingsdirektoratet

Prosjekt nr. 415.109

Prosjektbeskrivelse

Flyktingehjelpen og prosjektet INCOR (Information and Counselling on Return and Repatriation) har drevet informasjonsarbeid om retur og tilbakevenning for asylsøkere og flyktninger siden 1995. Det er Utlendingsdirektoratet (UDI) som har finansiert dette kompliserte arbeidet. Denne studien er en evaluering av arbeidet som er gjort i INCOR siden 2001. På grunnlag av kvalitative intervjuer og skriftlig materiale beskrives og analyseres utviklingen av prosjektet, resultatene som har fra arbeidet og forholdet mellom INCOR og omgivelsene. Spesielt studeres relasjonen til moderorganisasjonen, Flyktingehjelpen, og oppdragsgiveren, UDI.

Studien viser at INCOR har vært en verdifull samarbeidspartner for norske myndigheter. Deres uavhengige posisjon har gitt dem en annen troverdighet i informasjonsarbeidet enn det offentlige kilder har. Flyktingehjelpens involvering hadde også en rolle som garantist for legitimiteten av myndighetenes arbeid på returfeltet.

INCOR har vært finansiert fra et år til neste. Dette har truet kontinuiteten i prosjektet og skapt problemer når det gjelder å holde en stabil bemanning. Dette har bidratt til at prosjektet har variert mellom å være produktivt i enkelte perioder og mindre produktivt i andre. Prosjektets kopling til Flyktingehjelpen har vært for løs. Organisasjonens satsing på Norge og returarbeidet fremstår som halvhjertet.

Det er ikke enkelt å måle resultater på returfeltet. Informasjonsarbeidet er ment å sørge for at avgjørelse og eventuell gjennomføring av en tilbakereise skal være godt forberedt. Til tross for denne kvalitative målsettingen, ble INCORs arbeid implisitt målt opp mot kvantitative målsettinger i det ansvarlige Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Bidro arbeidet til at flere reiste tilbake? Informantene i studien var følgelig opptatt av forskjellen mellom å informere om, å motivere for, og å fremme retur.

På 2000-tallet skjedde det et skifte i fokus fra frivillig tilbakevending av personer med opphold, til mer eller mindre frivillig retur av asylsøkere med avslag. INCOR ble med på dette skiftet. Analysen i denne studien viser at man her berørte en grense i samarbeidet med myndighetene. Flyktninghjelpens og UDIs målsettinger i returarbeidet var ikke fullt ut sammenfallende, noe som bidro til at INCOR trakk seg fra denne oppgaven i 2007.

Tilfellet INCOR gir også en inngang til å studere hvordan det kommuniseres rundt temaet retur til asylsøkere. I studien overføres klassisk kommunikasjonsteori til returfeltet. Et av resultatene fra denne analysen er at forutsetningene for samtale er best i en tidlig fase av deres ventetid. Men, da oppfatter asylsøkerne seg ikke som berørt av saken. Når de blir berørt, er det for sent.

Det er gode muligheter for videre drift av INCOR. I rapporten listes opp en serie interne betingelser som da må oppfylles. Blant disse er en sterkere forankring av Norgessatsingen og returarbeidet i Flyktninghjelpen, en strategisk bruk av organisasjonens utekontorer, samt en klarere stemme i offentligheten.

Evalueringen anbefaler blant annet en overgang til nettbasert informasjon, en styrking og differensiering av veiledningstjenesten for mottaksansatte, og peker på de gode mulighetene for en videre satsing på retur og re-integrering.

Det viktigste arbeidet

Brekke, Jan-Paul (2008) *Fra tilbakevending til retur. Evaluering av Flyktninghjelpens informasjonsprosjekt INCOR*. ISF-rapport 2008:012. Institutt for samfunnsforskning.

Europeisk samarbeid på migrasjonsfeltet og konsekvenser for Norge Seminar om utviklingen av et felles europeisk asylsystem

Bemanning: Jan-Paul Brekke

Tidsplan: 2008-2008

Finansiering: Utenriksdepartementet

Prosjekt nr. 415.110

Prosjektbeskrivelse

De kommende fire årene er avgjørende for europeisk migrasjonslovgivning og -politikk for lang tid fremover. Det foregår en viktig harmoniseringsprosess. I 2007 arrangerte ISF et ekspertseminar der fire EU direktiver ble gjennomgått. Samlingen markerte oppstarten på Europeisk migrasjonsforum i Norge. I

november 2008 ble kretsen utvidet og 50 inviterte deltakere fra forvaltning, NGOer og forskning ble samlet under temaet «Towards a Common European Asylum System». Her diskuterte man utviklingen i EU på dette feltet og konsekvensene for Norge. Innleiderne var ledende organisasjons og fagmennsker fra Sveits, Belgia og Norge.

Målsettingen for Forumet er å bygge kunnskap, heve bevisstheten og skape debatt knyttet til utviklingen av migrasjonspolitik og lovgivning i EU og Norge. Sentralt står ønsket om å øke samtalen mellom jurister og andre vitenskapsgrener rundt disse spørsmålene. Vi ønsker å bygge et fagmiljø i Norge som kan bidra til aktiv helhetstenkning om hva EUs direktiver betyr i relasjon til Norge på den ene side og hva Norges deltakelse betyr for EU-landene og institusjonene på den andre.

I 2007 ble det også opprettet egne nettsider for det Europeiske migrasjonforumet (www.samfunnsforskning.no/EU). Disse ble utvidet ved inngangen til 2009. Her ligger tekster og foredrag fra seminarne sammen med linker til europeiske og norske kilder.

Diskriminerings art og omfang. Prosjekt og dokumentasjon om situasjonen i Norge

Bemanning: Jon Rogstad
Arnfinn Haagensen Midtbøen
Tidsplan: 2008-2008
Finansiering: Barne- og likestillingsdepartementet
Prosjekt nr. 415.111

Prosjektbeskrivelse

I dette forprosjektet vurderes mulighetene for bruk av situasjonstesting i en studie av etnisk diskriminering på det norske arbeidsmarkedet. Situasjonstesting er en metode som tar i bruk iscenesatte søknader og skuespillere for å undersøke forekomsten av diskriminering på etnisk grunnlag i ansettelsesprosesser i arbeidslivet. Hensikten er å få innsikt i hva arbeidsgivere gjør i praksis.

Til tross for at situasjonstesting er benyttet i både Sverige og Danmark, samt en rekke andre europeiske land, er metoden aldri brukt i Norge. Dette skyldes at metoden er heftet med forskningsetiske betenkeligheter knyttet til fraværet av informert samtykke. En viktig del av forprosjektet er derfor å arbeide med forskningsetiske problemstillinger, samt å få prosjektet prøvet for Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH).

Det viktigste arbeidet

Jon Rogstad, Arnfinn Haagensen Midtbøen (2009), *Fra symptom til årsak. Metodiske utfordringer og forskningsetiske dilemmaer ved bruk av tester i studiet av diskriminering*. ISF rapport 2009:002. Oslo: Institutt for samfunnsforskning

Evaluering av ny handlingsplan mot tvangsekteskap

Bemanning: Hilde Lidén
Anja Bredal
Monica Five Aarset
Tidsplan: 2008-2011
Finansiering: Barne- og likestillingsdepartementet
Prosjekt nr. 415.112

Prosjektbeskrivelse

På oppdrag av Barne- og likestillingsdepartementet gjennomfører Institutt for samfunnsforskning (ISF) en evaluering av den nye handlingsplanen mot tvangsekteskap i planperioden (2008-2011). Regjeringens 4-årige handlingsplan mot tvangsekteskap ble lagt fram høsten 2007. Handlingsplanen inneholder 40 tiltak som retter seg mot forebygging og beskyttelse av dem som utsettes for overgrep.

Evalueringen skal vurdere om enkelttiltak og handlingsplanen som helhet fører til at disse målsettingene innfris. Evalueringen skal ha fokus på følgende fire temaer:

- Grad av forankring og samarbeid i det offentlige tjenesteapparatet.
- Implementering og gjennomføring av planen
- Effekten av planen som helhet
- Effekten av enkelttiltak

Evalueringsprosjektet vil kombinere kvantitative og kvalitative data, samt dokumentstudier og observasjon i flere delundersøkelser.

Evalueringen vil ha karakter av følgeforskning, hvor vi innhenter informasjon og kunnskap i begynnelsen av planperioden, underveis og på slutten. For at det eventuelt skal kunne bli gjort korrigeringer i arbeidet med gjennomføringen av handlingsplanen underveis, skal ISF utarbeide årlige delrapporter med vurdering av koordineringsfunksjonen, samarbeidet og faktisk implementering.

Hvorfor velger asylsøkere Norge?**Internasjonale, nasjonale og menneskelige aspekter ved asylankomster**

Bemanning: Jan-Paul Brekke
Monica Five Aarset
Tidsplan: 2008-2009
Finansiering: Utlendingsdirektoratet
Prosjekt nr. 415.113

Prosjektbeskrivelse

Antallet asylsøkere som kommer til Norge og andre europeiske land varierer fra år til år. I 2008 så man for eksempel mer enn en dobling i av asylsøknader i Norge etter flere år med relativt lave tall. Men hva er årsakene til denne typen variasjoner? Hvilke rolle spiller forhold i hjemland, i transitland, mottaksregion og i mottakerlandene for hvor søknadene til sist blir fremmet? Og ikke minst; Hvordan skal man forstå aktørenes handlingsvalg? Dette er de overordnede spørsmålene det søkes svar på i denne studien.

Asylfeltet er preget av motstridende interesser og rettigheter. På den ene siden står asylsøkeres rett til å fremme sin søknad og krav på beskyttelse hvis Flyktningkonvensjonens kriterier er oppfylt. På den andre siden nasjonalstaters rett til å kontrollere sine grenser og regulere hvem som får komme innenfor. Rettighet står mot rettighet. I visse perioder kan det fremstå som om interessene til de to hovedaktørene også krysser hverandre. Søkere ønsker adgang og opphold. Statene kan ønske å begrense adgangen. Interesse kan stå mot interesse. Det er i dette spenningsfeltet at denne studien utfolder seg. Metodebruken strekker seg fra kvalitative intervjuer med asylsøkere og offentlig ansatte til statistiske analyser av norske og utenlandske ankomsttall.

IMER Norge: nettverk for migrasjonsforskere i Norge

Bemanning: Hilde Lidén
Knut Hidle, IMER Bergen
Kristin Svartveit, Unifob Global
Tidsplan: 2008-2010
Finansiering: Norges Forskningsråd
Prosjekt nr. 415.114

Prosjektbeskrivelse

IMER nettverk Norge er et nettverk for forskere på feltet internasjonale migrasjon og etniske relasjoner og ivaretar følgende oppgaver:

- delta i styret for Nordic IMER
- ivareta informasjonsflyt mellom det norske og Nordic IMER nettverk
- opprette og vedlikeholde en e-mail liste for interesserte institusjoner og fors-

kere som arbeider med IMER forskning
- utvikle og vedlikeholde et nettsted for Norsk IMER- forskning

Foreldre, verdikonflikter og ungdoms livsvalg

Bemanning: Hilde Lidén
Monica Five Aarset
Miriam Latif Sandbæk
Tidsplan: 2008-2009
Finansiering: Integrerings- og mangfoldighetsdirektoratet (IMDi)
Prosjekt nr. 415.115

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet omfatter en avgrenset kvalitativ studie bestående av fokusgrupper med foreldre til ungdom på videregående skoler om deres verdiforankring og håndtering av eventuelle verdikonflikter, samt hvordan de stiller seg til å konsultere skolen og rådgivere i slike konflikter.

Ungdomsgjenger: en kunnskapsstatus

Bemanning: Hilde Lidén
Miriam Latif Sandbæk
Tidsplan: 2008-2009
Finansiering: Justis- og politidepartementet
Prosjekt nr. 415.116

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet innebærer en litteraturgjennomgang som oppsummerer kunnskap om ungdoms rekruttering til og motivasjon for å delta i gjenger, og tiltak som forebygger at gjengmedlemmer blir alvorlig kriminelle. En drøfting av selve gjengbegrepet vil også være sentralt.

Statsborgerskap - en målgruppeanalyse

Bemanning: Anniken Hagelund
Hanne Kavli, Fafo
Kaja Reegård, Fafo
Tidsplan: 2008-2009
Finansiering: Fafo, IMDi
Prosjekt nr. 415.117

Prosjektbeskrivelse

Over hele Europa har vi de siste 10-15 år sett en tendens til at statsborgerskapet politiseres. I enkelte land har det eksplisitt blitt tatt til orde for å oppgradere statsborgerskapet som institusjon ved å stille strengere krav til for eksempel botid og kunnskap om språk og samfunn (for eksempel Danmark og Nederland). Andre stater har heller myket opp regelverket ved å tillate doble statsborgerskap (for eksempel Sverige og Finland). Bakgrunnen for at statsborgerskapsinstitusjonen har fått økt oppmerksomhet, er dels en omfattende innvandring og dels en tendens til at statsborgerskapet har blitt tappet for innhold. I dette ligger at de fleste medborgerlige rettigheter – både sivile, sosiale og også noen politiske rettigheter – har blitt knyttet til bosetting og ikke til selve statsborgerskapet. Denne tilsynelatende devalueringen av statsborgerskapet reiser igjen spørsmål ved grunnlaget for samfunnskohesjonen – hva er det som binder oss sammen i et samfunn innenfor nasjonalstatens grenser? Kan statsborgerskapet være en del av et slikt «samfunnslim»? I 2006 trådte en ny statsborgerlov i kraft i Norge, og med den ble statsborgerskapsremonier med troskapsed innført som en frivillig ordning.

Prosjektet skal frambringe kunnskap om målgruppen for seremoniene og om de faktorer som har betydning for hvorvidt nye statsborgere faktisk velger å delta eller ikke. Metoden er en kombinasjon av kvantitativ analyse av registerdata, og kvalitativ analyse av intervjuer med målgruppen og relevante offentlige aktører. Prosjektet gjennomføres i samarbeid mellom Fafo og Institutt for samfunnsforskning.

Tilknytning til universiteter og høyskoler

Institutt for Samfunnsforskning har god kontakt med både universitets - og høyskolemiljøer, både gjennom forskningssamarbeid og ved at instituttets forskere gir veiledning, undervisning eller innehar bistillinger.

Forholdet til Universitetet i Oslo er formalisert gjennom en samarbeidsavtale med det samfunnsvitenskapelige fakultet som favner om de eksisterende samarbeidsrelasjonene mellom de to institusjonene.

5.1 Bistillinger ved universiteter og høyskoler

Fem av ISFs ansatte forskere har i 2008 hatt vitenskapelige II-stillinger:

- Erling Barth er ansatt som professor II ved Økonomisk Institutt, Universitetet i Oslo.
- Trygve Gulbrandsen er ansatt som professor II ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo.
- Bernard Enjolras er ansatt som professor II ved Norges Idrettshøgskole.
- Håkon Lorentzen er ansatt som professor II ved Menighetsfakultetet, Universitetet i Oslo
- Bernt Aardal er ansatt som professor II ved Institutt for statsvitenskap, Universitetet i Oslo.

5.2 Bistillinger ved ISF

ISF har også en bistillingsordning som går den andre veien:

- Fredrik Engelstad er professor ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, UiO, men er også ansatt i 20 % stilling ved Institutt for samfunnsforskning.

- Grete Brochmann er ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, UiO, men er også ansatt i 20 % stilling ved Institutt for samfunnsforskning. (f.o.m. 1/8-2008)
- Even Lange er professor i moderne historie ved Historisk institutt, Universitetet i Oslo, men er samtidig knyttet til ISF gjennom prosjektet «Skipsfartens historie».

5.3 Undervisning og sensorvirksomhet

Foruten den undervisning som gis av forskere med bistillinger ved universitetene, har oppgavene ved universiteter og høyskoler fordelt seg som følger i 2008:

Undervisning: 15 forskere har undervist på høyskoler/universiteter eller andre forsknings- og utdanningsinstitusjoner.

Sensorarbeid: 15 forskere har hatt sensorarbeid.

Veiledning av studenter: 11 forskere har stått for veiledning av til sammen 39 mastergradsstudenter.

Veiledning av doktorgradsstudenter: 12 forskere har stått for veiledning av 22 doktorgradstudenter.

5.4 Bedømmelseskomitéer

En rekke av instituttets forskere har sittet i bedømmelseskomitéer ved universiteter og andre institusjoner som vurderer kompetanse etter de samme kriteriene som universitetene:

Erling Barth

- har deltatt i doktorgradskomite ved Økonomisk Institutt, Universitetet i Oslo

Anja Bredal

- har deltatt i doktorgradskomite, Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo

Trygve Gulbrandsen

- har deltatt i doktorgradskomite ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo.
- har deltatt i sakkyndigkomite for vurdering av stilling som forsker ved Høgskolen i Vestfold.

Anniken Hagelund

- har deltatt i vurderingskomite for stipendiatstilling ved Senter for Profesjonsstudier, HiO

Ragnhild Steen Jensen

- har deltatt i sakkyndigkomite for vurdering av stilling som forsker ved Høgskolen i Vestfold.

Hilde Lidén

- har deltatt i ansettelseskomite 1. amanuensisstilling ved Senter for profesjonsstudier, Høgskolen i Oslo
- har deltatt i bedømmelseskomite dr. grads stipendiatstilling ved avdeling for samfunnsfag. Høgskolen i Oslo

Håkon Lorentzen

- har deltatt i doktorgradskomite, Universitet i Uppsala.
- Har deltatt i doktorgradskomite ved Menighetsfakultetet, Universitetet i Oslo.

Jorun Solheim

- har deltatt i dr.gradskomite, Institutt for sosiologi, Universitetet i Oslo

Internasjonale kontakter og forskningssamarbeid

6.1 Prosjekter med utenlandske samarbeidspartnere:

Bay, Ann-Helén: *Bokprosjekt om innvandring og velferdsstaten.*

Samarbeid med:

- Per Strömblad, Institutet för framtidsstudier, Stockholm og Bo Bengtsson, Uppsala Universitet

Bay, Ann-Helén og Jo Saglie: *The politics of welfare policy*

Samarbeid med

- Svenska social- och kommunalhögskolan, Helsingfors Universitet: Helena Blomberg-Kroll og Christian Kroll.

Barth, Erling, Harald Dale-Olsen, Aagoth Storvik, Marte Kari Huse, Kjersti Misje Nilsen, Bernt Bratsberg (Frischsenteret), Arne Mastekaasa (UiO), Oddbjørn Raaum (Frischsenteret) og Thorbjørn Hægeland (UiO):

Changing Work - The impact of Reorganisation and Reallocation on Establishment Performance and Worker Well Being

Samarbeid med:

- Policy Studies Institute, London: Alex Bryson

Brochmann, Grete, Anniken Hagelund og Idunn Seland: *The Nordic Welfare state and its others. Immigration, Citizenship and Governance in Norway, Sweden and Denmark 1945-2005.*

Samarbeid med:

- Universitetet i Uppsala (Sverige): Karin Borevi
- Syddansk universitet (Danmark): Klaus Petersen

Dale-Olsen, Harald: *Friends or foes? Understanding the role of firms and workplaces for worker health*

Samarbeid med:

- Gunnel Hensing, Göteborgs universitet, Sahlgrenska akademien, Institutionen för medicin, Avdelningen för samhällsmedicin och folkhälsa
- Niels Westergård-Nielsen, Århus Universitet, Århus handelshøyskole, Institutt for økonomi

Enjolras, Bernard: *CINEFOGO: Civicness in the governance and provision of social services*

Samarbeid med:

- Prof. Dr. Zinka Kolarič, Faculty of Social Sciences, Ljubljana, Slovenia
- Prof. Dr. Adalbert Evers, Justus-Liebig University Gießen, Germany
- Prof. Dr. Paul Dekker, Social and Cultural Planning Office, Den Haag, Netherlands
- Dr. Taco Brandsen, Radboud University Nijmegen, Netherlands
- Mathias Maucher, Institute for Social Work and Social Education, Frankfurt, Germany

Enjolras, Bernard: *CINEFOGO: New forms of governance and civil society*

- Samarbeid med:

- Emanuela Bozzini, The Department of Sociology and Social Research of the University of Trento, Italy

Lorentzen, Håkon og Karl Henrik Sivesind: *The Johns Hopkins Comparative Nonprofit Project.*

Samarbeid med:

- Johns Hopkins University, Baltimore: Lester M. Salamon m.fl.

Rogstad, Jon og Grete Brochmann: *Flerkulturelle demokratier og politisk integrasjon i storbyer.*

Samarbeid med bl.a.:

- Uppsala Universitet: Bo Bengtsson
- Universiteit van Amsterdam: Meindert Fennema og Jean Tillie.

Sivesind, Karl Henrik og Bernard Enjolras: *CINEFOGO – Civil Society and New Forms of Governance in Europe*

Samarbeid med:

- Mer enn 150 deltakere ved 40 institusjoner i 15 europeiske land

Sivesind, Karl Henrik: *European Voluntary Associations in the Modern and the Contemporary Period*

Samarbeid med:

- Centre for Nordic Studies, University of Helsinki: Research Director Henrik Stenius
- Centre for Public Sector Research, University of Gothenburg: Research Director Erik Amnå
- Department of Comparative Politics, University of Bergen: Professor Per Selle
- Department of History, University of Copenhagen: Senior Lecturer Sidsel Eriksen
- Department of Sociology, Estonian Institute of Humanities: Researcher Erle Rikmann
- Department of Sociology, University of Helsinki: Professor Risto Alapuro,
- Institut für Politikwissenschaft, Westfälischen Wilhelms-Universität Münster: Associate Professor Annette Zimmer
- Stockholm School of Economics: Associate Professor Filip Wijkström

Solheim, Jorun: *Integration, exclusion and job mobility in different types of work organizations.*

Samarbeid med:

- Harriet Bradley, Bristol University
- Geraldine Healy, Queen Mary, University of London

Teigen, Mari: *Kjønnskvotering til ASA-selskapenes styrever. Demokrati og inklusjon*

Samarbeid med:

- Drude Dahlerup, Universitetet i Stockholm, Sverige
- Lena Linnainmaa, Universitetet i Helsinki, Finland

Teigen, Mari: *Professional progress of women in Europe: Women on boards & executive posts in the EU*

Samarbeid med:

- Maria Gonzalez Menendez, University of Oviedo, Spain

Teigen, Mari: *Multidimensional equality - Legislative reforms and juridical practices*

Samarbeid med:

- Anette Borchorst, University of Aalborg, Denmark
- Lenita Freidenwall, University of Stockholm, Sweden
- Drude Dahlerup, University of Stockholm, Sweden
- Kevät Nousiainen, University of Helsinki, Finland

- Solveig Bergman, Nordisk Institutt for Kunnskap om Kjønn, University of Oslo, Norway
- Judith Squires, University of Bristol, UK

Aardal, Bernt: *The Comparative Study of Electoral Systems (CSES)*

Samarbeid med:

- Forskningsinstitusjoner i mer enn 50 land i Afrika, Amerika, Asia og Europa.

Aardal, Bernt: *Political Leaders and Democratic Elections*

Samarbeid med:

- Australian National University: Ian McAllister
- Göteborgs Universitet: Sören Holmberg Henrik Oscarsson
- McGill University, Montreal: Elisabeth Gidengil
- Social Science Research Center Berlin: Tanja Binder
- University of California: Martin Wattenberg
- University of Cologne: Dieter Ohr
- University of Mannheim: Hermann Schmitt
- University of Montreal: André Blais og Richard Nadeau
- University of Strathclyde, Glasgow: John Curtice
- University of Toronto: Neil Nevitte
- University of Twente: Kees Aarts

6.2 Forskeropphold ved utenlandske institusjoner

Følgende forskere har i 2008 hatt opphold ved utenlandske institusjoner:

- Barth, Erling: Visiting fellow, Labor and Worklife Program, Harvard Law School, og National Bureau of Economic Reserach, Cambridge, MA, Juli 2008-Juli 2009
- Brochmann, Grete: Gjesteopphold fram til 01.07.08 Boisi Center, Boston College, Boston, USA
- von Simson, Kristine: Gjesteopphold f.o.m. 01.09.08-31.07.2009, University of California, Berkeley

6.3 Gjesteforelesninger ved utenlandske læresteder

Gjesteforelesninger ved utenlandske læresteder:

- Barth, Erling: «The Equality Multiplier» Forskningsseminar Center for Comparative Welfare Studies, Aalborg Universitet, 24. april 2008
- Barth, Erling: «Equality Multiplier» Department of Government, Harvard University, 22. november 2008

- Brochmann, Grete: Boisi center, Boston College, 10. april
- Brochmann, Grete: Hertie Foundation, Frankfurt, 15. juni
- Saglie, Jo: «Party cultures: the case of Norwegian party congresses», Institut for Statskundskab, Københavns Universitet, 6.11.2008

6.4 Verv i internasjonale faglige organisasjoner

Chaire d'Economie Sociale, Université de Québec à Montréal

- Bernard Enjolras var assosiert medlem.

Centre d'Economie de la Sorbonne. Equipe Modélisation appliquée trajectoires institutionnelles stratégies socioéconomiques (MATISSE) Université Paris I, Pantheon-Sorbonne

- Bernard Enjolras var assosiert medlem.

CINEFOGO – Civil Society and New Forms of Governance in Europe

- Bernard Enjolras var medlem.
- Karl Henrik Sivesind var medlem av Network Council og norsk koordinator.

Det danske strategiske forskningsråd

- Bernard Enjolras var faglig ekspert.

The Comparative Study of Elections and Representative Democracy (CSES)

- Bernt Aardal var medlem av Planning Committee, Module III.

Cost Action 23: The Evaluation of European Labour Market Programmes

- Erling Barth var medlem av styringskomiteen og koordinator for området Employment Position and Legislation.

EMES European Research Network

- Bernard Enjolras var medlem.

European Association of Labour Economists (EALE)

- Erling Barth var medlem av Executive Committee.

European Consortium for Sociological Research (ECSR)

- Fredrik Engelstad var styremedlem.

European Social Survey

- Ann-Helén Bay var medlem av Scientific Advisory Board. Oppnevnt av Norges forskningsråd.

European Voluntary Associations in the Modern and the Contemporary Period (EVA)

- Karl Henrik Sivesind var medlem av styringsgruppen.

International Committee for Research into Election and Representative Democracy (ICORE)

- Bernt Aardal var medlem av Executive Board.

International Political Science Association

- Trygve Gulbrandsen var medlem av styret i forskningskomité nr. 2 om politiske eliter.

International Scientific Commission of CIRIEC on Social and Cooperative Economy

- Bernard Enjolras var medlem av deres vitenskapelige komité.

International Scientific Commission of CIRIEC on Social and Cooperative Economy

- Bernard Enjolras var koordinator for gruppen «Governance regime and general interest in social services» og medlem av deres vitenskapelige komité.

International Society for Nonprofit Research

- Håkon Lorentzen var Chairman of the Nominating Committee.

Labor and Worklife Program, Harvard Law School

- Erling Barth var Wertheim Fellow.

REMESO, Linkøping university

- Grete Brochmann var medlem av International Advisory Board.

Modélisation appliquée trajectoires institutionnelles stratégies socioéconomiques (MATISSE) Université Paris I, Pantheon-Sorbonne

- Bernard Enjolras var assosiert medlem.

Nordic Migration Research

- Hilde Lidén var styremedlem.

The institute for the Study of labour, IZA, Bonn

- Erling Barth var Research Fellow.

Stabens faglige oppgaver utenom ISF

7.1 Norges forskningsråd

- Ann-Helén Bay var medlem av styringsgruppen for NAV-evalueringen.
- Grete Brochmann var medlem av Divisjonsstyret for vitenskap (fra 1. desember 2005).
- Tordis Borchgrevink var medlem av publiseringsutvalget.
- Jørgen Moland var medlem av styret i Kilden – Informasjonssenter for kjønnsforskning

7.2 Forskningsinstitusjoner og styringsgrupper

Arbeidsforskningsinstituttet

- Mari Teigen var medlem i referansegruppen for graviditetsdiskriminering i arbeidslivet.

Akademiet for Migrationsstudier i Danmark

- Grete Brochmann var medlem av bestyrelsen.

Barne- og likestillingsdepartementet

- Anja Bredal var medlem av referansegruppe for Drammen kommunes nasjonale pilotprosjekt om æresrelatert vold.

ESOP – Equality, Social Organization, and Performance, Universitetet i Oslo

- Erling Barth var med i forskergruppen.

European Social Fund, Stockholm

- Jan-Paul Brekke var medlem av ekspertgruppe.

Handelshøyskolen BI

- Fredrik Engelstad var varamedlem, Forskningsetisk råd.

Høgskolen i Oslo, avdeling for lærerutdanning og internasjonale studier (LUI)

- Hilde Lidén var medlem av avdelingsstyret.

Institutt for fredsforskning, PRIO

- Bernt Aardal var styreleder.
- Jo Saglie var varamedlem av styret.
- Jan-Paul Brekke var medlem av styret.

Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste

- Bernt Aardal var styreleder.

P.M. Røwdes stiftelse

- Katrine Denstad var sekretær i styret.
- Fredrik Engelstad var medlem av styret.
- Even Lange var medlem av styret.

Ragnar Frisch Centre for Economic Research

- Erling Barth var medlem av rådet.

Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter

- Tordis Borchgrevink var medlem av styret, og nestleder.

Socialforskningsinstituttet, København

- Fredrik Engelstad var medlem av Scientific Advisory Board.

Statistisk sentralbyrå

- Harald Dale-Olsen var deltaker i faggruppa for SSBs levekårsundersøkelse.
- Pål Schøne var medlem av SSBs rådgivende utvalg for arbeidsmarkedsstatistikk.

Universitetet i Oslo

- Tordis Borchgrevink var medlem av styret for det strategiske forskningsprogrammet «Kulturell kompleksitet i det nye Norge» (CULCOM).
- Fredrik Engelstad var medlem av styringsgruppen for sommerskole i komparative samfunnsvitenskapelige studier ved Universitetet i Oslo.
- Anniken Hagelund var varamedlem til styret ved det strategiske forskningsprogrammet «Kulturell kompleksitet i det nye Norge» (CULCOM).

- Mari Teigen var medlem i referansegruppen ved Institutt for offentlig rett, Universitetet i Oslo, på prosjektet Evaluering av likestillingslovens § 21.

7.3 Søknadsbehandling og konsulentoppgaver

Arbeidsforskningsinstituttet

- Mari Teigen har deltatt i referansegruppe på prosjektet «Graviditetsdiskriminering i arbeidslivet».

Aschehoug forlag

- Mari Teigen var konsulent på bokmanus.

Det danske strategiske forskningsråd

- Bernard Enjolras var faglig ekspert.

Kunnskapsdepartementet

- Pål Schøne var medlem av utvalget for utredning av norsk yrkes- og fagopplæring: «Fagopplæring for framtida».

Norge-Amerika foreningen

- Fredrik Engelstad var medlem av stipendkomiteen.

Stiftelses- og lotteritilsynet

- Karl Henrik Sivesind var rådgiver for fordeling av momskompensasjon til frivillige organisasjoner.

Universitetet i Bergen/Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter (HL-senteret).

- Tordis Borchgrevink var medlem av komite for søknadsbehandling ved tilsetning av 2 doktorgradsstipendiater i prosjektet «Jøden som kulturell konstruksjon».

7.4 Verv i norske faglige organisasjoner

Norsk sosiologforening

- Fredrik Engelstad var medlem av styret.

Norsk nettverk for migrasjonsforskning

- Hilde Lidén var styremedlem.

7.5 Vitenskapelige akademier

Academia Europae

- Francis Sejersted er innvalgt medlem.

Det Kongelige Norske Videnskabers Selskap

- Marianne Gullestad var innvalgt medlem.

Det Norske Videnskaps-Akademi

- Francis Sejersted er innvalgt medlem.

Kungliga Vetenskapsakademien

- Francis Sejersted er innvalgt medlem.

Norges Tekniske Vitenskapsakademi

- Francis Sejersted er innvalgt medlem.

7.6 Redaksjonelt arbeid

Erling Barth

- medlem av redaksjonen for *Nordic Journal of Political Economy*.
- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidslivet*.
- medlem av International Advisory Board, *British Journal of Industrial Relations*

Tordis Borchgrevink

- medlem av redaksjonsrådet for *Norsk Tidsskrift for migrasjonsforskning*.

Grete Brochmann

- medlem av redaksjonskomitéen for årboken *Comparative Social Research*.

Katrine Denstad

- redaksjonssekretær for *Tidsskrift for samfunnsforskning*.

Fredrik Engelstad

- medlem av redaksjonsrådet for *Acta Sociologica*.
- redaktør for årbokserien *Comparative Social Research*.

Bernard Enjolras

- medlem av redaksjonskomitéen for *International review of social economy (RECMA)*.
- medlem av redaksjonskomitéen for *The Annals of Public and Cooperative Economics*.
- medlem av redaksjonskomitéen for *Revista de Economia Publica*.
- medlem av redaksjonskomité av *Revue d'analyse comparée en administration publique*.
- medlem av redaksjonskomité av *Comparative Social Research*.

Trygve Gulbrandsen

- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidslivet*.
- medlem av redaksjonsrådet i *Stat og styring*.

Anniken Hagelund

- gjesteredaktør for *Tidsskrift for Velferdsforskning*.

Ragnhild Steen Jensen

- redaktør for *Søkelys på arbeidslivet*.

Jon Rogstad

- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidslivet*.
- redaktør av *Sosiolognytt*

Marianne Røed

- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidslivet*.

Jo Saglie

- redaktør for *Tidsskrift for samfunnsforskning*.

Pål Schøne

- redaktør for *Søkelys på arbeidslivet*.

Ørnulf Seippel

- medlem av redaksjonsrådet for *Sosiologi i dag*.

Idunn Seland

- redaksjonssekretær *Comparative Social Research*

Johanne Severinsen

- redaksjonssekretær for *Søkelys på arbeidslivet*.

Karl Henrik Sivesind

- ansvarlig redaktør for *Tidsskrift for samfunnsforskning*.
- medlem av redaksjonsrådet for *Sosiologi i dag*.
- redaktør for 2009-nummeret av årboken *Comparative Social Research*

Francis Sejersted

- medredaktør for *Nytt Norsk Tidsskrift*.

Jorun Solheim:

- ansvarlig redaktør, *Tidsskrift for kjønnsforskning*.

Mari Teigen

- medlem i redaksjonen for *Comparative Social Research (CSR)*

Iselin Theien:

- redaktør, *Tidsskrift for samfunnsforskning*. (t.o.m. 13/11-08)

Tidsskriftkonsulenter

Erling Barth var konsulent for *Journal of Labor Economics*, *The Economic History Review* og *British Journal of Industrial Relations*.

Ann-Helén Bay var konsulent for *ACTA Sociologica*, *International Journal of Social Welfare* og *The Open Social Science Journal*.

Johannes Bergh var konsulent for *Tidsskrift for samfunnsforskning*.

Grete Brochmann var konsulent for *Tidsskrift for innvandringsforskning*.

Harald Dale-Olsen var konsulent for *British Journal of Industrial Relations* og *International Journal of Manpower*.

Fredrik Engelstad var konsulent for *Acta Sociologica*, *Sosiologisk tidsskrift*, *Journal of Power*, *Nordic Journal of Religion and Society* og *International Sociology*.

Bernard Enjolras tidsskriftkonsulent for *VOLUNTAS*, *Annals of public and co-operative Economics*, *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly* og *Journal of Civil Society*.

Trygve Gulbrandsen var konsulent for *European Sociological Review*.

Anniken Hagelund var konsulent for *Sosiologisk Tidsskrift*.

Inés Hardoy var konsulent for *Journal of Manpower*.

Rune Karlsen var konsulent for *Statsvitenskapelig Tidsskrift*.

Hilde Lidén var konsulent for *Søkelyset på arbeidslivet*, *Childhood* og *Tidsskrift for samfunnsforskning*.

Håkon Lorentzen var konsulent for *Voluntas*, *Tidsskrift for Velferdsforskning*, *Young*, *Poetics* og *Journal of Civil Society*.

Hanne Marte Narud var konsulent for *Tidsskrift for samfunnsforskning*.

Jon Rogstad var konsulent for *Sosiologisk tidsskrift*.

Jo Saglie var konsulent for *Information Polity*, *Party Politics* og *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift* og *Akilles forlag*.

Karl Henrik Sivesind var konsulent for *Acta Sociologica*.

Jorun Solheim var konsulent for *Sosiologi i dag*.

Mari Teigen var konsulent for *Scandinavian Journal of Sociology*, *British Journal of Sociology*, *Tidsskrift for samfunnsforskning* og *Søkelyset på arbeidslivet*.

Bernt Aardal var konsulent for *Norsk Statsvitenskapelig Tidsskrift*.

7.7 Offentlige styrer, råd og utvalg

Flyktningshjelpen

- Grete Brochmann var medlem av styret.

Fritt Ord

- Francis Sejersted var formann i styret.
- Grete Brochmann medlem av styret

Kommunenes sentralforbunds ressursgruppe for bedre bruk av innvanderes kompetanse

- Jon Rogstad var forskerrepresentant.

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD)

- Bernt Aardal var styreleder
- Ann-Helén Bay var medlem av NSD's referansegruppe for intervjuundersøkelser.

Stiftelsen Dagsavisen

- Fredrik Engelstad var medlem av styret.

Stortingets lønnskommisjon

- Fredrik Engelstad var medlem av kommisjonen.

Publikasjoner

I dette kapitlet presenteres alfabetiske lister over publikasjoner av ansatte ved Institutt for samfunnsforskning i 2008. Kronologisk, nummerert liste (jf. siffer i slutten av hver referanse) refererer til ISFs interne nummerering slik publikasjonene presenteres på www.samfunnsforskning.no.

8.1 ISF-publikasjoner

Sluttresultater fra instituttets ulike forskningsprosjekter blir gjengitt i ISFs rapportserie. Instituttets rapporter og de tidligere utgitte arbeidsnotatene kan bestilles ved henvendelse til instituttet. Rapportene kan lastes ned gratis fra instituttets nettsider.

Bredal, Anja & Julia Orupabo: *Et trygt sted å bo. Og noe mer. Evaluering av botilbudet til unge som bryter med familien på grunn av tvangsekteskap*. ISF-rapport 2008:007.

Brekke, Jan-Paul: *Fra tilbakevending til retur. Evaluering av Flyktningshjelpens informasjonsprosjekt INCOR*. ISF-rapport 2008:012.

Dugstad, Line & Håkon Lorentzen: *Alle til lags. Frivillighetssentralene i nærmiljøet*. ISF-rapport 2008:011.

Enjolras, Bernard: *Nettverkssamfunn og frivillig organisering. En kunnskapsstatus*. ISF-rapport 2008:010.

Ferrari de Carli, Eli: *Religion, juss og rettigheter: Om skilsmisse, polygami og shari'a-råd*. ISF-rapport 2008:005.

Lidén, Hilde & Tonje Bentzen: *Kjønnslemlestelse i Norge*. ISF-rapport 2008:008.

Lidén, Hilde, Hilde Rusten & Monica Five Aarset: *Å høre barn i utlendingsaker*. ISF-rapport 2008:002.

Lorentzen, Håkon: *Visjoner og virkelighet. Røde Kors: Samfunnsanalyse 2007*. ISF-rapport 2008:006.

Orupabo, Julia: «På TV sa de at de trengte ingeniører...». *Etniske minoriteter: klasseidentifikasjon og arbeidsposisjon*. ISF-rapport 2008:009.

Seippel, Ørnulf: *Spilleroverganger og klubbutfordringer i Oslo-fotballen*. ISF-rapport 2008:004.

Sivesind, Karl Henrik: *Halvveis til Soria Moria. Ikke-kommersielle velferdstjenester, politikkenes blinde flekk?* ISF-rapport 2008:003.

8.2 Bøker og monografier

Brochmann, Grete & Knut Kjeldstadli: *A History of Immigration. The Case of Norway 900-2000*. Oslo: Universitetsforlaget. (B 2008:002)

Enjolras, Bernard (red.): *Gouvernance et intérêt général dans les services sociaux et de santé (Governance og allmenn interesse i helse- og sosialtjenester)*. Bruxelles, Bern, Berlin, Frankfurt am Main, New York, Oxford, Wien: Le Centre International de Recherches et d'Information sur l'Économie Publique, Sociale et Coopérative (CIRIEC). (B 2008:001)

Hauglin, Otto, Håkon Lorentzen & Sverre Dag Mogstad: *Kunnskap, opplevelse og tilhørighet. Evaluering av forsøksfasen i Den norske kirkes trosopplæringsreform*. Bergen: Fagbokforlaget. (B 2008:003)

Slagstad, Rune: *(Sporten). En idéhistorisk studie*. Oslo: Pax. (B 2008:004)

Ulseth, Anne-Lene Bakken: *Mellom tradisjon og nydannelse. Analyser av fysisk aktivitet blant voksne i Norge*. Oslo: Akademisk Publisering. (B 2008:005)

8.3 Rapporter utgitt av andre institusjoner

Barth, Erling, Alexander W. Cappelen & Tone Ognedal: *Norms and Tax Evasion*. Report 4/2008 Frischsenteret: Universitetet i Oslo. (AR 2008:007)

Barth, Erling & Kalle Moene: *The Equality Multiplier*. ESOP Working Paper, University of Oslo. (AR 2008:006)

Barth, Erling, Torbjørn Hægeland & Oddbjørn Raaum: *Performance Pay and Within-Firm Wage Inequality*. Discussion Paper No. 535 Oslo: Statistisk sentralbyrå. (AR 2008:004)

Bergh, Johannes: *Gender Attitudes, New Politics, and Modernization. Four Studies of Continuity and Change in Modern Democracies*. Dr. polit.-avhandling Universitetet i Oslo: Institutt for statsvitenskap. (AR 2008:002)

Huber, Manfred, Mathias Maucher, Barbara Sak & Bernard Enjolras: *Study on Social and Health Services of General Interest in the European Union. Final Synthesis Report*. European Commission, DG Employment, Social Affairs og Equal Opportunity. (AR 2008:005)

Likelønnskommisjonen: *Kjønn og lønn. Fakta, analyser og virkemidler for likelønn*. NOU 2008: 6, Oslo: Barne- og likestillingsdepartementet. (AR 2008:003)

McClimans, Else Leona & Trude Langvasbråten: *Likestillingslovens § 21. En evaluering*. Rapport Oslo: Avdeling for kvinnerett, Institutt for offentlig rett/Institutt for samfunnsforskning. (AR 2008:010)

Pedersen, Peder J., Marianne Røed & Eskild Wadensjö: *The Common Nordic Labour Market at 50*. TemaNord 2008:506 Nordisk Ministerråd. (AR 2008:008)

Ulseth, Anne-Lene Bakken: *Mellom tradisjon og nydannelse. Analyser av fysisk aktivitet blant voksne i Norge*. Dr. polit.-avhandling Universitetet i Oslo: Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi. (AR 2008:001)

Aarset, Monica Five, Hilde Lidén og Idunn Seland (2008), *Ungdom med innvandrerbakgrunn. Verdier, normdannelse og livsvalg*. IMDi-rapport 10-2008. Oslo: Integrerings- og mangfoldsdirektoratet.

8.4 Tidsskrift- og bokartikler

Allern, Elin Haugsgjerd & Jo Saglie: «Between Electioneering and 'Politics as Usual': The Involvement of Interests Groups in Norwegian Electoral Politics». I: David Farrell og Rüdiger Schmitt-Beck (red.) *Non-Party Actors in Electoral Politics: The Role of Interest Groups and Independent Citizens in Contemporary Election Campaigns*. Baden-Baden: Nomos. (T 2008:001)

Allern, Elin Haugsgjerd: «Partidemokrati på prøve». *Samtiden* (2/2008):80-91. (T 2008:008)

Andersen Goul, Jørgen og Tor Bjørklund: «Scandinavia and the Far Right». I: Peter Davies with Paul Jackson (red.) *The Far Right in Europe. An Encyclopedia*. Oxford: Greenwood World Publishing:147-163. (T 2008:035)

Barth, Erling & Kalle Moene: «Likhet og åpenhet». *Tidsskrift for velferdsforskning*, 11 (1):5-16. (T 2008:004)

Barth, Erling, Bernt Bratsberg, Torbjørn Hægeland & Oddbjørn Raaum: «Who pays for performance?» *International Journal of Manpower*, 29 (1):8-29. (T 2008:005)

Bay, Ann-Helén: «Står eldrepolitikken på trygg grunn?» I: Svein Olav Daatland (red.) *Halve livet. Artikler om aldring og livsløp*. Bergen: Fagbokforlaget:270-275. (T 2008:036)

Bergh, Johannes: «Årsaker til kjønnsforskjeller i stemmegivning. – En kunnskapsstatus». *Tidsskrift for samfunnsforskning* 49 (3):421-434. (T 2008:030)

Bergh, Johannes, Tor Bjørklund & Vebjørn Aalandslid: «Stemmer til venstre, men er ikke venstreorientert. Ikke-vestlige innvandrere og kommunevalget 2007». *Samfunnsspeilet*, 22(2): 2-11. (T 2008:006)

Borchgrevink, Tordis & Grete Brochmann: «Mangfold uten grenser». *Samtiden* (3-2008). (T 2008:019)

Bredal, Anja: «Fra 'spesielt' til 'ordinært'? Noen utfordringer i det offentlige hjelpeapparatets håndtering av tvangsekteskap». *IMDi-rapport 6-2008 Integreringskart 2008, Tvangsekteskap – en kunnskapsstatus*:44-50. (T 2008:012)

Bredal, Anja: «Politiques et stratégies norvégiennes contre les mariages forcés». *Migrations Société*, 20 (119 (septembre - octobre 2008)). (T 2008:020)

Brochmann, Grete: «Elsker vi Amerika likevel?» *Samtiden* (4/2008):36-45. (T 2008:024)

Brochmann, Grete: «Mangfold, identitet og utenrikspolitiske utfordringer». *Globale Norge – hva nå?* Oslo: Utenriksdepartementet. (T 2008:033)

Brochmann, Grete & Jon Erik Dølvik: «A Imigracao: Inimiga do Estado-Providencia?» I: D. Papademetriou (ed.). (red.), *A Europa e os seus Imigrantes no Século XXI*. Lisboa: Fundacao Luso-Americana. (T 2008:032)

Brochmann, Grete: «Immigration, the Welfare State and Working Life? the Case of Norway». *European Review*, 16 (4):529-536. (T 2008:031)

Engelstad, Fredrik: «Social conventions and the dialectics of recognition: Power and culture in Shakespeare and Ibsen». *Journal of Power*, 1:143-155. (T 2008:016)

Enjolras, Bernard: «Two hypotheses about the emergence of a post-national European model of citizenship». *Citizenship Studies*, 12 (5):495-505. (T 2008:018)

Enjolras, Bernard: «Introduction». I: Enjolras, Bernard (red.), *Gouvernance et intérêt général dans les services sociaux et de santé*. Le Centre International de Recherches et d'Information sur l'Économie Publique, Sociale et Coopérative (CIRIEC).

Enjolras, Bernard: «Régimes de gouvernance et intérêt général». I: Enjolras, Bernard (red.), *Gouvernance et intérêt général dans les services sociaux et de santé*. Le Centre International de Recherches et d'Information sur l'Économie Publique, Sociale et Coopérative (CIRIEC). (T 2008:029)

Ferrari de Carli, Eli: «Muslimske kvinner, haltende ekteskap og skilsmisse - prosessen rundt politiske initiativ til lovendringer». *Norsk tidsskrift for migrasjonsforskning*, 9 (1):5-26. (T 2008:011)

Gulbrandsen, Trygve: «Elitene og livsløpet». I: Svein Olav Daatland (red.), *Halve livet. Artikler om aldring og livsløp*. Bergen: Fagbokforlaget.

Hagelund, Anniken: «For women and children! The family and immigration politics in Scandinavia». I: Ralph Grillo (red.), *The Family in Question. Im-*

migrant and Ethnic Minorities in Multicultural Europe. IMISCOE Research Series. Amsterdam: Amsterdam University Press. (T 2008:028)

Hardoy, Inés & Pål Schøne: «Avkastning av utdanning for ikke-vestlige innvandrere: Hvorfor er den så lav?» *Søkelys på arbeidslivet*, 25(3):401-416. (T 2008:026)

Hardoy, Inés & Pål Schøne: «Hvor mye betyr barn for lønnsforskjeller mellom kvinner og menn?» *Tidsskrift for samfunnsforskning* 49(1):3-36. (T 2008:002)

Hardoy, Inés & Pål Schøne: «Subsidizing 'Stayers'? Effects of a Norwegian Child Care Reform on Marital Stability» *Journal of Marriage and Family*, 70(3):571-584. (T 2008:010)

Hardoy, Inés & Pål Schøne: «The family gap and family friendly policies: the case of Norway». *Applied Economics*, 40:2857-2871. (T 2008:023)

Langvasbråten, Trude: «A Scandinavian Model? Gender Equality Discourses on Multiculturalism». *Social Politics. International Studies in Gender, State & Society*, 15(1):32-52. (T 2008:017)

Lindblad, Sven: «Farende fant i Follo: Tatere, loffere og kremmere i våre bygger». *Follominne*, (46): 130-153.

Lindblad, Sven: «'Nu sidste Reis mig forestaaer': 'Wergelands Minde' i Ski - et hus med historisk sus». *Follominne*, (46): 63-78.

Midtbøen, Arnfinn Haagensen & Jon Rogstad: «Diskrimineringens art, omfang og årsaker». *Søkelys på arbeidslivet*, 25(3):417-429. (T 2008:027)

Orupabo, Julia: «I andre land betyr ikke hudfarge noe, har du papirer, så får du en jobb». *Søkelys på arbeidslivet* 25(1):51-62. (T 2008:014)

Rogstad, Jon: «Musikk fra et ungdomsrom. Ord til slutt om kjønn, makt og musikk». I: Anne Lorentzen og Astrid Kvalbein (red.) *Musikk og kjønn – i utakt?* Bergen: Fagbokforlaget. (T 2008:009)

Saglie, Jo: «Norske partilandsmøter: Mellom politikk og kultur». I: Karina Kosiara-Pedersen og Peter Kurrild-Klitgaard (red.): *Partier og partisystemer i forandring. Festskrift til Lars Bille*. Odense: Syddansk Universitetsforlag. (T 2008:021)

Saglie, Jo: «Valgordninger og kirkelig demokrati. En prinsipiell drøfting av utfordringer for det kirkelige demokratiet». I: Hans Stifoss-Hansen og Inger Furseth (red.), *Mellom prinsipper og pragmatisme – analyser av høringen om staten og Den norske kirke*. KIFO-perspektiv (18). Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.:15-30. (T 2008:007)

Sivesind, Karl Henrik: «Nonprofit organisasjoner på velferdsfeltet i Norden». I: Bjarne Ibsen, Thomas P. Boje & Torben Fridberg (red.) *Det frivillige Danmark*. Odense: Syddansk forlag: 161-178. (T 2008:025)

Solheim, Jorun: «Prolog: Modernitetens tragiske splittelse». *Fett* (1/2008):20-25. (T 2008:003)

Storvik, Aagoth Elise & Pål Schøne: «In search of the glass ceiling: gender and recruitment to management in Norway's state bureaucracy». *The British Journal of Sociology*, 59 (4):729-755. (T 2008:022)

Aarset, Monica Five: «'Man skal ikke fortelle alt, da'. Unge med innvandrerbakgrunn og fremtidige ekteskap». *IMDi-rapport 6-2008 Integreringskart 2008, Tvangsekteskap – en kunnskapsstatus*:129-137. (T 2008:013)

8.5 Vitenskapelig publisering

Tabell 3 inneholder en oversikt over instituttets vitenskapelige publikasjoner i 2008 sammenliknet med 2007, 2006 og 2005.

Oversikten er med hensikt gjort restriktiv. Den omfatter ikke hele publikasjonslisten. Her er bare tatt med arbeider av forskere som har ansettelse ved ISF og som er knyttet til instituttet på mer enn halv tid.

Tabellen er utarbeidet på bakgrunn av NIFU-STEPs kriterier for rapportering av nøkkeltall for forskningsinstitutter. Disse kriteriene er mer detaljerte enn de vi bruker i vår presentasjon av publikasjoner på www.samfunnsforskning.no.

Tabell 3. Vitenskapelige publikasjoner

	2005	2006	2007	2008
Vitenskapelig artikkel i norske tidsskrifter med referee	18	13	25	7
Vitenskapelig artikkel i internasjonale tidsskrifter med referee	10	15	16	10
Vitenskapelig artikkel i antologi	25	12	18	1
Vitenskapelige monografier	5	8	7	3
Fagbøker, lærebøker eller andre selvstendige utgivelser	12	9	1	2
Kapitler eller artikler i fagbøker, lærebøker, konferanserapporter («proceedings»), fagtidsskrifter	10	19	11	9
Rapporter i egen rapportserie	11	11	11	11
Rapporter i ekstern rapportserie	11	10	4	10
Rapporter til oppdragsgivere (konfidensielle sluttrapporter)	1	0	0	0
Foredrag/fremleggelse av paper/poster	33	40	45	46
Populærvitenskapelige artikler og foredrag	97	78	77	87
Ledere, kommentarer, anmeldelser, kronikker o.l. publisert i tidsskrift, dagspresse	40	29	22	21

Den vitenskapelige produksjonen i 2008 var god, men noe lavere enn de siste årene, noe som i stor grad kan forklares med at ISF i samme periode har avsluttet en rekke store prosjekter. At en rekke nye, store prosjekter i 2008 var i oppstartsfasen, kan ventes å generere større vitenskapelig produksjon i kommende år. I tillegg er det rekruttert en rekke nye stipendiater. Dette kan på kort sikt føre til nedgang i publiseringen, men kan ventes å gi økt artikkelpublisering på lengre sikt. Det samme kan det relativt høye antallet presenterte konferansepapers.

8.6 Kongresspapers og -foredrag

Allern, Elin Haugsgjerd & Nicholas Aylott: «Overcoming the Fear of Commitment: Pre-electoral Coalitions in Norway and Sweden». Paper presentert på *Nasjonal fagkonferanse i statsvitenskap*, Tromsø, 28.–30. april 2008. (P 2008:005)

Allern, Elin Haugsgjerd, Ann-Helén Bay & Jo Saglie: «Welfare Policy Consensus and Elite Cooperation? Party Manifestos and Policy-Making in Norway». Paper presentert på *Nasjonal fagkonferanse i statsvitenskap*, Tromsø, 28.–30. april 2008. (P 2008:009)

Bay, Ann-Helén: «Does immigration undermine welfare state support?» Paper til *XV NOPSA konferanse, arbeidsgruppe Mangfold, inkludering og medborgerskap*. Tromsø, 6.-9. august 2008

Bolvig, Iben, Inés Hardoy, Merja Kauhanen, Reija Lilja, Michael Rosholm og Marianne Røed: «The Long-Term Impact of Tightening Rules for Unemployment Insurance Entitlement: Employment and Unemployment Rates, Participation Rates, and Earnings» Paper presentert på *EALE-konfreansen* i Amsterdam, september 2008

Borchgrevink, Tordis: «Spenningsforholdet mellom sekularitet og religionsfrihet». NFRs seminar *Forskingsutfordringer i et 7-års perspektiv*. Voksenåsen, 15. mai 2008.

Borchgrevink, Tordis: «The Trouble with Secularism: Reflections upon a contemporary muddle - conceptual, normative and legal». Presentasjon på seminaret *New Perspectives on Secularisms and the Secular*. Institutt for sosialantropologi, Universitetet i Oslo, 10. oktober 2008.

Borchgrevink, Tordis: «From Hijab to Habermas». Paper presentert på *avslutningskonferanse for NFR-prosjektet «Demokrati og kvinners menneskerettigheter» (DEMROK)*. Institutt for samfunnsforskning. 20. november 2008 (P 2008:022).

Bredal, Anja: «Vold mot minoritetskvinner - mellom 'det spesielle' og 'det generelle'». Key-note speech på *Indvandrerdays* i regi av Akademiet for migrasjonsstudier i Danmark (AMID), 13. november 2008.

Brekke, Jan-Paul: «Making the unreturnable return. The role of the welfare state in promoting return for rejected asylum seekers in Norway». Paper presented at *the IAFSM Conference* in Kairo, Egypt, January 2008. (P 2008:001)

Dale-Olsen, Harald: «Executive pay determination and firm performance». Paper presentert ved *EALE2008* i Amsterdam 19-20.9.2008. (P 2008:014)

Dale-Olsen, Harald: «Firm performance, executive pay and tax reforms». Paper presentert ved *EEA/ESEM2008* i Milano 27-30.8.2008. (P 2008:013)

Dale-Olsen, Harald: «Absenteeism, efficiency wages and tax reforms». Paper presentert ved *National Institute of Economic and Social Research (NIESR)* i London, 9. desember 2008.

Engelstad, Fredrik: «Børs og katedral. En parole for ikke-troende anti-kapitalister?» Paper presentert på konferansen *Hybride organisasjoner*. Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo, 10.-12. desember 2008

Engelstad, Fredrik: «Self reflection through camera. An essay on culture industry, alienation and power». Paper presentert på *the ESA midterm conference - Arts, Culture and Public Sphere*. Venezia, 4.-8. november 2008

Enjolras, Bernard og Ragnhild Holmen Waldahl (2008): «Democratic governance and oligarchy in voluntary organizations: the case of the Norwegian Olympic Committee and Confederation of Sports». Paper til *the 8th International conference of ISTR*, Barcelona, 9.-12. juli 2008.

Gulbrandsen, Trygve: «Næringslivets velferdspolitiske rolle». Presentasjon på jubileumsseminar for Ann-Helén Bay: *Velferd uten stat*. 3. juni 2008, Institutt for samfunnsforskning.. (P 2008:007)

Gulbrandsen, Trygve og Even Lange: «The Survival of Family Dynasties in Shipping». Paper presentert under *The Twelfth annual conference of the European Business History Association*, Bergen, Norway, 21.-23. august 2008

Hagelund, Anniken & Grete Brochmann: «From rights to duties? Welfare and citizenship for immigrants and refugees in Scandinavia». Paper presentert på *International Studies Association's* årskonferanse i San Francisco, 28.03.08. Med Grete Brochmann. (P 2008:016)

Hagelund, Anniken & Hanne Kavli: «If work is out of sight. Activation and citizenship for new refugees». Paper presentert på konferansen *Activation policies on the fringes of society: a challenge for European welfare states*, Institut für Arbeitsmarkt- und Berufsforschung, Nürnberg. 15.-16. mai 2008. (P 2008:017)

Hagelund, Anniken & Hanne Kavli: «If work is out of sight. Experiences with introductory programmes for newly arrived refugees». Paper presentert på *Nordisk nettverk arbeidsmarkedsintegrering av innvandrere* på Fafo 28. nov. 2008. (P 2008:015)

Jensen, Ragnhild Steen: «Place and Gender: Women's paths into wage into wagedwork». Paper presentert på *IGU konferansen Theoretical approaches in labour geographies*. Oslo, 14. - 15. mai.

Karlsen, Rune: «Still Broadcasting the Campaign. On Fragmenting Political Communication with Evidence from Norwegian Electoral Politics». Paper presentert på *the XV NOPSA Conference*, Tromsø, Norway, 6.-10. august, 2008.

Karlsen, Rune: «Electoral Information and the Internet. Voter Use in the 2005 Norwegian Election Campaign». Paper presentert på *the Annual Norwegian Conference in Political Science*, Tromsø, april 2008.

Krogstad, Anne og Aagoth Storvik: «Charismatic Political Leadership in Norway and France». Paper presentert på *the «First ISA Forum of Sociology»*, Barcelona 5.-8. september 2008.

Krogstad, Anne og Aagoth Storvik: «Political Leadership and Gender in France and Norway». Paper presentert på *the conference «Elite Symbolic Superiority: Multi-Disiplinary perspectives»*. Maison Francaise d'Oxford, Oxford 16. oktober 2008.

Langvasbråten, Trude: «For the sake of justice? Comparing expanding anti-discrimination policies and 'multidimensional equality' in Sweden, Denmark and Norway». Paper presentert på Phd-kurset *The role of ideas, discourses and frames in welfare policies*, October 1st-3rd 2008, at Aalborg University, Research School Welfare State and Diversity, Roskilde University. (P 2008:018)

Langvasbråten, Trude, Hege Skjeie & Mari Teigen: «Likestilling, mangfoldspolitikk og religiøs pluralisme. En lenkesamling til regjerings- og stortingsdokumenter 1997-2007». (P 2008:003).

Lidén, Hilde: «Barns uttalerett på utlendingsfeltet». Konferanseinnlegg på nordisk seminar: *Barns rett til medbestemmelse og selvbestemmelse*, 22.-23. mai 2008, Oslo. Arr. Juridisk fakultet

Lidén, Hilde: «Children, immigration policy and citizenship - Norway as case» Paper presentert i arbeidsgruppen *Children and migration in Europe: Between new citizenships and transnational families*, 10. EASA konferanse, Ljubliana, 26.-30. august 2008

Lidén, Hilde: «Citizenship, migration and children left behind». Paper presentert på arbeidsgruppen: *Child Migrants' Rights as Citizens: Rights Discourses, Claims and Realizations*. ISF 12. september 2008

Lidén, Hilde: «Convention on the rights of the Child – a relevant and effective tool for the protection of separated children». Foredrag på internasjonalt seminar arrangert av *Save the children/SCEP network*, Oslo, 30. oktober 2008

Lidén, Hilde: «Kjønnslemlestelse i Norge». Innlegg på konferanse on kjønnslemlestelse for helsearbeidere i regi av Fylkeslegen i Oslo og Akershus. Oslo, 21. november 2008.

Monkerud, Lars Chr., Jo Saglie & Signy Irene Vabo: «Representantroller i et reformert lokaldemokrati». Paper presentert på *den 15. nordiske statsviterkongressen*, Tromsø, 6.–9. august 2008. (P 2008:010)

Saglie, Jo: «Hvorfor delta i lokalpolitikken – og hvorfor ikke?» Paper presentert på *den 17. nordiske kommunalforskerkonferansen*, Kristianand, 28.–30. november 2008. (P 2008:011)

Seland, Idunn: «Politikkutforming for nasjonal enhet og etnisk mangfold: den norske opplæringsloven som case». Paper til seminaret *Mångfald, inkludering och medborgarskap i Norden under Nordic Political Science Association (NOPSA) XVI Conference*, Tromsø, august 2008

Sivesind, Karl Henrik: «Velferd uten stat: Ikke-kommersielle velferdstjenesters omfang og rolle». Presentasjon på jubileumsseminar for Ann-Helén Bay: Velferd uten stat. 3. juni 2008, Institutt for samfunnsforskning. (P 2008:006)

Teigen, Mari: «Kvotering til ASA-styrene – mellom eierskapsinteresser og likestillingsmålsettinger». Paper presentert på *NIKK – Nordisk institutt for kvinne- og kjønnsforsknings lansering av NIKK magasin* 17. juni 2008. (P 2008:008)

Teigen, Mari: «Kvoteringskontrovers, krisepolitikk og kaffelattemmaer» Presentasjon på Kjønnsforskningsmesse 2008, *Sluttarrangement for forskningsprogrammet Kjønnsforskning: Kunnskap, grenser, endring*. Norges Forskningsråd. (P 2008:004)

Teigen, Mari: «Norwegian quota policies». Paper presented at *Nineteenth Meeting of the Helsinki Group on Women and Science*, Brussels, 4.-5. November 2008. (P 2008:012)

Teigen, Mari: «Women in decision-making: The Norwegian Paradox» Paper presented at *EUROCADRES network conference «Women in decision-making – from Europe to the Company»*, Brussels 21.-23. January 2008. (P 2008:002)

Teigen, Mari og Trude Langvasbråten: «Contested Diversity: Public debate on female genital mutilation». Paper presentert på konferansen *Power and Resistance. What is the impact of gender concerning relations between mino-*

rities and majorities? International conference organized by the FEMM-network, Universitetet i Oslo, 10.-11. januar, 2008

Aarset, Monica Five & Christine M. Jacobsen: «Kjønn som over- og underbelyst tema i forskningen på islam i Norge». Paper presentert på konferansen *Islam i Norge: status for forskningen, blinde flekker?* Culcom/Det teologiske fakultet, Universitetet i Oslo, 26.-27. mai 2008. (P 2008:021)

Aarset, Monica Five: «The question of marriage - autonomy and value conflicts among minority youth in Oslo». Paper presentert på *NYRIS10 Nordic Youth Research Conference Bonds and Communities. Young People and their Social Ties*. Lillehammer, Norway, 13-15 june 2008, og på *Generation in Flux conference* i Helsinki 23.-24. oktober, 2008. (P 2008:020)

Aardal, Bernt og Rune Karlsen: «Towards an Integrated and Dynamic Model of Voting», paper presentert på *the XV Nordic Political Science Association (NOPSA) conference* in Tromsø, 6.-10. august, 2008

Aardal, Bernt: «The left-right Scale. What does it measure and who cares?», Paper presentert på *den 16. nasjonale fagkonferansen i statsvitenskap*, Tromsø 27-30. april, 2008.

Aarset, Monica Five: «Unge med innvandrerbakgrunn og fremtidige ekte-skap». Paper presentert på *Norsk Antropologisk Forenings Årkonferanse 2008 Forestilte fellesskap*, 23 - 24 mai, Universitetet i Oslo . (P 2008:019)

8.7 Ledere, kommentarer, anmeldelser, kronikker

Fra og med 2007 er publikasjonskategorien Kronikker og avisartikler utvidet til også å omfatte anmeldelser og ledere publisert i tidsskrifter og dagspresse. Dette er gjort som en tilpasning til NIFU STEPs kriterier for rapportering av nøkkeltall for forskningsinstitutter.

Bergh, Johannes og Tor Bjørklund: «Nominasjonsmøtene avgjør». *Dagsavisen*, 9. desember 2008. (K 2008:015)

Brekke, Jan-Paul og Tordis Borchgrevink: «Varför misslyckas integrationspolitiken?» *Invandrare och minoriteter*, 4/2008. (K 2008:012)

Brekke, Jan-Paul: «Det gjelder å holde ut». *Dagbladet*, 7. januar 2008. (K 2008:001)

Ferrari de Carli, Eli: «Muslimske kvinner og skilsmisse». *www.forskning.no*, 27. august 2008. (K 2008:008)

Hagelund, Anniken (2008), Bokanmeldelse av Bjørn Hvinden og Håkan Johansson (red.) «Citizenship in the Nordic Welfare States. Dynamics of choice, duties and participation in a changing Europe», *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 49 (1): 129-131.

Jensen, Ragnhild Steen: «Moderat kvotering – virker det?» *www.forskning.no*, 20. desember 2008. (K 2008:017)

Jensen, Ragnhild Steen: «Men hva gir lønnsomhet?» *Aftenposten* 5. september 2008 (K 2008:010)

Langvasbråten, Trude: «Fritt vilt». *Dagbladet*, 22. desember 2008 (K 2008:016)

Langvasbråten, Trude: «Kritiske blikk på majoritetens makt». *Bulletine*, 1-2008 (K 2008:002)

Lidén, Hilde og Hilde Rusten: «Barn forblir usynlige». *Aftenposten* 16. juli 2008 (K 2008:006)

Lidén, Hilde & Tonje Bentzen: «Motstand virker». *Dagbladet*, 16. juni 2008 (K 2008:004)

Lidén, Hilde: Anmeldelse av Mary Ann Hedlund (red): Barnerett - i et internasjonalt perspektiv. *Tidsskrift for velferdsforskning* nr 4:284-286

Midtbøen, Arnfinn Haagenen: «Dobbelt statsborgerskap og nasjonalt samhold». *www.minerva.as*. (K 2008:013)

Rogstad, Jon: «Hvilket mangfold?» *Dagbladet* 12. august 2008 (K 2008:007)

Rogstad, Jon: «Når media sier hopp...» *Sosiolognytt* nr. 2-2008 (K 2008:005)

Saglie, Jo: «Anmeldelse av Hans Krause Hansen og Jens Hoff (red, 2006), Digital Governance: Networked Societies. Creating Authority, Community and Identity in a Globalized World». *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift*, 24 (1-2):174-177. (T 2008:015)

Schøne, Pål: «Mer fokus på viktige ulikheter». *www.forskning.no*, 8. september 2008 (K 2008:011)

Sivesind, Karl Henrik og Torbjørg Aalborg: «De frivilliges kår». *Dagbladet* 4. april 2008 (K 2008:003)

Solheim, Jorun: «Likhet og mangfold – ulike problemstillinger». *www.forskning.no*, 2. september 2008 (K 2008:009)

Teigen, Mari: «Kriselikestilling». *Dagbladet*, 1. november 2008 (K 2008:014)

Aardal, Bernt: Anmeldelse av Gunnar Grendstad, Per Selle, Øystein Bortne og Kristin Strømsnes, «Unique Environmentalism. A Comparative Perspective», *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 49(1): 126-129.

Aardal, Bernt: Anmeldelse av Gunnar Grendstad, Per Selle, Øystein Bortne og Kristin Strømsnes, «Unique Environmentalism. A Comparative Perspective», *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 49(1): 126-129.

Konferanser og seminarer

9.1 Konferanser

Workshop: Labor Market Impacts of Immigration – Who Are the Winners and Who Stand to Lose?

Institutt for samfunnsforskning, 22.-23. mai 2008

Faglig ansvarlig: Marianne Røed

Workshop: Child Migrants' Rights as Citizens: Rights Discourses, Claims and Realizations

Institutt for samfunnsforskning, 11.-12. september 2008

Faglig ansvarlig: Hilde Lidén

Dagskonferanse: Tro, kultur og diskriminering

NOVA, Oslo, 20. november 2008

Faglig ansvarlig: Monica Five Aarset

9.2 Seminarer

Feminisme og multikulturalisme: Multiculturalism without Culture:

Rethinking the Significance of Groups

Institutt for samfunnsforskning, 26. februar 2008.

Faglig ansvarlige: Mari Teigen og Julia Orupabo

Feminism and multiculturalism: The Black Women's Movement in Germany - Divided Feminisms, Critical Difference Positionings and Interrogations of gendered Whiteness.

Institutt for samfunnsforskning, 12. mars 2008

Faglig ansvarlige: Mari Teigen og Julia Orupabo

Kjønnskvolterng til ASA-selskapenes styrer. Demokrati og inklusjon

Institutt for samfunnsforskning, 4. april 2008

Faglig ansvarlige: Mari Teigen og Fredrik Engelstad

Den nye stortingsmeldingen om arbeidsinnvandring

Institutt for samfunnsforskning, 16. mai 2008

Faglig ansvarlig: Pål Schøne

Å høre barn i utlendingssaker

Institutt for samfunnsforskning, 28. mai 2008

Faglig ansvarlig: Hilde Lidén

Velferd uten stat: Jubileumsseminar for Ann-Helén Bay

Institutt for samfunnsforskning, 3. juni 2008

Faglig ansvarlig: Ann-Helén Bay

Kjønnslemlestelse i Norge

Menneskerettighetshuset, Oslo, 4. juni 2008

Faglig ansvarlige: Hilde Lidén og Tonje Bentzen

Afrikanere i Norge 1600-2000 – noen glimt av historiens mangfold

Institutt for samfunnsforskning, 21. august 2008

Faglig ansvarlig: Monica Five Aarset

Debatmøte: 18 år – hva nå? Barnemigranternes rettigheter etter fylte 18

Institutt for samfunnsforskning, 12. september 2008

Faglig ansvarlig: Monica Five Aarset

Kick-off: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor

Norges Røde Kors, Oslo, 22. oktober 2008

Faglig ansvarlig: Bernard Enjolras

Feminisme og multikulturalisme: Hvordan gjøre analyser basert på et interseksjonelt perspektiv?

Universitetet i Oslo, 21. november 2008.

Faglig ansvarlige: Beret Bråthen og Monica Five Aarset

Feminisme og multikulturalisme: Harde kropper.

Institutt for samfunnsforskning, 16. desember 2008.

Faglig ansvarlig: Monica Five Aarset

9.3 Instituttseminarer

I løpet av året ble det arrangert fire «pizzaseminarer» med innledere utenfra, hvor instituttets ansatte og inviterte gjester deltok. Formålet er formidling av faglig relevant stoff på tvers av faggrensener i en uformell atmosfære. Seminarvirksomheten bidrar også til at instituttet opprettholder kontakten med andre samfunnsvitenskapelige forskningsmiljøer. En seminarkomité bestående av Jon Rogstad, Marte Kari Huse, Rune Karlsen, Fredrik Engelstad, Bernt Aardal, Julia Orupabo og Johanne Severinsen har i 2008 vært ansvarlige for programmet.

Betaling av informanter

Tirsdag 28. november 2008

Innledninger ved:

Anita Rathore, nestleder i OMOD

Guri Tyldum, forsker, Fafo

Jon Rogstad, forsker, ISF og Institutt for sosiologi, UiO

Ragnvald Kalleberg, professor, Institutt for sosiologi, UiO

Hege Torp, avdelingsdirektør, divisjon for vitenskap, Norges forskningsråd.

Ordstyrer: Marte Rua Sørbye, ISF

Offentlighet, medier og forskningsresultater

Mandag 9. juni 2008

Innledninger ved:

Fride Eeg-Henriksen, seksjonssjef, SSB

Bjørgulv Braanen, ansvarlig redaktør, Klassekampen

Francis Sejersted, ISF og styreleder i Institusjonen Fritt Ord

Frode Jacobsen, kommunikasjonssjef, Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Johnny Gimmestad, journalist, Aftenposten.

Ordstyrer: Jørgen Moland, ISF

Hvordan prioriteres forskningsproblemer?

Onsdag 10. september 2008

Innledninger ved:

Arvid Hallén, direktør i Norges forskningsråd

Gerd Vollset, avdelingsdirektør, Barne- og likestillingsdepartementet

Anja Bredal, forsker ved ISF

Simen Ekern, debattredaktør, Dagbladet

Ordstyrer: Fredrik Engelstad, ISF

Hva vet statsviterne om demokratiet?

Torsdag 25. september 2008

Innledninger ved:

Stein Ringen, Professor i sosiologi og sosialpolitikk, University of Oxford

Øyvind Østerud, professor og instituttleder ved institutt for statsvitenskap ved UiO

Fredrik Engelstad, professor i sosiologi ved UiO og forsker ved ISF

Bernt Aardal, forskningsleder for politikk, opinion og demokrati ved ISF

Ordstyrer: Ann-Helén Bay, ISF

9.4 Arvid Brodersens minneforelesning

Fra 1998 har P.M. Røwdes stiftelse årlig holdt en åpen forelesning for å hedre Arvid Brodersen og P.M. Røwdes. Årets forelesning ble arrangert 22. oktober ved Institutt for samfunnsforskning.

Foredrag ved Eva Joly: *Ulovlige pengestrømmer som hinder for utvikling og statbygging.*

Formidling

Forskningsresultater dokumenteres gjennom instituttrapporter, bøker, tidsskriftartikler, artikler i antologier og innlegg på vitenskapelige konferanser. Formidling av forskningsresultatene til oppdragsgiverne gjøres i hovedsak i form av rapporter eller artikler, men også gjennom foredrag, seminarer og deltagelse i mediene. I tillegg kommer den formidlingen som skjer gjennom undervisning og veiledning av studenter og stipendiater. Fullstendig oversikt over rapporter, artikler, bøker og konferansebidrag av er gitt i kapittel 8.

Internett er ISFs viktigste kanal for allmennrettet formidling. I 2007 har nettsiden www.samfunnsforskning.no hatt rundt 1200 besøkende per dag mot ca 900 i 2006 og ca 180 da vi startet registreringen våren 2003. Det knyttes stor usikkerhet til statistikken for 2008, et år med ekstreme svingninger – fra et snitt i april på over 2000 til moderate 500 i desember.

I løpet av 2009 vil nettstedet kjøre i en ny publiseringsløsning med et bedre statistikkprogram. I året som gikk etablerte ISF et nytt nettsted www.sivilsamfunn.no. Nettstedet huser det nye Virtuelle senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. Dette er et stort samarbeidsprosjekt mellom ISF og Rokkanseteret i Bergen, med Kirke og kulturdepartementet som hovedoppdragsgiver. Mer om nettsidene i kapittel 10.4

10.1 Tidsskrifter

Tidsskrift for samfunnsforskning (TfS) ble startet av ISF i 1960. Det gis ut fire ganger årlig av Universitetsforlaget, med støtte fra instituttet og Norges forskningsråd. Hovedvekten legges på originalartikler av norske forskere basert på empiriske undersøkelser. Ved siden av å gjenspeile mangfoldet i norsk samfunnsforskning, gir tidsskriftet også plass for utdyping. Tidsskriftet publiserer bokanmeldelser, debattstoff og forskningspolitiske innlegg.

I 2008 har redaksjonen bestått av ansvarlig redaktør Karl Henrik Sivesind, med Elin Haugsgjerd Allern, Jo Saglie og Iselin Theien som medredaktører. Katrine Denstad var redaksjonssekretær. Redaksjonsrådet består av 11 medlemmer og er tverrfaglig sammensatt med representanter fra ulike forskningsmiljøer og landsdeler.

Abonnement på *Tidsskrift for samfunnsforskning* tegnes gjennom instituttets nettsider eller direkte hos Universitetsforlaget. Tidsskriftet er elektronisk tilgjengelig for skjermlesning via www.samfunnsforskning.no. Enkelthefter og artikler kan kjøpes via www.idunn.no.

Søkelys på arbeidslivet er et vitenskapelig tidsskrift som henvender seg til forskere, utredere, saksbehandlere og beslutningstakere innenfor næringsliv, forvaltning og partene i arbeidslivet. Tidsskriftet var tidligere kjent som *Søkelys på arbeidsmarkedet*, men skiftet fra 2007 navn og fokus til *Søkelys på arbeidslivet*. Dette ble gjort for å signalisere en bredere tilnærming til området. Samtidig gikk vi fra 2 til 3 utgaver per år. Tidsskriftet formidler forskning om arbeidslivet i Norge og Norden. Hovedtemaene er arbeidsledighet og sysselsetting, arbeidsmarkedspolitikk, lønnsutvikling, arbeidsorganisering og arbeidsmiljø. Vekten ligger på empiriske studier av både kvalitativ og kvantitativ karakter.

Søkelys på arbeidslivet gis ut av instituttet med støtte fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Norges forskningsråd ved arbeidslivprogrammet. Pål Schøne og Ragnhild Steen Jensen var redaktører for tidsskriftet i 2008. Øvrige redaksjonsmedlemmer var Erling Barth, Fredrik Engelstad, Trygve Gulbrandsen, Geir Høgsnes, Marianne Røed, Jon Rogstad og Johanne Severinsen (redaksjonssekretær)

Søkelys på arbeidslivet gjøres tilgjengelig digitalt fortløpende. Tidsskriftet distribueres av instituttet. Abonnement kan tegnes på samfunnsforskning.no.

ISF utgir tidsskriftet *Nordic Journal of Political Economy* (NOPEC), med Halvor Mehlum, Økonomisk institutt, UiO, som ansvarlig redaktør. Tidsskriftet ble fra 2008 et rent elektronisk tidsskrift uten abonnementsavgifter. Redaksjonen publiserte ingen artikler i 2008, men planlegger fortløpende publisering straks ettersom lepet fra 2007 er innhentet.

I samarbeid med Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi ved Universitetet i Oslo, redigerer ISF årboken *Comparative Social Research*, utgitt av Elsevier Science. Fredrik Engelstad er ansvarlig redaktør. Medredaktører er Lars Mjøset, Grete Brochmann, Bernard Enjolras og Kristian Berg Harpviken. Idunn Seland er redaksjonssekretær. I 2008 utkom *Childhood: Changing Contexts* (Vol. 25) redigert av Arnlaug Leira og Ciara Saraceno.

10.2 ISF-rapporter

Sluttresultater fra instituttets forskningsprosjekter blir ofte trykket i instituttets rapportserie (se kapittel 8.1). Rapporter og tidligere utgitte arbeidsnotater kan lastes ned fra www.samfunnsforskning.no. Samme sted kan trykket versjon av rapportene (og alle bøker) kjøpes. I 2008 utga instituttet 12 rapporter, samme antall som i 2007 og 2006.

Siden mars 2003 har vi solgt en rekke rapporter og bøker på Internett, og i 2008 tilsvarte inntektene omtrent utgiftene ved produksjon og trykking. Et stort antall rapporter er også lastet ned i fulltekst. Salget av rapporter har i alle år variert, så det er vanskelig å vurdere hvordan fulltekst på nett har virket på salget av trykte publikasjoner. Vi kan likevel slå fast at spredningen av forskningen har økt betydelig.

10.3 ISF Sammendrag

Sammendrag av rapporter samles i *ISF Sammendrag*, som utgis to til tre ganger i året. Heftene inneholder også sammendrag av bøker utgitt på forlag og artikler publisert i norske og utenlandske tidsskrifter og antologier. Målgruppen for sammendragsserien er massemediene, offentlige myndigheter, organisasjoner og andre forskningsinstitusjoner. Abonnement på sammendragsserien er gratis og tegnes på nettet. Sammendragsserien har i 2008 hatt i underkant av 1300 abonnenter av trykket versjon. Digitalutgaven har ca. 80 abonnenter, mot noe under 50 i 2006. Vi håper tallet stiger også i 2009.

10.4 www.samfunnsforskning.no

Oppdatering og vedlikehold av instituttets nettsider er en vesentlig del av de ansattes formidlingsarbeid. Forskerne melder inn nye publikasjoner, prosjekter og arrangementer, samt bidrar med tekst til webnyheter, sammendragsserien og publikasjons- og prosjektpresentasjoner.

Nettsidene og innholdstypene har i hovedsak vært uendret i 2008. I gjennomsnitt hadde nettsiden ca 1200 unike besøkende per dag i 2007. Det knyttes stor usikkerhet til statistikken for 2008, et år med ekstreme svingninger – fra et snitt i april på over 2000 til moderate 500 i desember. I løpet av 2009 vil nettstedet kjøre i en ny publiseringsløsning med et bedre statistikkprogram. Antallet abonnenter på elektroniske nyheter steg i 2008 til 1170, mot 1035 i 2007, 831 i 2006, 609 i 2005 og 375 i 2004. Tallene viser antall oppføringer totalt og ikke unike brukere. De som ikke abonnerer på alle nyheter (431 personer) kan være oppført på flere tematiske undergrupper.

Høsten 2007 startet ISF arbeidet med å bytte webpubliseringsløsning. Valget falt på EZ publish, og i løpet av 2008 er det eksisterende innholdet (over 22.000 artikler) flyttet over i ny løsning. Publikum vil forhåpentlig merke liten endring når vi bytter løsning i løpet av våren 2009, da struktur og design i hovedsak vil forbli uendret. Påmelding, kjøp av rapporter og arrangementsoversikter er områder som vil få forbedret funksjonalitet. Arbeidet har tatt lengre tid enn planlagt, samtidig som både utviklere og informasjonsavdelingen høsten 2008 har prioritert utvikling og slutføring av det nye nettstedet sivil-

samfunn.no. Sivilsamfunn.no er nettstedet til Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor, et samarbeidsprosjekt mellom ISF og Rokkansenteret i Bergen. Hovedoppdragsgiver er Kirke- og kulturdepartementet, men også Barne- og likestillingsdepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet bidrar som finansieringskilder.

10.5 Andre nettsider

I tillegg til den norske hovedsiden, drifter og vedlikeholder ISF en engelsk versjon; socialresearch.no, samt en rekke prosjektnettsteder. Nytt i 2008 er allerede omtalte sivilsamfunn.no og den engelske versjonen civilsociety.no. Sivilsamfunn.no skal ikke bare tilgjengeliggjøre norsk og internasjonal forskning på feltet, men også være en møteplass og et sted for diskusjon for alle aktører i frivillig sektor.

Av andre prosjektnettsider kan nevnes femm.no, demokratibarometer.no, samfunnsforskning.no/valg og /rowde og /EU.

10.6 Nettverksbygging og brukerkontakt

Utvikling og vedlikehold av faglige nettverk er avgjørende for alle deler av ISFs virksomhet, faglig så vel som økonomisk. Aktiviteten var høy i 2008 og ISF arrangerte eller var medarrangør på flere større konferanser. Eksempler kan være (se kapittel 9 for fullstendig oversikt):

- Workshopen *Labor Market Impacts of Immigration – Who Are the Winners and Who Stand to Lose?* på Institutt for samfunnsforskning. 22.-23. mai 2008
- Dagskonferansen *Tro, kultur og diskriminering* på Institutt for samfunnsforskning, Oslo, 20. november 2008
- Seminaret *Kjønnskvoltering til ASA-selskapenes styrer. Demokrati og inklusjon* på Institutt for samfunnsforskning, 4. april 2008
- Kick-off for *Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor* på Norges Røde Kors, Oslo, 22. oktober 2008

Forskerne ved ISF har jevnlig møter med oppdragsgivere og brukergrupper. Til dels har det vært uformelle samtaler i forbindelse med rapportering fra prosjekter, til dels har brukerkontakten skjedd gjennom seminarer og møter. Årlig inviterer ISF oppdragsgivere og samarbeidspartnere til et Sensommertreff som normalt samler rundt 200 personer til faglig påfyll og sosial myldring. Av åpne arrangementer rettet mot brukere, forskere, journalister og folk flest, kan nevnes kveldsdebatter (pizzaseminar) og boklanseringer (se liste i kap. 9).

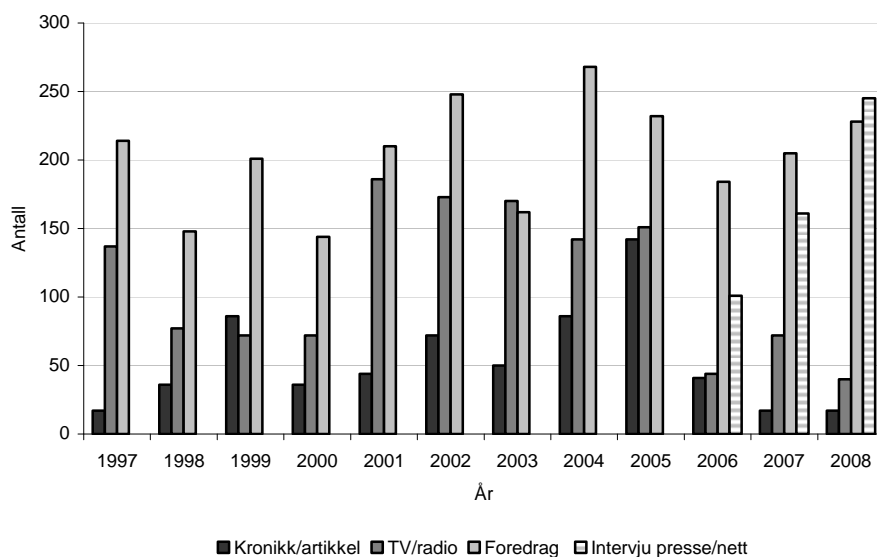
10.7 Mediekontakt og formidling til allmennheten

ISF abonnerer på elektroniske presseklipp fra Meltwater News. I løpet av året er det registrert 1.381 treff der våre forskere eller instituttet er nevnt i et medieoppslag. Av disse ble det videreformidlet 245 saker på samfunnsforskning.no. Tallene er jevnt synkende og var for 2007 1626/238, for 2006 1628/210, mens 2005 ga 2384/282.

Figur 2 og tabell 4 viser ISF-ansattes egenrapporterte mediedeltagelse. Eksempelvis kan vi se at det ble forfattet 17 avisinnlegg av forskere ved ISF. Søylen lengst til høyre viser antall intervjuer i presse og på internett der våre forskere har uttalt seg. I 2008 ble det holdt 228 foredrag og innledninger rettet mot fagmiljøer og allmennheten mot 205 i 2007 og 228 i 2006.

Data som bygger på hva de ansatte selv har innrapportert er et langt strengere mål enn tallene fra Meltwater News. Dette skyldes bl.a. at vi kun teller hovedoppslaget, og ikke alle underoppslag generert av f.eks. en NTB-sak. Aktiviteten er omtrent uendret siden året før, men med en klar nedgang siden 2005. Tallene viser likevel at ISF i tråd med målsettingene var godt synlige i mediene i 2008.

Figur 2. Formidling 1996–2008

Tabell 4. Allmennrettet formidling 2006–2008

	Antall			Gjennomsnitt
	2006	2007	2008	2006-2008
Avisinnlegg og kronikker skrevet av ISF-forskere	30	17	17	21
Antall forskere	12	12	16	
Intervjuer i presse og på internett	121	161	245	175
Antall forskere	27	10	18	
Innslag i radio og TV	44	72	40	52
Antall forskere	8	13	13	

10.8 Annen forskningsformidling

I tillegg til deltakelse på seminarer og konferanser driver forskerne utstrakt formidling rettet mot andre fagmiljøer og allmennheten, i form av innledninger og foredrag.

Tabell 5. Annen forskningsformidling i perioden 2003–2008

Antall			Gjennomsnitt		
2006	2007	2008	2003-2005	2005-2007	2006-2008
184	205	228	220	207	205

Spørsmål knyttet til formidlingsaktivitetene ved Institutt for samfunnsforskning kan rettes til isf-info@samfunnsforskning.no eller informasjonsleder Jørgen Moland, 23 08 61 67.

Administrasjon og økonomi

11.1 Biblioteket

Biblioteket har ved utgangen av året 4 ansatte på 3,5 årsverk. I tillegg til ISF betjenes forskere ved Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA), ansatte ved Nasjonalt dokumentasjonssenter for personer med nedsatt funksjonsevne (nedlagt ved årsskiftet 2008-09), samt biblioteker og andre eksterne brukere. Utlånet var i 2008 på 5.550 publikasjoner (tidsskriftsartikler, bøker, rapporter, statistikk), og det ble foretatt et tilsvarende antall lånefornyelser. Antall utlån fra egen samling var 2.410. Samlet antall fjernlån fra andre biblioteker var 3.140. Fjernlånet i Norge fordelte seg på 1.550 tidsskriftsartikler og 1.400 bøker, mens omkring 200 artikler og bøker måtte lånes inn fra biblioteker i utlandet. 30 artikler ble kopiert til eksterne lånerne.

Bibliotekets katalog består nå av en database på omkring 51.500 bibliografiske referanser. Det meste er bøker, rapporter og statistiske publikasjoner, men databasen inneholder også en del registreringer av artikler i tidsskrifter og redigerte bøker. Omkring 550 referanser ble registrert i databasen i 2008. I tillegg ble en rekke tidsskriftshefter strekkode-registrert for interne utlån. Antall abonnementer på tidsskrifter og andre periodika er ca. 280. Bibliotekets samlinger på totalt ca. 1.300 hyllemeter, fordelt på to avdelinger og fire magasiner. Det ble utført en rekke tematiske litteratursøk i bibliografiske databaser etter ønsker fra forskerne, ikke minst i forbindelse med utarbeidelse av kunnskapsoversikter og ved igangsetting av nye forskningsprosjekter.

Biblioteket lastet ned 60 rapporter i fulltekst fra Internett til bruk for forskere i 2008. Omkring 900 artikler ble lastet ned fra fulltekst-databasen JSTOR, over 100 av disse via biblioteket. 450 avisartikler ble benyttet fra ATEKST. I tillegg ble 130 artikler skrevet ut i fulltekst fra andre kilder på nettet.

I løpet av juni ble en ny versjon av biblioteksystemet Mikromarc innstallert. Siste dag i juni var også siste arbeidsdag for Sven Lindblad, før han gikk over i pensjonistenes rekke etter å ha vært bibliotekets leder gjennom 30 år.

11.2 IT-avdelingen

IT-avdelingen har 3 ansatte, som i 2008 betjente administrasjon og forskere ved ISF, NOVA og Nasjonalt dokumentasjonssenter for personer med nedsatt funksjonsevne.

Avdelingen er ansvarlig for lokalnettet med Internett-forbindelse. De viktigste arbeidsområdene i avdelingen er drift og videreutvikling av lokalnettjenestene, enkel programutvikling innen databaser og regneark, og individuell brukerstøtte innen kontorprogrammer og statistikk.

Lokalnettet består av et ryggradsnett basert på multimode-fiber og 3 Ethernet-switcher med 1 gigabit-hastighet. Dette ble installert i 2003. Kapasiteten fordeles til brukerne med en hastighet på 100 megabit/sek. Internett-forbindelsen er på 2 megabit/sek., og går til Uninett AS, som også er ansvarlig for drift av tilknytningen. Vi har en 4 megabit-forbindelse til NOVAs kontorer i Fr. Nansensvei 17-19.

I dette nettet har vi i dag 5 servere med Novell Netware og en med Red Hat Linux. I tillegg har vi to maskiner med VMware ESX server som virtuelt kjører 3 Microsoft Windows Server 2003, 1 Suse Linux server, samt varierende antall testsystemer. Til sammen er ca. 180 arbeidsplassmaskiner knyttet til nettet, der det også er 11 nettverksskrivere. Totalt har serverne mer enn 2 terabyte lagringsplass, og det skrives årlig ut omtrent 1 million sider på laser-skriverne. Sikkerhetskopiering av data skjer til båndstasjoner av typen SuperDLT og LTO-3.

De mest brukte programmene er Microsoft Office til produksjon av dokumenter og figurer, samt enkle databasefunksjoner. Pegasus Mail brukes som e-postklient. SPSS, SAS og Stata dekker statistikkfeltet på en god måte. Adobe Acrobat, Photoshop, Illustrator og InDesign er også i bruk i administrasjonen og av enkelte forskere.

Det ble i 2008 satt i gang arbeid med utvikling av en IT-strategi. Til å bistå med dette har vi benyttet konsultentselskapet Pharos AS. Arbeidet med IT-strategi, og avklaring av samarbeidsform med NOVA, vil fortsette i 2009.

11.3 Sekretariatsoppgaver

ISF utfører sekretariatsoppgaver for *P. M. Røwdes stiftelse – til støtte av forskning omkring norsk økonomisk utvikling*. Stiftelsen støtter forskning om norsk økonomisk utvikling, med vekt på handel og industri. P. M. Røwdes stiftelse utdeler årlig ett eller flere stipend på opp til 100.000 kroner. I 2008 ble det til sammen delt ut 260 000 kroner i stipend. Fra 1998 har stiftelsen arrangert årlig en åpen forelesning for å hedre Arvid Brodersens minne.

11.4 Instituttets økonomi

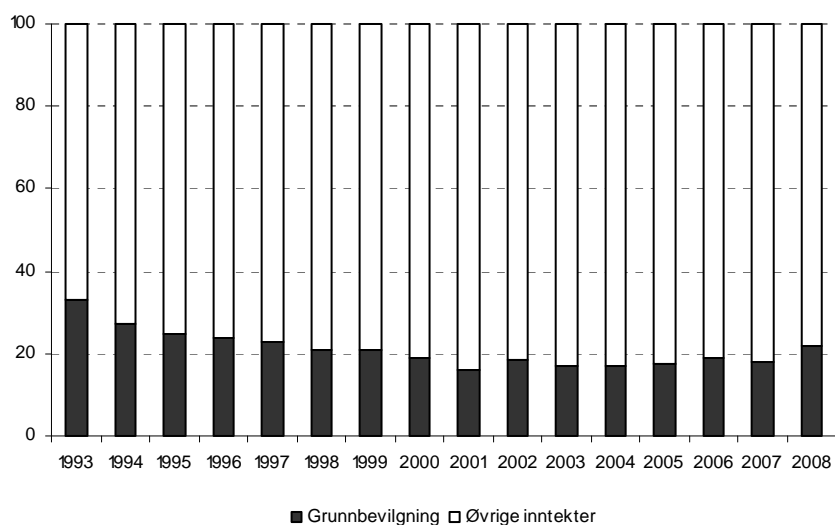
ISF's omsetning var i 2008 på kroner 43 680 590. Fra prosjektene får instituttet inntekter i form av overhead. I 2008 utgjorde overheadinntektene kroner 10 716 757. Disse inntektene dekker utgifter til administrasjon og drift samt infrastrukturtenester. Kantine, IT-avdelingen og biblioteket yter også tjenester til NOVA. Lønnsutgifter og driftsutgifter knyttet til kantine, IT og bibliotek deles i forhold til antallet ansatte ved de to instituttene. Utgiftene beløper seg til rundt regnet en tredjedel for ISF og to tredjedeler for NOVA. For 2008 utgjorde NOVA's kostnader kroner 4 461 468, se tabell 6.

Resultatregnskap og balanse baserer seg på revisorbekreftede regnskapstall for 2008. For sammenligningens skyld er det tatt med tall for 2007. Regnskapet viser et underskudd på driftsresultatet på kroner 1 970 244 før finansielle poster. Etter finansielle poster er årets resultat et underskudd på kroner 796 282. Som redegjort for i styrets beretning skyldes ikke underskuddet den regulære driften i 2008, men har sammenheng med en aktuært beregnet vekst i framtidig pensjonsforpliktelse til Statens Pensjonskasse på kroner 3 249 683.

Størstedelen av virksomheten ved ISF finansieres ved prosjektmidler og stipend fra Norges Forskningsråd og ved oppdrag for virksomheter i offentlig sektor, se tabell 6. Oppdragsgivere i privat sektor og utenlandske kilder utgjør en mindre del. I tillegg mottar ISF en grunnbevilgning fra Norges Forskningsråd. Grunnbevilgningen var i 2008 kroner 9 892 000. Av de samlede inntektene utgjorde den 22 prosent. Grunnbevilgningen skal dekke egeninitiert forskning, kompetanseheving, nettverksbygging, forskningsledelse og kvalitetssikring. Instituttets nasjonale oppgaver er også blitt dekket av grunnbevilgningen. Det gjelder valgforskningsprogrammet og ISFs bibliotek som også yter tjenester til eksterne brukere. Biblioteket vil med virkning fra budsjettåret 2009 ikke lenger bli finansiert over grunnbevilgningen.

Tabell 6. Finansiering av virksomheten (1000 kroner)

Bevilgninger/oppdrag	2008	2007
Norges forskningsråd, grunnbevilgning	9 892	7 712
Kostnader felles tjenester refundert fra Nova	4 461	4 296
Norges forskningsråd, prosjekter	1 960	7 466
Departementer	7 147	6 446
Næringsliv	266	693
Interesseorganisasjoner	1 083	1 452
Utenlandske	172	1 293
- Herav EU prosjekter	(59)	(306)
- Herav andre	(113)	(987)
Samarbeidsprosjekter	17 972	11 930
- herav Norges forskningsråd	(15 410)	(11 669)
- herav andre forskningsinstitusjoner	(2 562)	(261)
Andre	581	259
Publikasjoner/diverse	147	290
Sum	43 681	41 837

Figur 3. Grunnbevilgningens andel av total virksomhet inkl. Prosent

11.5 Regnskap

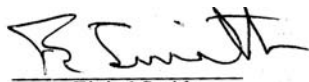
Resultatregnskap pr. 31.12.2008

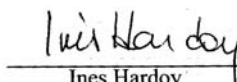
		2008	2007
Driftsinntekter og driftskostnader	Note	Hele kroner	Hele kroner
Grunnbevilgning		9 892 000	7 712 000
Kostnader fellestjenester refundert fra Nova		4 461 468	4 295 861
Prosjekter		29 179 667	29 508 418
Annen driftsinntekt		147 454	320 261
Sum driftsinntekter		43 680 590	41 836 540
Lønnskostnader m.m.	3	32 047 240	31 725 714
Avskrivning på driftsmidler	2	189 170	188 500
Prosjekt og driftskostnader		13 414 424	10 902 864
Sum driftskostnader		45 650 834	42 817 078
Driftsresultat		-1 970 244	-980 538
Finansinntekter og finanskostnader			
Renteinntekt		1 173 962	716 883
Resultat av finansposter		1 173 962	716 883
Ordinært resultat		-796 282	-263 655
Årsresultat		-796 282	-263 655
Overføringer			
Overført fra driftsfond		796 282	263 655
Sum overføringer		-796 282	-263 655

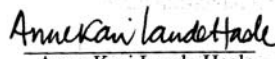
Balanse pr. 31.12. 2008

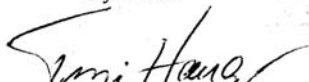
Eiendeler	Note	2008	2007
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger o.a. fast eiendom	2	4 240 000	4 382 500
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	2	0	0
Sum varige driftsmidler		4 240 000	4 429 170
Sum anleggsmidler		4 240 000	4 429 170
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer		1 563 350	844 296
Andre fordringer		450 896	741 924
Sum fordringer		2 014 246	1 586 220
Investeringer			
Bankinnskudd, kontanter o.l.	4	28 816 294	20 448 372
Sum omløpsmidler		30 830 540	22 034 592
Sum eiendeler		35 070 540	26 463 762
Egenkapital og gjeld			
Grunnkapital			
Driftsfond	5	5 374 000	5 374 000
Sum egenkapital		12 864 024	13 660 306
Gjeld			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	6	9 751 316	4 467 681
Sum avsetning for forpliktelser		9 751 316	4 467 681
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		6 724 901	2 808 029
Skyldig AFP		385 335	287 416
Skyldig offentlige avgifter		2 597 381	2 722 329
Annen kortsiktig gjeld		2 747 583	2 518 001
Sum kortsiktig gjeld		12 455 200	8 335 774
Sum gjeld		22 206 516	12 803 455
Sum egenkapital og gjeld		35 070 540	26 463 762

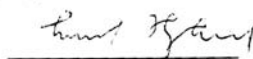
Oslo 23. februar 2008

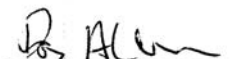

Eivind Smith
Styreleder

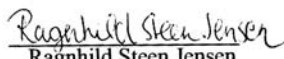

Ines Hardoy
Styremedlem

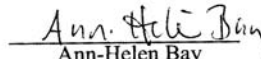

Anne Kari Lande Hasle
Styremedlem

Tøje Hauger
Styremedlem

Aanund Hylland
Styremedlem

Dag Albu
Styremedlem

Ragnhild Steen Jensen
Styremedlem

Ann-Helen Bay
Direktør

Regnskapsprinsipper og noter 2008

Note 1. Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven. Det er utarbeidet etter norske regnskapsstandarder.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er uansett klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet ikke forventes å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet.

Enkelte poster er vurdert etter andre regler og redegjøres for nedenfor.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler avskrives over forventet økonomisk levetid. Avskrivningene er som hovedregel fordelt lineært over antatt økonomisk levetid.

Note 2. Anleggsmidler

	Bygninger og tomter	Driftsløsøre, inventar o.l.	Sum
Anskaffelseskost pr. 1.1.2008	5 807 500	851 751	6 659 251
=Anskaffelseskost 31.12.2008	5 807 500	851 751	6 659 251
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2008	1 567 500	851 751	2 419 251
=Av- og nedskrivninger pr 31.12.2008	1 567 500	851 751	2 419 251
=Bokført verdi 31.12.2008	4 240 000	0	4 240 000
Årets ordinære avskrivninger	142 500	46 670	189 170

Årets avskrivninger

Munthesgt 31 ble bygget 1960. Antatt levetid er beregnet fra 1992 på 40år.

Årlig avskrivninger 2 % pr år blir etter dette kr 142 500.

Note 3. Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte m.m.

Lønnskostnader	2008	2007
Lønninger	23 194 507	23 520 002
Arbeidsgiveravgift	3 705 065	3 154 226
Pensjonskostnader	5 013 827	4 535 276
Andre ytelser	133 840	516 208
Sum	32 047 239	31 725 714

Antall årsverk utgjør: 50,5

	Daglig leder	Styre
Lønn	744 800	0
Pensjonsutgifter	*	0
Andre ytelser	0	0

* Daglig leder har pensjon i Statens Pensjonskasse, som dekkes av ISF

Samlet styrehonorar utgjør kr 69 000.

Daglig leder eller leder av styret har ikke særskilt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet eller vervet. Tilsvarende gjelder avtaler om bonuser, overskuddsdelinger, opsjoner og lignende til fordel for daglig leder eller leder av styret.

Selskapet har inngått avtale om tjenstepensjon som tilfredsstillers lovens krav.

Revisor

Kostnadsført revisjonshonorar for 2008 utgjør kr 152 948.

Beløpet inkluderer honorar for andre tjenester.

Note 4. Bundne midler

Bundne midler skattetrekk utgjør kr 555 281. Skyldig skattetrekk pr 31.12.2008 utgjør kr 1 083 932. For lite innstående bankkonto skattetrekk er satt inn i bank i 2009.

Note 5. Grunnkapital

Fra og med 2002 er egenkapitalen delt i grunnkapital og driftsfond. Stiftelsens grunnkapital utgjør bokført verdi pr 31.12.2002 av eiendommen Munthesgt 31/ Fuglehauggaten 6, den delen av den derværende bygningsmasse som eies av instituttet, samt et beløp på kr 279 000.

Note 6. Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser

ISF har pensjonsordninger som omfatter pr. 31.12.2008 i alt 52 yrkesaktive og 7 helt eller delvis pensjonerte. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden. Den kollektive pensjonsavtalen er finansiert ved fondsoppbygging organisert av Statens Pensjonskasse. Opptjente forpliktelser omfatter avtalt AFP ordning gjennom Statens Pensjonskasse.

Pensjonsforpliktelse	31.12.2007	31.12.2008
	Bokført	Bokført
Brutto påløpt pensjonsforpliktelser (PBO)	60 745 392	49 029 983
Eventuell planendring	0	0
Pensjonsmidler	-39 353 667	-43 577 018
Netto påløpt pensjonsforpliktelser	21 391 725	5 452 965
Ikke resultatført planendring	0	0
Ikke resultatført implementering	0	0
Ikke resultatførte estimatendringer og avvik	-17 476 144	3 093 324
Balanseført pensjonsforpliktelse før arbeidsgiveravgift	3 915 581	8 546 289
Arbeidsgiveravgift	552 100	1 205 027
Balanseført netto pensjonsforpliktelse etter arbeidsgiveravgift	4 467 681	9 751 316

Økonomiske forutsetninger og amortisering	2007	2008
Avkastning på pensjonsmidler	5,50 %	5 %
Diskonteringsrente	4,70 %	5,80 %
Årlig lønnsvekst	4,50 %	4,50 %
Årlig G-regulering/regulering av løpende pensjoner	4,25 %	4,25 %
Korridor	10 %	10 %
Amortiseringsfaktor - planendring	17	16
Amortiseringsfaktor - estimatavvik	17	16
Arbeidsgiveravgift (sats)	14,10 %	14,10 %

Til Institutt for samfunnsforskning

REVISJONSBERETNING FOR 2008

Vi har revidert årsregnskapet for Institutt for samfunnsforskning for regnskapsåret 2008, som viser et **underskudd** på kr -796 282. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift og forslag til anvendelse av årets resultat. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse og noteopplysninger. Regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av instituttets styre og daglig leder. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av instituttets formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontrollsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av instituttets økonomiske stilling 31. desember 2008 og av resultatet i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapsskikk i Norge
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Oslo, 23. februar 2009
BDT Christiania ANS
Kjell Kr. Olsen

Statsautorisert revisor

BDT Christiania ANS
Statsautoriserte revisorer
Org. nr. NO 965 818 162 MVA
E-post: post@bdtviken.no
www.bdtviken.noOslo:
Hoffsveien 15
0275 Oslo
Tlf: 22 06 43 60
Fax: 22 06 43 70

I samarbeid med BDT Viken Revisjon AS med avdelinger i:

OSLO | TØNSBERG | HORTEN | MOSS | HALDEN